

MIŁOŚĆ (10994) *sb f*

miłość (10961), **miełość** (33), [**miłojsć**]; *miełość* *PapriPan* (16), *Calep* (17).

w *znacz.* **8. miłość** (5162), **mość** (124), *miłość a. mość* (2342); *mość* *BialKaz* (8), *ZapMaz* (4), *GórnRozm* (3), *GostGospSieb* (18), *KołakSzczęśl* (9), *RybGęśli* (3), *GrabPospR* (29), *CzahTr* (21), *SzarczRytSzarcz* (6); *miłość*: *mość* *NiemObr* (2 : 15), *PaxLiz* (1 : 1), *RybWit* (4 : 4), *cf* też **WASZMOŚĆ**. [Za postaci wątpliwe uznano skrótów z tekstów, w których nie ma zaświadczonej odmianki pewnej lub występują obie pewne odmianki. Skrótów z tekstów, gdzie występuje jedna tylko odmianka pewna, zostały pod nią podciągnięte.]

o *jasne*; *miełość* z *tekstów* nie oznaczających *é*.

sg N *miłość*, *mość* (2096). ◇ *G* *miłości*, *mości* (3672). ◇ *D* *miłości*, *mości* (1162). ◇ *G a. D* *miłości* (4). ◇ *A* *miłość*, *mość* (933). ◇ *I* *miłością*, *mością* (556) [w *tym*: -a (2)], *miłości(a)m* (11); -ą : -(a)m *LibLeg* (34: 11; 11/134v, 154v, 162v, 163, 164, 168 [2 r.], 171, 172v, 173v, 174). ◇ *L* *miłości*, *mości* (531). ◇ *V* *miłości* (25), *miłość*, *mość* [w *znacz.* **8.**] (1137). ◇ *pl N* *miłości*, *mości* (11). ◇ *G* *miłości* (13), *mości* (2), *ichmości(o)w* (1) *ActReg* 76, *ich mość cum G sb* (1) *PaxLiz ktv*. ◇ *D* *miłościąm*, *mościąm* (26), *miłością* (1) *KwiatOpis kt*; -ām (6), -ām (1), -(a)m (5), *skrótów* (14); -ām *GliczKsiqż* (2); -ām : -ām *GórnDworz* (4 : 1). ◇ *A* *miłości* (9). ◇ *I* *miłościami* (*skrótów*) (3). ◇ *L* *miłościami* (1). ◇ *V* *miłości* (22). ◇ *sg a. pl N* *skrótów* (189). ◇ *G* *miłości*, *mości* (23), *skrótów* (216). ◇ *D* *skrótów* (97). ◇ *A* *skrótów* (26). ◇ *I* *skrótów* (26). ◇ *L* *skrótów* (10). ◇ *V* *skrótów* (187).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVI – XIX w.*

1. Uczucie głębokiego przywiązania do kogoś, troski o jego dobro, gotowość rezygnacji z własnego dobra na jego rzecz; w stosunkach rodzinnych: uczucie rodziców do dzieci, dzieci do rodziców i rodzeństwa do siebie; w stosunkach społecznych: życzliwość, poszanowanie, oddanie (wobec przełożonych), łaskawość, dbałość (wobec poddanych), uczynność, braterstwo, zgoda (między równymi); w stosunkach politycznych: przyjaźń, zgoda; *amor Mymer*¹, *Vulg, PolAnt, Mqcz, Modrz, Calep, Cn*; *caritas Murm, Vulg, Mqcz, PolAnt, Modrz, Calag, Calep, JanStat, Cn*; *dilectio PolAnt, Modrz, Calag, JanStat, Cn*; *amicitia Mqcz, Calep*; *gratia Modrz, JanStat*; *pietas JanPrzyw, Cn*; *benevolentia, studium Modrz*; *devotio, favor JanStat* (2164) : *ForCnR C2v*; bo to czo fyą od kogo vrodzy fprzyrodzenya ma myłołzcz ktemu od kogo fyą rodzy ktorą myłołzczą żąda dobrego themu kogo mylvye *PatKaz I 9*; *PatKaz III 95*; *Murm 206*; *Mymer*¹ 33v; Onać cześć kochanie rodzi, Ktora z miłości pochodzi, Jaka jest miedzy rownymi Przyjacioły powolnymi. *BierRozm* 18, 18; *RejRozpr I4* [2 r.]; nyechayby [rodzicowie] myęłłali podczás karanie yákye yákoby kwasne do miłości/ kthora yeft rzecz flodka. *GliczKsiqż F8v, F8, G3*; Abowiem kážda miłość ná czworo fie dzyeli/ [...] Iedná idzye s pochlebftwá/ á druga s pożytku/ Trzecia záfię iuż bywa s fzalonego zbytku. A czwarta s cnoty s prawdy co y Bogu miłá *RejWiz* 41v, 43; *RejZwierz* 116v; ktorzy [synowie sultana] go [syna królowej Izabelli] pocałuią dla fzcześcia odnowioney miłości. *BielKron* 313; *Mqcz* 338d, 497b; *OrzQuin B2v marg*; *GórnDworz Ee4, Gg5*; *HistLan B4*; Zadna ták bárzo miłość nie ielt płocha/ Iedno kto názbyt lam fie w łobie kocha. *RejZwierc* 219, 225v, 249; áby w tákich świętách miedzy Chrześciany rozne obrządki nie były: z częgoby wzrúzenie miłości vrość mogło *SkarJedn* 318, 77; *Calag* 335b; *SkarŻyw* 102 *marg*, 598; *KochFr* 61; poty człowiek człowiekowi przyiácielem ielt/ poki zna/ że go rowno kładzie z łobą/ y

tak wiele iemu/ iáko łobie życzy/ ále iáko inaczey/ iufz tám miłość zginąć musi. *GórnRozm* Kv, L2v; *Calep* 187a; *GórnTroas* 43 [2 r.], 54; *KochCn* B4; *KochPij* C3v; *SarnStat* 599; *PowodPr* 17 [2 r.]; *SkarKaz* 45a, 159a [3 r.], 385b; *CzahTr* E, L4; *GosłCast* 67, 71.

miłość do kogo (3): Philanthropia – Ludczkość, mielőcz do ludzi. *Calep* 79b. *Cf* *miłość czyja do kogo*, »mieć miłość«.

miłość od kogo (10): A Ták toć Ią moczne mury páná káždego/ toć iest fławá y łzczéłne pánowanie iego/ miłość á wierna żiczliwość od poddánych fwoich. *RejZwierc* 46, 141; *Paprup* F4. *Cf* *miłość od kogo przeciw komu*, »miłość dostać«, »odnosić miłość«, »znać miłość«.

miłość od kogo przeciw komu (2): Ták tu chudy iáko pan w iedney cenie chodzi/ [...] Zá co znáią od wżytkich miłość przeciw łobie *Paprup* T2; *SarnStat* 978.

miłość u kogo (35): *KromRozm III* Kv; *GliczKsiąż* N6; *GórnDworz* Hh8v; A czym wielki Alexánder pofiadł fwiát iedno mielőciá v poddánych fwoich? ktorzy by byli mieli y po trzy gárdłá rádziby ie byli przy nim położyli. *RejZwierc* 44v; A gdzie piękne záchowanie á vcźciwa fławá/ thám iufz v wżech miłość *RejZwierc* 114v, 37, 44v, 45 *marg*, 55; *Paprup* O3v; *SkarŻyw* 184, 357; *OrzJan* 51; Dzieciáteczo zásię roflo v ludzi w mielőci *SiebRozmyśl* G2. *Cf* *miłość czyja u kogo*, »w mielőci być«, »miłość dostać«, »mieć miłość«, »zjednać miłość«.

miłość ku komu (92): Bowym miłość tá/ kthorá pan Bog wlał w rodzice ku płodu fwemu/ yeft yákoby fwyadectwo á kftałt łáki y mielőci Boskyey przeciw koscyołowi fwemu. *GliczKsiąż* D3v; *BielKom* 313; *Mącz* 389c; *Prot* Dv; *SkarJedn* 77; nigdy bez mátki áni iádlá/ áni ległá: y iednego pieniádzá w fwey mocy niemiáłá. (*marg*) Miłość ku mátkce. (–) *SkarŻyw* 142, 14, 140 [2 r.], 333 *marg*, 458, 482 (8); *StrykKron* 442 *marg*; *ZawJeft* 32; *ActReg* 15, 170; *Phil* B, C4, D, E; *WujNT* s. 52, *Eph* 1/15, s. 750; *JanNKar* A3; Pan Bog ktory nam tę miłość ku vmárłym rofkazał/ á wiedzieć nie dał iáko fię to obraca co dla nich czynim *SkarKaz* 383b,)(2v, 45a, 154a, 381b, 385b (8); *VotSzl* A4v; *GosłCast* 17; (*marg*) Iáko Swięci bráciá fwoię y oyczyznę y Rzeczpołp: miłowáli. (–) Pátrzcie ná przykłády swiętych/ iáko w tey mielőci ku ludu fwemu/ to iest Rzeczypolp: gorący byli. *SkarKazSej* 667b; Záprawże was Pan Bog w wielką miłość ku bráciey wáłzey/ y wżytkim obywałom korony tey *SkarKazSej* 670b, 663a [2 r.], 664, 665a, 668b, 669a (12). *Cf* *miłość ku komu w kim*, *czyja ku komu*, »być [jakiej] mielőci«, »mieć miłość«, »miłość okazować«, »miłość ku samemu siebie«.

miłość ku komu w kim (2): *RejPos* 256; Widząc brácia iáka wnim miłość ku onemu zmárłemu byłá: cińęli fię pilnie do przyiázni iego *SkarŻyw* 333.

miłość przeciw(ko) komu (55): *MetrKor* 46/175v; *LibLeg* 7/36v; *KromRozm II* e3; *GroicPorz* bv; *LeszczRzecz* A6v; *BibRadz Gal* 4/12; *BielKron* 17v, 122 *marg*; *Mącz* 143d, 470d; *OrzQuin* Qv; *BiałKat* 226; *GrzegŚm* A4; *HistLan* A4v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *MycPrz* II Dv; *Paprup* Aa4; *ModrzBaz* 28 [2 r.]; nie ku temu końcowi żebyś fię miał wyzuc przeciw niemu z mielőci *CzechEp* 30, 43; *Paprup* F3; *WujNT* 2. *Cor* 2/8, s. 667; *SarnStat* 978; *Phil* D; *GosłCast* 51. *Cf* *miłość czyja przeciw komu*. »być [jakiej] mielőci«, »mieć miłość«, »miłość okazować«.

miłość między kim (37): *KromRozm II* av, h; *KromIRozm III* B2; *GroicPorz* dd4; *BibRadz Ps* 132/18; *OrzRozm* E2; á thym [małżeństwem potomków] pokoy y miłość między krolem Węgierłkim á Cefárzem vcżynili. *BielKron* 412v, 429v, 435v; *OrzQuin* B2v, B4v; *Prot* B3; *RejPos* 145 [3 r.], 227,

334, 334v; Y pytáli Piládefá: Czemużeś chciał ták márníe á bezpotrzebnie zginąć? Powiedział: Iż to dawna táká miłość miedzy námi/ iż to nie ieden zá drugiego gárdło dáć/ á bárzo bych go [Orestesa] ia rad gárdłem íwym odkupił *RejZwierc* 93, 90, 92v, 93v, 132v, 139v; *WujJud* 127; *RejPosWstaw* [143⁴]; *SkarJedn* 338; *SkarŻyw* 537; *BielSen* 16; *GórnRozm* Ev, L2v, N2v; *OrzJan* 7; *WysKaz* X2v; *SarnStat* 1099; *SkarKaz* 636a; *CzahTr* D3v.

miłość z kim (13): *LubPs* bb2v; *PaprUp* G2v; Ieśli kto ináczey o Bogu y zbáwieniu rozumie niżli ia: trudna mi z nim miłość: zgodzić fię z nim w czym do czáfu mogę/ ále go zupełnie miłować nie mogę. *SkarKazSej* 684b. Cf *miłość czyja z kim*, »w miłości być«, »mieć miłość«, »w [jakiej] miłości stać«.

miłość czyja [= *tego, który miłuje*] [w tym: *ai poss* (49), *G sb i pron* (45), *pron poss* (36)] (141): *PatKaz III* 95; Dobrze czyn dobrim przybliżyć fie zaiíte ktobie ludzka miłóć *BielŻyw* 44, 150; *LibLeg* 8/133v; *MetrKor* 31/621; *RejPs* 163; *KromRozm III* I7v; *DiarDop* 101, 110; *LubPs* dd3; *BibRadz* 2.Cor 12 arg; *OrzRozm* K3; *BielKron* 435v; *KochSat* B4; *Mącz* 107d; *GórnDworz* B8, N3, O6v, Ii7; *HistRzym* 65; *RejPos* 256 marg; A wżákoż miła corko iż tę miłóć twą znam/ Ná twe żądanie s tobą wolą pomiełzkáć mam. *HistLan* C4, D4, D4v, F3v; *RejZwierc* A6, 45v, 46, 104, 225v, Bbb2v; *BudNT* *Philem* 7; *CzechRozm* 175v, 237v; *StryjWjaz* B4; *PaprPan* F4, L, Aa3v; *ModrzBaz* 104; *SkarŻyw* 15, 238 [3 r.], 284 [2 r.], 478; *ReszPrz* 93; *ReszList* 149; *BielSjem* 15 [2 r.]; *PudłFr* 65; *PaprUp* A3, G2; *Phil* P3 [2 r.], P3 marg; Miłóć moiá [*Caritas mea*] z wámi wżytkimi w Chrístušie Iefußie. *WujNT* 1.Cor 16/24, *Apoc* 2/19; *SarnStat* 208, 588/ [630], 1053; *SiebRozmyśl* K4; *SkarKaz* 383b; *CzahTr* D3v, E, Ev. [Cf 2. *PaprPan* Vv]. Cf *miłość czyja do kogo, czyja ku komu, czyja przeciw komu, czyja z kim*, »w miłości być«, »mieć miłość«, »znać miłość«, »miłość macierzyńska«, »miłość ojcowska«, »miłość synowska«.

miłość czyja do kogo (1): To małz twą zbytnią dobroć [...] To małz miłóć twą do łług *GosłCast* 64.

miłość czyja ku komu (20): *Mącz* 166d, 298a; Thedy miełzcżanie Tárłcy miłóć Appollonową ku łobie wyźrzawłzy/ iemu ná cześć á ná wieczną pámięć/ obraz iego pośrod miáłtá połtáwili. *HistRzym* 11; *RejPos* 307v; á wniemoc ciężką wpádlá: tám było poznáć corki iey Eułtochíey ku máłce miłóć/ w wítáwicznych połługách/ y przy iey łółzku síedzeniu. *SkarŻyw* 142, A4v, 63, 102, 286, 542; *Phil* D, E, F2; *OrzJan* 61; *SkarKaz* 381a, 386a, 421b, 636a; *SkarKazSej* 664b. Cf »miłóć jednego ku drugiemu«.

miłość czyja przeciw komu (19): *LibLeg* 7/31v [2 r.]; A coż to inłzego czyniło/ iedno miłóć tego narodu Polłkiego przeciw pánom íwoim *LeszczRzecz* A6; *BibRadz* II 105c marg; *OrzRozm* A4v; *OrzQuin* K4; *GórnDworz* A3; *HistLan* B3; *RejZwierc* 45; *MycPrz* II D; *ModrzBaz* 143v; *KochOdpr* B3; *SkarŻyw* 142; *CzechEpPOrz* **v; Yakołz miełóć wálze wiłlawiac przeciwko oitiznie *PaprUp* K2, F3; *WujNT* 2.Cor 8/7, 2.*Thess* 1/3; *VotSzl* B4.

miłość czyja z kim (2): *LubPs* D3; Látá 1539/ Byłá miłóć nieodmienna przedfię Cefárzá s krolem Fráncułkim *BielKron* 191v.

miłość czyja [= *tych, którzy się miłujá*] [w tym: *ai poss* (45), *pron poss* (2), *G sb i pron* (2)] (52): Y czemus takmięř złółniku przekłęty nie przedáł z íynem matki? ijż iako ijch miłółtz niebyła rozdzielona/ tako by téř niecháy była ímiertz ij męka iedna. *OpecŻyw* 85; *LibLeg* 7/32; *BielKron* 412v; *Mącz* 107d; áczkolwiek írzodek ich [*Jagielly z Witoldem*] miłóći był rozerwány/ wżákże początek

ich braterstwa skutkiem był potwierdzony. *StrykKron* 462; *ReszPrz* 4; *SkarKaz* 634b. Cf »braterska miłość«, »miłość przyjacielska«, »miłość sąsiadka«.

miłość czyja [= *ku temu, kogo miłują*] [*w tym: G sb i pron (41), ai poss (9), pron poss (1)*] (52): *KlerPow* 11; *Diar* 143; Tu wyedzyeć máyą rodzicy iż miłość płodu łwego nye tylko ná tym yeft áby dzyecyę przy zdrowyiu było záchowane *GliczKsiąż* D; *OrzRozm* A2v; Brácia drudzy porużeni oycowłką miłością/ rzućili sie á zákryli oycá nágiego zá włytydem łwoim. *BielKron* 6; *OrzQuin* A4, Cv, R, R2v; *GórnDworz* Q3v; *HistLan* Bv, D2, F3; *RejZwierc* 240; *CzechRozm* **v, 175v, 241v [2 r.]; *PaprPan* V; Bo ponieważ włytkie włytkich ludzi miłości [omnes omnium charitates] iedná oyczyzná w łobie zámyka *ModrzBaz* 43v, 33; Yłz miłością oycá miłego łwego/ ktorego wielce czćilá y miłowálá/ przemożona nie ieft *SkarŻyw* 16, 136; *StrykKron* 732; *NiemObr* 20; *GrochKal* 24; *Phil* B2, D, Fv, I4; Miłość rodzicow ma wstępowác miłości Bożey. *WujNT* 35 marg, 44 marg, 52 marg, 821, Aaaaaa, Aaaaaav; *PowodPr* 84; *SkarKaz*)(4; *SkarKazSej* 665a marg, 669a [2 r.], b marg. Cf *miłość czyja u kogo*, »miłość samego siebie«.

miłość czyja u kogo (2): Iáko ieft wielką rzecz miłość páńlka v poddánych. *RejZwierc* 44v nagł [idem] A6.

W połączeniach szeregowych (90): *KlerPow* 11; sktorim [cesarzem tureckim] przyasny przimierze myloscz bracką y dobre sąsyedztwo chce [krol polski] Zachowacz *LibLeg* 11/[32²], 8/133v, 10/114v; *RejRozpr* F; *KromRozm I* O4; *KromRozm II* r, rv [2 r.], r2; *KromRozm III* B2; *Diar* 52; *DiarDop* 104, 110; yáko záwłfe vczeni ludzye w wyelkyey wadze byli/ myelcá przednyeyłfe/ łáfkę/ miłość/ y záchowane v ludzi dzyerżeli *GliczKsiąż* N6; *LubPs* cc3: *GroicPorz* bv; *KrowObr* 62v; *RejWiz* 117; Oświeconemu pokoleniu Słowieńskiemu á ięzyku ich/ miłość/ pokoy/ záchowanie y pozdrowienie od nas [Aleksandra Wielkiego] y náłzych namiáłtkow będących po nas w łprawowaniu świátá *BielKron* 337v, 249v, 332; *Observantia*, Czchenie/ ważenie. Chćiwość. Miłość ku komu. *Mącz* 389c, 51b, 488c; *RejAp* 58v; *GórnDworz* Z7; *RejPos* 227, 247v, 334, 334v; *RejPosWiecz*² 94; *RejZwierc* 37, 37v, 45v, 55, 102v (8); *WujJud* 131v; *RejPosRozpr* c3; *RejPosWstaw* [143⁴]; *MycPrz* I C3; *BiałKaz* M4; iefli iáko oni dumáią/ zgołá miecz/ woyná y włyłtkie nieprzyázni z źemie wygládzone máią być: á iedná zgodá/ miłość y przyiazń włyłtkich ma w iedno złaczyć *CzechRozm* 115, 88; Niech ktemu [sędziowie] będą tácy/ zeby ie nie mierziączká/ nie gniew/ nie miłość/ nie miłosierdzie [nec amore, nec misericordia]/ áni żadna przewrotna chęć/ ále tylko łamá prawdá do słuchánia y rozłádzánia łpraw ciágnęłá *ModrzBaz* 87, 7, 33, 66v, 67v [2 r.], 97v; *SkarJedn* 37, 269, 334, 337, 338, 376; *SkarŻyw* 184, 284, 334; Ia zá chęć/ miłość/ y łtáránie vprzeyme ktoreś W. M. o mnie mieć raczył/ łwemu M. P. wielce dziękuie. *CzechEpPorz* *, *3v; *ReszPrz* 33, 54, 93, 94; *ReszList* 192; *GórnRozm* Ev; *KmitaPsal* A5v; *PaprUp* A3; *ActReg* 15; *Phil* L; *KochCn* B4v; *GrabowSet* F2; Iż my máiąc ná báczeniu łtáteczną wiárę/ y wielką przychyłność przeciwo Nam/ y Królestwu náłżemu miłość [fidei constantiam et eximiae affectionis in nos et Rempublicam Regni nostri devotionem]/ od Wielmożnégo Ianá z Rytwian *SarnStat* 978, 1002, 1014, [1023], 1053; *CiekPotr* 18; *CzahTr* D3v [2 r.]; *SkarKazSej* 658b, 683b [2 r.], 684b; *SapEpit* B4.

W przeciwstawieniach: »miłość ... nienawiść (10), nieprzyjazń (4), gniew (3), niezgoda (3), rozterk (3), zwada (3), swary (2), waśń (2), złość (2), cielesna chćiwość, karanie, mierziączka, niechęć,

niemiłość, pomsta, przykrość, wzgarda, zamieszanie, zazdrość« [w tym: waśń i nienawiść (1)] (41): *PatKaz III* 95; *RejRozpr C2*; Lecz ty miałto tey miłoczy Czyniles wielkie przykrofczy. Panu fwemu y blyzniemu *RejKup g6*; Nyewye człowyeek yefli godźyem miłoci/ czyli myerżyączki [*nescit homo utrum amore an odio dignus sit Vulg Eccle 9/1*] *KromRozm III Dv*; Zazdrość fwary porufza/ miłość ie zákrywa *BielKom B7*; Vmiłowałeś wyęcey złość niż bráterfką miłość *LubPs N5, D3 marg, Z*; ponieważ fye godźi między Ludźmi miłocć mnożyć/ á niemiłocć tępicć. *GroicPorz dd4*; Lepfze ieft iáwne káranie/ á niżli fkryta miłość [*Melior est increpatio manifesta quam amor absconditus*]. *BibRadz Prov 27/5, Prov 15/17; BielKron 435v; OrzQuin M4v*; Bo łásiedztwo ktore liczą iákoby częścią przyiáźni/ z miłości w nienawiść sie obráca/ dla złey chćiwości álbo złego požądania. *KuczKaz 349; RejZwierc 122; KochMon 30; RejPosRozpr c3; CzechRozm 115, 175v, 248*; Znošili oni przedfię niewdzięcznego ludu niechęcć/ á przekládáli nád nię miłość/ ktora oyczyznie winni byli. *ModrzBaz 135v, 67; SkarJedn 356*; Nigdy żadne^{mu} zá to zle niemyflił: ále ná ich nienawiść kładł miłość: ná ich gniew/ łáfkáwość: ná ich zlorzeczenia/ błogofławieństwo: ná ich kámienie modlitwy *SkarŻyw [236], 47, 238, 292; CzechEp 160; NiemObr 88*; ná złey wierze Lutherfkiey álbo Kálwińskiey/ nie pokoy ále rofterk/ nie iedność ále rozerwánie/ nie miłości ále gniewy/ nie kárność ále rospuťá/ nie pošťufzeństwo ále fwa wola rość mufi. *ReszList 184; GrabowSet Dv, F2'; SkarKaz 420b, 638b; CzahTr D3v*; Iż nie fwaróm/ miłości/ pálmę oddawamy *GosłCast 18, 18; SkarKazSej 661a, 672a, 673a, 675a*.

W porównaniu (1): Bo táka ich [*braciszkow*] miłość iák máśc známienita *LubPs dd3*.

Fraza: »zgasła miłość; z(a)gasić miłość« (3; 2): *OrzRozm E2; Prot Dv; GórnDworz H7v*; dochodziły go częfte kámienie y kije: á iednák mu były miłe: zágásić iego miłości niemogły: nieprzyiaćiołom fwoim dobrze czynił *SkarŻyw 238*; A máćierzyńka miłość we mnieby nie zgálá/ Choćiaby fie y lwicá moim ciálem páflá. *GórnTroas 41*.

Zwroty: »być [*jakiej*] miłości [*ku a. przeciwko komu*]« (2): *Phil D*; Więc ku towarzyszowi/ ieft miłości wielkiey *PaxLiz C2v*.

»w miłości być, mieszkać, trwać, żyć« [w tym: *czyjej (3), u kogo (2), z kim (4)*] [*szyk zmienny*] (7 : 8 : 2 : 9): *LibLeg 7/32; MetrKor 46/47v; LubPs cc3; BielKron 231v; GórnDworz Mv*; Iáka rofkofz być w miłości z bliźnim fwoim. *RejPos 222v marg, 43, 158; RejZwierc 24v, 96, 127v; WujJudConf 211; PaprPan Sv*; że onego vczynku záłuię/ y do tego fię gárnie/ że z onym obráżonym zásię w miłości miefzkáć prágnie [*cum co... in gratiam redire cupere*]. *ModrzBaz 65v; SkarJedn 37; SkarŻyw 292; ReszHoz 132; GórnRozm B; ArtKanc O15; OrzJan 49, 51; ZA méy iuz pámięci, v wżyťtkich Królów Polfkich dom W. M. był w wielkiey miłości SarnStat 478; SkarKaz 633a, 634b; CzahTr Ev; PaxLiz E3*.

»miłość chować, dochowywać, zacho(wy)wać; zachowanie miłości; miłość zachowana« [*szyk zmienny*] (6 : 1 : 13; 2; 1): *LibLeg 11/[32²]; KromRozm II h; KromRozm III B2; GroicPorz a2; KrowObr 31; RejPos 145 [2 r.]*; Ktore [*dzieci*] nigdy rodzicom fwym powinney miłości Nie chowáią/ okázuiąc im ty niewdzięczności. *HistLan ktv, B2, F2, F3v; RejZwierc B, 92v; KochMon 30; MycPrz I C3; CzechEp 43; CzechEpPORz *3v; NiemObr 79; PaprUp G2; GórnRozm I3; SkarKaz)(2v; GosłCast 17; SkarKazSej 678a*.

»miłość dostać, odzierać, pozyskać« [w tym: u kogo (4), od kogo (1)] [szyk zmienny] (7): Ieftli chcelz v mądrego miłóć odzierać, czoż łufznego nieieft nigdy nato nie przyzwalay. *BielŻyw* 83, n1b 5, 86; *GórnDworz* Gg4, Hh8v, Ii2v; Pánował hoynie: czym wielkiey miłóści Doftał był łobie z ludzi v kázdego *KlonKr* Fv.

»mieć miłość; mający miłość« [w tym: ku komu (15), przeciwk(o) komu (5), do kogo (1)] = *miłować kogo; caritatem habere Vulg* [szyk zmienny] (25; 1): *BierEz* A2; *PatKaz* I 9; *LibLeg* 8/26; *HistAl* E3; *Leop* 2. *Cor* 7 arg; *LeszczRzecz* A6; *BielKron* 65v, 333v; *GórnDworz* B8, Z7; *CzechRozm* 216v; ktory Láćinłkie Kościoły w Grecyey zámykał/ [...] złym á miłóści niemáiącjm łercem. *SkarJedn* 371, 250, 372; *SkarŻyw* 87, 102, 184; Kto tedy miłóć ma ku komu/ temu nigdy złe⁸⁰ nie czynić nie będzie/ Rzym. 13. v 10. *CzechEp* 17; *ReszPrz* 93; *PaprUp* D2v; *SiebRozmyśl* B, E2; *WujNT* 21, 2. *Cor* 2/4 [2 r.], *Col* 1/4.

»mieć miłość« [w tym: czyją (3), u kogo (3)] = *być miłowanym przez kogo* [szyk zmienny] (7): *RejZwierz* 132v; *GórnDworz* O3, Hh7; *RejZwierz* 44v; *HistRzym* 65; Mieciflaw Sin iego [Bolesława *Chrobrego*] bel Pan nichtzemni/ á dlatego iako Ocijec v poddanich niemiał takiei mielóćij *PaprUp* B2; *CiekPotr* 18.

»mieć miłość« [w tym: 2 (3)] = *miłować się wzajemnie* [szyk zmienny] (4): Włpámiełtał Dawid ná miłóć ktorą miał z Ionátą łynem Saulowym *BielKron* 70v, 73; *Mącz* 383b; *SkarŻyw* 546.

»miłować [kogo] [jaką] miłóścią« = *miłować kogo jak* [szyk zmienny] (5): *OpecŻyw* 78v, 163v, 185v; *GórnDworz* Mm7v; Ale ná to rodzicy nie baczą/ miłuiąc fałżywą á świecką miłóścią dzieći łwoie/ dułze ich trácą *SkarŻyw* 63.

»mieć [kogo] w miłóści« = *miłować kogo (1)*: Celarz Otto trzeći/ máiąc w znáimóści y miłóści Woyćiechá S. [...] śłubował Bogu náwiedzić grob męczenniká S. *SkarŻyw* 357.

»miłóć odnosić [od kogo]« (3): Vprzeymie żyć ze włżemi to iego kochánie/ Miłóć zá to odnośi od włżytłkich życzłiwie *PaprPan* Q4; *NiemObr* 130; *PudłFr* 40.

»miłóć okaz(ow)ać, pokaz(ow)ać, ukazować; okazanie miłóści« [w tym: komu (18), przeciw(ko) komu (5), ku komu (2)] = *demonstrare amorem, (in) amore respondere Mącz* [szyk zmienny] (17 : 11: 3; 1): *OpecŻyw* 82v, 91; a yellifzmi pierwey na nállim łławnem dworze z rucky nállsey łprawyedłwołcz czynili. a myłółcz przeciwiłko wam okazowali. tedi teraz tim wyczey czynycz. i przyyáłni okazowacz chczemi. *MetrKor* 46/175v; *GliczKsiąż* Q3v; *LubPs* A5; *LeszczRzecz* A5v, A6v; *BibRadz* Gen 24/49; my [cesarz *Maksymilian*] s krolem Polłkim y do Piekłá y do Niebá gotowi będziem záwždy/ iáwneć było okazánie tey miłóści miedzy imi z małżeńłtwá Ferdynándá Krolá Rzymłkiego/ á Ludwiga Węgierłkiego *BielKron* 429v, 108; *Mącz* 231c, 410b; *RejPos* [308]; *HistLan* A4, Dv; *RejZwierz* 45v, 92v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *MycPrz* II Dv; *KarnNap* C2v; *ModrzBazBud* ¶6; *SkarJedn* 77; *SkarŻyw* 458, 500; *CzechEpPORz* **v; *PaprUp* G3; *SarnStat* 978; *SiebRozmyśl* [A3]v; miłóć vmárłemu pokázuiemy/ gdy ie ná poczełnym y nabożnym mieyłcu chowamy *SkarKaz* 386a, 383b, 420b; *SkarKazSej* 664b.

»osłabieć, ustawać w miłóści« (2 : 1): Nieułtawaymy w miłóści Y w łwey zwyłkley nabożności. Ktoráčmy ku niemu [Jesusowi] miály Kiedychmy zá nim chadzály. *MWilłHist* Cv; *WujNT* 842; *SkarKaz* 383a.

»pobudzać (a. wzbudzać) miłość; pobudzać ku miłości, do miłości« = *amorem excitare* Modrz [szyk zmienny] (2; 1 : 1): *OpecŻywPrzedm* C4; *ModrzBaz* 67v; Dwie łą przyczynie/ które miłość w ludziach pobudzi/ rzecz własn/ á to co w łobie ma godność miłości/ álbo co ieft godno miłowania. *KochCn* B4v; *SkarKaz* 381b.

»w miłość się podać [czym komu]« = *stać się miłym komu przez co* (1): Przez pięć lat tám będąc [!]: wżytkim łię wdzięcznością obyczaiow łwych w miłość podał *SkarŻyw* 354.

»do miłości, na miłość przysć« (1 : 1): *In sinum et complexum alicuius venire*, Ná łono y ná wielką miłość do kogo przisć. *Mącz* 304a; *MycPrz* II C4.

»do miłości, ku miłości przywodzić« = *ad amorem hortari* Modrz (3 : 2): iż iełliby łie co między brácią takiego trafiło/ tedy to między nimi brácia ichże [...] w miłości/ rołtrzygnąć máią. Ku zgodzie y miłości obie łtronie/ á nie ku pomście przywodzić/ y nápominać. *CzechRozm* 248, 175v; *ModrzBaz* 67; *NiemObr* 88; *SkarKazSej* 664b.

»w miłości spoić; miłością spojony, złączony; spojenie w miłości« (1; 2 : 2; 1): *KuczKat* 255; dla czego byś pokoy łwoy ábo cudzy przerywać y mieźać/ á miłość/ którą wżytok ludzki narod łpoiony być ma [*charitatem... qua generi humano coniunctus esse debet*]/ tárgać á zárzucąć miał. *ModrzBaz* 107, 66v; *SkarŻyw* 91, 399; *SarnStat* 1020.

»w [jakiej] miłości [z kim] stać« (1): *Vinculis amoris esse cum aliquo coniunctum*, W vprzeymy miłości łtác s kim. *Mącz* 497a.

»miłości używać« [szyk zmienny] (2): Bo zdać łie thez więc owym ktorzy bełpiecznych a łzalonych żywotow vżywáią iż wielką między łobą rołkofz máią/ y wielkiej miłości y pokoiu vżywáią. *RejZwierc* 103v; *SkarŻyw* 63.

»miłością zapalać się; miłością pałający, zapalony« = *amorc flagrans* Modrz (1; 1 : 1): *OrzQuin* K4; *ModrzBaz* 28; Táką miłością ku ludziom ábo Rzeczypołpo: zápaląć łię maćie/ wy ktorzy o dobrym połpolitym rádźicie. *SkarKazSej* 665a.

»(z)jednać, pozyskać miłość; zjednanie miłości« [w tym: komu (7), u kogo (11)] [szyk zmienny] (8 : 2; 1): *BibRadz* II 72a *marg*; ku nábyciu łálki thego páná ktoremu łłuzyc będzie/ y ziednaniu łobie miłości v wżytkich *GórnDworz* K4v, D3v, D8v, E3v, O2, Hh8v; *RejZwierc* 27, 44, 44v; Dobrodzieyftwo/ nádzieiá/ miłość/ náuká/ powolność/ pochłébfstwo/ wżytko to nam miłość v ludzi iedna. *Herkules* co czynił/ áby był miłowan? *KochCn* B4v.

»znać (a. uznać) miłość, doznać miłości« [w tym: po kim (3), czyjå (3), od kogo (1), z kogo (1)] [szyk zmienny] (6 : 2): *BierRozm* 17; *RejWiz* 53v; *HistLan* C4, E2; *StryjWjaz* B4; *PaprPan* T2; *OrzJan* 61; Skąd żaden z was tu żadney nie ma zelżywości/ Zá co vfam że po was powinny miłości. Doznam wrychle [...] Ze mię záfię w łálki łwe powinny przyimiećie *CzahTr* G2v.

Wyrażenia: »braterska, bracka miłość« = *amor fraternus, philadelphia* *Mącz* [szyk 22 : 17] (24 : 15): A ysby they mysly y braczkiewy miłosci swoyey przeczywko V.C.M. ych M. panovye moyy [krolowie polscy] znak vyantłszy okazały *LibLeg* 7/31v, 7/31v [2 r.], 32 [2 r.], 36v, 8/26, 11/[32²]; *SeklKat* Z3v; *DiarDop* 78; *LubPs* cc3; *KrowObr* 119v; Bo Pan Bog owych łtrzeze ktorzy s poczćiwostí/ łádą tám [na wojnę] rozżaleni bráterłką miłością *RejWiz* 70; *Mącz* 231c, 297c; *GórnDworz* H7v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *StryjKron* 180, 350; *ActReg* 31; *GrabowSet* A2v; áby żadney mocy [statuta]

nie miály/ iáko Práwu/ Sprawiedliwości/ y też fpólnéy brátckieý miłości/ y Vniiéy á ziednoczeniu fpólnému przeciwné. *SarnStat* 1014, 1020, [1023]; *SkarKaz* 209a; *VotSzl* B2; *SkarKazSej* 672a [2 r.], b, 673a. Cf »dla brackiej miłości«, »z miłości brackiej«, »w miłości braterskiej«.

»chętliwa miłość« (1): Tych tedy obywatelów ziemie Bełzkieý wierność/ ftałość/ chętliwą miłość [zelo *dilectionis* *JanStat* 796] zá vważoną rádá y opátrnością pilną/ y zá przypátrzeniem Królewłkim [...] w náłzé y potomków náłznych obronę [...] znowu wzięliłmy *SarnStat* 1053.

»miłość cielesna, doczesna, świecka, ziemska« = *miłość przejawiająca się w trosce o dobra materialne człowieka* [szyk 8: 3] (5 : 1 : 4 : 1): *OpecŻyw* [57] [2 r.]; *RejWiz* 44v; Kto folguie więcey miłości cielesney fwych powinowátych/ ten nie iest godzien áby lie imieniem Chriřtułowym odzywał. *CzechRozm* **v, 241v [2 r.]; *SkarŻyw* 63 [2 r.]; *LatHar* 675; Vřtępuycie ciężary świeckie/ y wřzytki ziemskie miłości y grzechy/ nie możecie z námi ná tę drogę *SkarKaz* 245b. Cf »z miłości cielesnej«.

»dziwna miłość« (2): Y ktokolwiek iákiey iego cnoty/ choć z dáleká náłładowác mogł/ ten káždy/ ábo wielkim człowiekiem vřořł/ ábo w dzitwnej miłości ludzkiey vmářł *GórnDworz* B8; *SkarŻyw* 63.

»fałszywa miłość« [szyk 2 : 1] (3): *SkarŻyw* 63 [2 r.]; Miłość fałszywa ku dzieciom. *SkarKaz* 421a *marg.*

»godzien miłości; godność; miłości« (4 : 1): *KromRozm III* Dv; *Mącz* 88d; *GórnDworz* Ccv; *Amabilis* – Godni mielőřcy, wdzieczny. *Calep* 62b; *KochCn* B4v.

»miłość gorąca; gorącość w miłości« [szyk 5 : 3] (7; 1): *OpecŻyw* 165v [2 r.]; *KuczbKat* 280; O niewymowna ochoto/ y śmiála miłości/ co cię odřtrářzyć do přetkiego pátrzánia/ ná to coř miłowála mogł? żaden tákiey gorącořci w miłości nie vkazał. *SkarŻyw* 599; *WerKaz* 304; A gdyby to byđz mogł/ żeby miedzy wřzyřtkiemy ná świecie ludźmi gorącą miłość była/ nie byłoby potrzeb práwá. *GórnRozm* L2v, Ev; *SkarKazSej* 664b.

»miłość jednego ku drugiemu« (1): Zadne nie fá mocnieýřze mury y wály v miářtá/ iáko zgodá/ iednoř/ y miłość fářiedzka iednego ku drugiemu. *SkarKazSej* 683b.

»jednostajna miłość« (1): iákobychmy w zgodzye/ w pokoiu/ w řpołeczney á iednořtáynéy miłości bráterřkiey żyli *LubPs* cc3.

»miłość macierzyńska« [szyk 4 : 3] (7): tys mię boga ij człowieka twymi pierřiami panieńřkimi kářmila/ ij miłořciá macierzynřká miłowála *OpecŻyw* 185v; *BiałKaz* 13; *SkarJedn* 372 [*idem*] 250; *GórnTroas* 41, 63; Iáko Sálomon vczynił mářce řwéy vczřiwořć/ Chcąc iéy oddác onę iéy máciéřzynřká miłość *SiebRozmyřł* K4.

»niebieska, anjelska miłość« [szyk 5 : 1] (5 : 1): bo y Socrates řam wyznawa/ iż wřzytki tháiemnicze/ kthore wiedział około they niebieřkiey miłości/ białogłowá mu ie ná imię Diotimá obiáwiła *GórnDworz* Mm7; ielli białogłowy ták iáko męřzczyřni Anyelřká miłořciá miłowác mogá, *GórnDworz* Mm7v, Mm6, Mm7 [3 r.].

»miłość nieobłudna, nieomylna« (1 : 1): *OpecŻyw* 18v; Vczyń/ co twéy krwi řzláchetnéy przyřtoi/ Miłość przy tobie nieomylna řtoi. *KochFrag* 25.

»miłość nieodmienna« (2): *BielKron* 191v; Amor – Mielőřć nie odmienná. *Calep* 63a.

»nieporządna, nieprzystojna miłość« (1 : 1): co lię dobrego od Bogá fámego z dobrą náturą wśeie/ rodzice swoim niedbáltwem/ piełszczotą/ y nieprzyfityną miłością/ wykopywáią y gubią. *SkarŻyw* 136; *WujNT* 52.

»nierozdzielna miłość« (1): że dwá/ żywąc bárzo długi czás w ferdeczney/ á wnierozdzielney miłości s łobą/ nákoniecz ieden drugiego zá ledá przyczyną przez nogę przerwuci. *GórnDworz* Mv.

»miłość ojcowska« = *amor parentum* *Mącz* [szyk 7 : 7] (14); *GroicPorz* d2; *BielKron* 253, 330v; *Mącz* 298a; Lecz iż ia oczy flepe w oycowfkiey miłości/ Mam do was dziątek swoich *HistLan* D2v, A3; Okazałes łásiádom fwym/ y wfzytkiey oyczyźnie łtaranie y miło[śc] prawie oycowfką *ModrzBazBud* ¶6; *KochOdpr* B3; *SkarŻyw* 15, 500; *Phil* D, E. Cf »z miłości ojcowskiej«.

»miłości pełny« (1): A Hełter także mężna y miłości ku fwemu ludu pełna będąc/ zdrowim swoim wzgárdziłá *SkarKazSej* 669a.

»miłość porządna, przystojna« (1 : 1): *StryjWjaz* A4; Miłość porządna ku rodzicom y powinnym nie ieltci zákazána *WujNT* 52.

»powinna miłość« [szyk 7 : 2] (9): Iże on [*Kain*] odłtápiwłzy powinney miłości/ Zábil k woli złey myłki brátá *RejWiz* 37; *HistLan* ktv, A4, Dv, E2, F2, F3v; *KolakCath* A2; *CzahTr* G2v.

»prawa miłość« [szyk 11 : 4] (15): *ForCnR* A4; *BielŻyw* 163; *RejRozpr* D2; *RejWiz* 43v, 89; *RejZwierc* 90 [2 r.]; *SkarJedn* 250, 372; ále on [*biskup*] ie ćiefzył łam znimi płácząc/ a mowiąc: iłz práwa w Bogu miłość dzielić lię nigdy od tych ktore miłuię/ niemoże: pomniec ná was y tám gdzie idę/ będę. *SkarŻyw* 511; *VotSzl* B2; Poydę á oglądam łyná mego nim vmrę. Práva miłość prágnie obecności. *SkarKaz* 519a. Cf »z prawej miłości«.

»miłość prawdziwa« [szyk 4 : 3] (7): *PatKaz I* 14; *GórnDworz* L13v; *CzechRozm* 239v; *StryjKron* 6; ze non exodio, ktorego wm przeciw nikomu niemáłz, ale prawdziwą miłością Ku WKM Panu swe^{mu} czyni. *ActReg* 170; *GrabowSet* F2; *WysKaz* X2.

»miłość przyjacielska« (4): *Mącz* 188b, 341d; Stąd idzie że też y miłość przyjacielfka/ miedzy wielą prawdziwą lię náyduie. *WysKaz* X2v. Cf »z miłości przyjacielskiej«.

»miłość przyrodzona, wrodzona« [szyk 6 : 4] (6 : 4): Nie mogł dáley Iozeph w łobie przyrodzoney miłości zátáić przeciw bráciey swoiey *BielKron* 17v; *GórnDworz* Z7; *RejPos* 256 marg; *WujJud* 212; *SkarŻyw* 14, 234, 286; *StryjKron* 442 marg; *Phil* E [2 r.].

»miłość samego siebie, kn samemu siebie« = *amor sui* *Modrz* [szyk 7 : 1] (7 : 1): *ModrzBaz* 24v, 68v; *KochFr* 128; *Phil* I4; *WujNT* 31; Korzeń z ktorego gniew nieporządny wyrałta/ ielt miłość zbytnia łámego łiebie *SkarKaz* 314a. Cf »z miłości samych siebie, ku samemu siebie«.

»miłość sąsiedzka« (3): *Miloczywy* *Cefzarzv* *Crol* ye⁸⁰ miłocz [...] y thakyełł then szyn ye⁸⁰ Cro. M. yego M *Crol* mlody pan moy kałzaly *Valzey* C. M. dzyankowacz za thą przyálłny y miłocz braczką a sanłzieczką *LibLeg* 7/31v; *SkarKazSej* 658b, 683b.

»serdeczna miłość« (3): *GórnDworz* Mv; Prżeto iáko w przyiáźni/ ták y w towarzysłtwie ferdeczney miłości/ vltáwicznego rzádu/ y łpráwy dobrej potrzebá. *GórnRozm* Kv. Cf »przez serdeczną miłość«.

»spolna, społeczna miłość« = *consuetus a. mutuus amor* *Mącz* [szyk 32 : 7] (34 : 5); *RejRozpr* D2; *KromRozm II* av, h, rv [2 r.]; *Diar* 77; *LubPs* D3 marg, co3; Ludzkie práwo ielt/ ktore od Ludzi bywa połtánowione/ dla záchowánia łpolney miłóci y pokoiu połpolitego. *GroicPorz* a2; *BielKron*

435v; *Mącz* 48d, 239c; *GórnDworz* li7, Kk5v; Trudno ten ma być w łpoleczney miłości/ Wźem niezyczliwy á pełen zazdrości *RejZwierc* 224v, 183; *ModrzBaz* 67v; *SkarJedn* A7; bo łpolna y wielką miłość między nimi [*św. Pawłem i św. Barnabą*] była/ y bez zazdrości nic łwego niefzukáiąc/ wzgodzie wielkiew łlawę Chryłtułowę rozłszerzáli. *SkarŻyw* 537; *ActReg* 114; *StryjKron* 350; *KochEpit* A4; *SarnStat* 1014, 1020, [1023]; *SkarKazSej* 661a, 673a, 678a, 683b. Cf »dla łpolnej miłości«, »z łpolnej miłości«, »w łpolnej miłości«.

»stała, stateczna miłość« (1 : 1): abovyem sthand sznak byorą sthaley braczłkiey miłofczy V. Ce. Mi. przeczywko szobye *LibLeg* 7/31v; *BiałKat* 226.

»miłość synowska« = *amor filii Mącz* [szyk 3 : 1] (4): Iezus miły vkazuiątz łynowłką miłoftz matce łwé milé/ [...] rzékl k niéy wielmi łaskawie. *OpecŻyw* 82v; *Mącz* 166d; *StryjKron* 6. Cf »dla łsynowskiej miłości«.

»szczera miłość« [szyk 5 : 2] (7): hey w kim miłość iełt oyczyzny łzczera/ Teraz ią niech okaże *StryjKron* 732; *PowodPr* 84; *VotSzl* A2v; *SkarKazSej* 664b [2 r.], 678a. Cf »z łszczyrej miłości«.

»uprzejma miłość« [szyk 7 : 2] (9): *BibRadz* 2.Cor 12 arg; *Mącz* 497a; *OrzQuin* K4; Iż łie rodzicmi łwemi áni wiem przecz brzydą / Choć vprzeymą miłość ich przeciw łobie widzą. *HistLan* B3; *SkarŻyw* 102; *SkarKaz*)(2v; *VotSzl* A4v; *SkarKazSej* 661a. Cf »dla łuprzejmej miłości«.

»wielka, znaczna, niemála, niezmierna miłość« [szyk 36 : 9](41 : 2 : 1 : 1): *OpecŻyw* 81v; *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz* III 129; *RejPs* 163; *BielKron* 65v; *Mącz* 304a; *GórnDworz* Gg4; *RejPos* 145, 158, 307v, [308], 334; *KuczbKat* 255; *RejZwierc* 96, 103v, 127v, 132v; *MycPrz* II D; *PaprpPan* F4, Sv; *SkarŻyw* 482 marg, 537, 546; *NiemObr* 130; Pokázował [...] przyłtoyną vłkonność człowieku káždému. Zá co od łudzi miłość odnołł nie málą *PudłFr* 40; *Paprup* G2; ktora y łpowinnołcią krowie rodzoney zięta/ y chęcią á miłofcią bráterłką znáczną zniewolona iełteł *GrabowSet* A2v; Dałci zá przyłtáwá y łtrozá Anyoła S. ktory cię po włzelkich drogách łtrzeze y łbroni/ wielką miłofcią y łpilnołcią. *LatHar* 673; *SarnStat* 478; *KlonKr* Fv; Lecż dla krótkołci łnfzych táię niezłiczonych/ Niezmierną z náuki łwey/ miłofcią vczconych. *PaxLiz* A2v, C2v; *SkarKazSej* 668a, 669a, 670b. Cf »dla łwielkiej miłofci«, »z łwielkiej miłofci«, »z miłofcią łwielką«, »w łwielkiej miłofci«.

»wierna miłość« [szyk 3 : 3] (6): *RejWiz* 37 marg, Cc7; *RejZwierz* 11v marg; *RejZwierc* 122; Która [*Korona Polska*] iełtzde złáłki łwei łtrzeze łinow onich/ Swoia wierna mielofcia łdobrze łnapoionich. *Paprup* A3. Cf »dla miłofci łwiernej«.

»(w)zajemna, zobopolna miłość« [szyk 3 : 2] (3 : 2): *OrzRozm* K3; In amici mutua benevolentia conquierere, W zobopolney miłofci łprzyacielskiej rozkołz y ochłode mieć *Mącz* 341d; Iako rzecz łpiękná/ iáko rzecz łprzyjemna łátrzáć/ gđzie miłofć pánue wzajemna: A brácia łsforni w łzczéréy vprzeymołci łstrzegą iednołci. *KochPs* 196; *NiemObr* 79; przeto dla łmocnieyłzého łpoienia w łpólnéy á zaiemnéy miłofci bráterłkiey *SarnStat* 1020.

»miłofcią zjęty« (1): *KuczbKat* 400 cf »miłofć i łpowolność«.

»znak, znamię miłofci« [szyk 7 : 2] (5 : 4): Wezmi ninié łzalowanijé/ to znamię miłofci/ łprzenáłwięłłfych łwych łpierfi łzbawicielu miły. *OpecŻyw* 19v, 18v, 106; bo łam criłtus łszwyatczy yłz yełt to náuyłłzy znak miłofczy łacz uyedzyecz łtayemnyce *PatKaz* III 128; *BielŻyw* 163; *LibLeg* 7/31v [2 r.]; *WujJud* 127; *WujNT* Xxxxx3v.

»związek miłości« (5): Gdy tedy naturá y związek miłości/ w zbudza w tobie żal /y płacz/ żeś się rostał z oycem/ z matką/ bratem etc. y zmiłyrn przyiaćielem twoim. *BiałKaz* D2v; *SkarJedn* A3, 313, 362, 393.

»życzliwa miłość« (1): A drudzy ie [*dziecię*] chcąc miłowác/ gubią ie: y miałto życziwey miłości/ frogą im nieprzyiaźń pokázuią: gdy ie domá przy łobie/ áby fię obecnością ich ciełzyli/ trzymią *SkarKaz* 420b.

Szeregi: »baczenie i miłość« (2): Pátrz iáko y w tey mierze Kościoł Rzymłki więtfze ma baczenie y miłość. Bo máiąc w Rzymie y przed Rzymem/ wiele Greckich Kłafitorow ábo kościołow/ żadne niepokoju do tąd nie ćierpią *SkarJedn* 372 [*idem*] 250.

»miłość albo (i) bojaźń« [*szyk 1 : 1*] (2): Bárzo też przyftoynie w tym [*czwartym*] Przykazaniu [*dekalogu*] łowo wćziwości położono/ á nie miłości álbo boiáźni/ ácz Rodźice bárzo miłowác/ y bać sie ich mamy. *KuczbKat* 304; *LatHar* 675. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

»chęć (a. chuć), (i, a) miłosé; chuć z miłością« = *amor et benevolentia* *Modrz* [*szyk 17 : 5*] (15 : 7): *BielKron* 330v; *Consentire magna conspiratione amoris*, *Vprzeymą chuć s miłością yeden ku drugiemu mieć. Mącz* 383b; *GórnDworz* E3v, O6v; *CzechRozm* 237v; *ModrzBaz* 67, 104; *ReszPrz* 47; *Mnie nie gárnie do siebie páłac murowány. Ale chęć/ ále miłość/ kiedy w kim nayduię/ Bądź z gmáchu łomiáného/ ia go wnet miłuię. PudłFr* 47; *Paprup* G3; *Phil* D; *GrabowSet* A2v; *VotSzl* A2v, B4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]. *Cf* »z chęci i z miłości«, »z chucią i miłością«.

»mielność i cnota« (1): oni Deciułowie ktorich mieloc y cnote przeciwko oitziznie opowiedaia *Paprup* F3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»dobroć i miłość« (1): rádá zá to tákie wefele ludzkie zdrowie dáię. O nieofzácowana dobroći y ku Rzeczypołpo: miłości/ kto cię dziś násláduie? *SkarKazSej* 669a.

»miłość i dobrodziejstwo« (2): Oycu téz zá iego miłość y dobrodziejftwo [*de pietate et beneficiis* *JanStat* 574] okázuiąc sie niewdźięcznymi/ y przypędzaią go częłtokroć ku niedośćátkowi *SarnStat* 588 [*idem*] [630].

»jedność, (i, ani) miłość« = *charitas et unio* *JanStat* [*szyk 4 : 2*] (6): á gdzie różność ieft w wierze/ tám miłości/ áni iedności/ nie może być miedzy ludźmi żadnéy. *OrzQuin* B2v; *SkarJedn* 356, 384; *StryjKron* 350; *SarnStat* 1099; *CzahTr* D3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 21 r.*].

»miłość i kochanie« (1): Iefli fię w przyiaćielu/ w łynie y w oorce kochalz/ á iego miłuielz: także miłuy iákoby znim wiecznie/ w radości niebiełkiey/ wżywác miłości w Bogu y kochánia mógl. *SkarŻyw* 63.

»miłość i ludzkość« (2): y [*smutku*] ktory miłość ku odchodzącemu y lámá ludzkość wycífka/ nigdy nie gánił. *SkarKaz* 385b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. *Cf* »z miłości albo z ludzkości«.

»łaska, (a, i) miłość« = *misericordia et veritas* *PolAnt*; *gratia et caritas* *Modrz* [*szyk 11 : 6*] (17): *MetrKor* 31/621; *OpecŻyw* 73v; bowyem sie iuz były poruizyły miłoscyą a łaską wnętrnoftzi iego nad bratem łwoim a łzy iuz wynikały y dobywały sie zotzn iego *HistJóz* Dv; *Diar* 76; *RejWiz* 53v; *LeszczRzecz* A5v; *RejZwierz* 132v; *BibRadz* *Gen* 24/49; iż nam miłość á łáłkę Senat vkáznie dekretem łwym/ áby náłze wefełe przyście było do miáštá/ á náłzego wyłtępku ná złá łtronę nie ma nam nikt włpominác *BielKron* 108; A przetołz ktołzkolwiek będzie nołł pierścien wiary/ będzie miał

łáfkę Bożą y miłość ludzką *HistRzym* 65; *ModrzBaz* 139v; *BielSjem* 15v [2 r.]; *OrzJan* 61; Chcąc tedy tákowie fkrógi vkrómic/ y Mniłzki w miłości y w łálce powinowátych [*in bona gratia et favore consanguineorum JanStat* 212] záchowác *SarnStat* 208. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*]. Cf »z łaski i z miłości«.

»dobre mniemanie i miłość« (1): iż IchM to, co najwięcej ludzie sobie zachowác zwykli, dobre mniemanie i miłość ludzką, to IchM sobie tak lekce wazą *DiarDop* 101.

»miłość i (albo, takież) nienawiść« [szyk 3 : 2] (5): *BielKron* 81, 81v; *KuczbKat* 340; Zaden nieieft ták świętobliwych á fkromnych obyczáiw/ ktorzyby trzymáiąc dożywotnie vrząd niemiał wyftąpić/ ábo nienawiścią/ ábo miłością/ ábo iáką infzą namiętnością [*vel odio vel amore vel alia affectione*] *ModrzBaz* 44v; O miłości y nienawiści bráciey. *WujNT* 821. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.; w przeciwstawieniach 10 r.*].

»pilność i miłość« [szyk 2 : 1] (3): Pan podárze przyiął wdzięcznie: Z rátáiem mowił ochotnie: Chwaląc bárzo iego pilność/ Y ktorą miał k niemu miłość *BierEz* A2; *SkarŻyw* 241; *LatHar* 673.

»pokoj i (a) miłość« [szyk 12 : 6] (18): *OpecŻyw* 106; *GroicPorz* a2; *BielKron* 73, 412v; *OrzQuin* B4v; *RejPos* 145, 334; Bo fwiát dawa pokoy złým gdy idą ná iákíe wżeteczeńftwá fwoie/ tedy wielką miłość y pokoy miedzy nimi bywa. *RejZwierc* 132v, 103v; *KochMon* 30; *SkarJedn* 371, 393; *LatHar* 631 [2 r.]; *WujNT* Xxxxx3v; nie czyni áni łzczepi zwády miedzy brácią: ále pokoy y miłość fundue *SkarKaz* 638b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 21 r.*]. Cf »w pokoju i miłości«.

»miłość i (po)waga« [szyk 2 : 2] (4): *KromRozm III* Kv; *RejZwierc* 24v, 127v; iż nie w wielkíe wadze/ y miłości/ pobożni ludzie/ w oczu te^{go} fwiátá być mieli *NiemObr* 13.

»miłość a powinowactwo« (2): *BielKron* 412v; kthorzy tákową miłość á powinowáctwo przeciw rodzicom fwoim wřelkim obyczáiem pokázowáli *RejPosWstaw* [41⁴]v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»miłość i powolność« (1): Są też y drudzy/ ktorzy tylko miłością y powolnością zięci/ ninacz infzego niepátrzą w onym Pánie ktoremu przyřluguią/ iedno ná dobroć y cnotę iego *KuczbKat* 400. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»przyjaźń (a. przyjacielstwo), (a, i) miłość« [szyk 12 : 4] (16): *MetrKor* 46/47v; *LibLeg* 7/31v, 32 [2 r.], 36v, 8/26; *BielŻyw nlb* 5; ale iefly czo zlie obaczą áby řprzyaznią a braczką miłością poprawily *SeklKat* Z3v; pořly do nas/ y do nářnych potomkow Krolow Francufkich/ dla záchowánia miłości y przyiáźni/ máią być pošyłani *KrowObr* 31; *RejPos* 145; *RejZwierc* B, 92v; *Calep* 61b; y báczy [cesarz *turecki*] to/ co więc y miedzy podleřzého řtanu ludźmi przyiáźń y miłość łámie *OrzJan* 7. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*]. Cf »dla przyiáźni i miłości«.

»miłość, (a, i) sława« [szyk 4 : 2] (6): á tymi rzeczámí/ naywięcej/ niechaiby fie obiáñił fwiátu/ y dořtał miłości/ řławy/ y tego żeby káždy człowiek/ y naywřřřzy/ y nayniřřřzy/ miał go w wielkíe czći/ y powádze. *GórnDworz* li2v, Gg4; *RejZwierc* 104; *PaprUp* F4; *SarnStat* 478. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]. Cf »z sławą i miłością«.

»społeczność i miłość« (1): áby roznmieli że ten zwiázek [*małženstwo*] trzeba przekłádác/ nád wřelką infzą řpołeczność/ y wřelką miłość lndzką [*omni coniunctioni omnique charitati humanae*]. *ModrzBaz* 33.

»miłość i (a) stałość (a. stateczność)« (3): Pátrzaizę iáka to była miłość á ftałość między ludźmi pogánfkami. *RejZwierc* 93v, 45v, 92v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»szczyrość a miłość« (3): A gdzie fie iuz fzczyrość á práwá miłość między przyiaciół zámnoży/ á co iuz może być rokfozniefzgo ná fwiecie? *RejZwierc* 90, 90. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »w miłości i szczyrości«.

»miłość a (i) towarzystwo« [szyk 2 : 1] (3): Abowiem wedle fwiáthá máiąc między sobą pokoy łotrowie/ rozboynicy/ pijánice/ złodzieie/ cudzołożnicy/ wielką miłość á wielkie towarzystwo między nimi. *RejPos* 145; *KochCz* A3. Cf »dla miłości i towarzystwa«.

»miłość i uczciwość« (1): A fłwłyzłz Miłościwy X. iákery mocy fą táiemnice páná Chriftułowe/ ktore nie ku wzgárdzie/ ále ku wfzelákery miłości/ y vcźciwości przywodzą *NiemObr* 88. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»miłość i uczynność« (1): godźi fię o to záltáwiác/ á miłość y vczynność ku namilfzym nálfzym zmárłym wzbudźác *SkarKaz* 381b.

»miłość i uprzejmość« (1): tą fwoią przedmową ku W. M. Pánu fwe^{mu} Miłościwemu/ okázuiąc miłość y vprzejmość *CzechEpPORz* *4v.

»miłość abo (a) waśń« (3): Pátrzayćie ludzie/ iefli nie miłość wáfzá przeciw sobie/ á waśń przeciw bráćiey wáfzey [*amor vestri, odium fratrum vestrorum*] záflepíá was/ á fercá wáfze zátwárdziłá *ModrzBaz* 143v, 28 [2 r.]. [*Ponadto w przeciwstawieniach 2 r.*].

»wiara i miłość« [szyk 3 : 2] (5): *KochSat* B4v; *OrzQuin* K4; Bibrák Kánclerz Krolewłki záczył fwoię mowę. Ze doznał Krol Sármaćkery wiáry y miłości *StryjWjaz* B4; *SkarJedn* 313; *PudłDydo* B2. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»miłość i wziętość« (1): kiedy pan pozyfzche sobie v poddánych miłość/ y wziętość: á pozyfzche tho oboie thym fpofohem sobie/ kiedy będzie dobre wywylfzał *GórnDworz* Hh8v.

»miłość a (i) zachowanie« [szyk 3 : 3] (6): *KromRozm II* e3; *BielKron* 231v; Serpit per omninm vitam amicitia, Miłość á záchowanie towarziskie rofciąga fie przes cały žiwot. *Mącz* [388]b, 188b; *GórnDworz* 03; Patrzciefz tich przijaciol co fie wam teras znowu doprzyazni wkrafc chca Panowie Turcy/ przypominoiac [!] mielofc y zachowanie z Krolem *PaprUp* G2v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

»miłość i zelus« (1): przywiodłá mię do tego fzczyra miłość y zelus oyczyzny moiey/ y bráćiey fwey *PowodPr* 84.

»zgoda, (i, a, albo) miłość« [szyk 39 : 5] (44) *KromRozm II* av; *GliczKsiqz* D2v; *LubPs* dd2v; iz Pánowie nálfzy nic infzego nie żádáią/ iedno áby między Pány Krześcijánfkami była zgoda/ miłość *BielKron* 435v; *GórnDworz* H7v, li7; *RejPos* 43; *RejZwierc* 96; *WujJud* 127; áby mąż z żoną fpolnie á nierozdzielnie z sobą mieszkáiąc/ w miłości w zgodzie żyli. *WujJudConf* 211, 12v, 13; *MycPrz II* C4; *CzechRozm* 248; *StryjKron* 180; *CzechEp* 35; *KochEpit* A4; *BielSen* 16; *ArtKanc* O15; *GórnRozm* B, Ev, N2v; *KmitaPsal* A4v; *OrzJan* 49, 51; *PowodPr* 45 marg; *SkarKaz* 633a, 634b; *VotSzl* B2; *CzahTr* D4v, E [3 r.], Ev, E2, E3v; Niezgodá fwarorodna/ była tu czas długi. Tyś ná to mieyfce zgodę y miłość wprowadził Rozkwitłá *GosłCast* 18; Spuśc im ducha zgody y miłości/ áby ieden drugiemu wfłępował/ y ieden drugiego ciężary znośił/ y dla dobrego pofpolitego krzywdy fwoie oyczyźnie

dárował. *SkarKazSej* 677b, 672b, 673a, 675a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 40 r.*]. Cf »dla zgody i miłości«, »w zgodzie i miłości«.

»złączenie a jedność miłości« (1): A za czáfu tego Tertulianá/ ták bárzo lie mnożyło to złączenie á tá iedność miłości/ ták iż theż było zyednáło przymowkę krześcíanom v pogánow *RejPosWiecz*² 94.

»żądza i (albo) miłość« [szyk 1 : 1] (2): *OpecŻyw* 149; [*Abraham*] Nic tákie⁸⁰ nie szemrząc/ ná wyfokie fię/ á nie fłyháne posłufzeńftwo y zárzeczenie woley fwey/ y vmartwienie miłości fwey y żądzey ku dziećięcin/ wyniołł. *SkarŻyw* 286.

»miłość i (a) życzliwość (a. życzność)« = *benevolentia et zelus JanStat* [szyk 9 : 2] (11): Tymi słowy oznáymuie fwą ofobliwą życzność y miłość przeciwko nim. *BibRadz* II 105c marg; *OrzQuin* C2; *KuczbKat* 255; *RejZwierc* 44v [2 r.], 46, 122; y bárzo mi to pięknie zawniáło w tym Świętym: ísz fię kámieni/ kiiow/ ran/ v tych ludzi nieboiáł: á miłości fię/ y życzliwości ich boiáł. *SkarŻyw* 238; *SarnStat* 918. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z miłości i życzliwości«.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłości« [w tym: czyjej (3)] (4): A ma fędzić bes kwápliwofci/ bes gniewu/ nienawifci/ miłofci/ przyiáźni/ boiáźni/ dárow *GroicPorz* bv; ABowiem czo íeft pan álbo kfiążę bez miłości poddánych fwoich? *RejZwierc* 45v, A6, 45v.

»dla miłości« (33): prze ten grzech fwoy godnym nie íeft/ áby tu miedzy nas wízedł: wízákże dla tey miłości/ ktorą ku niemu maćie/ przyimę go. *SkarŻyw* 184; rofkázáćci co przyftoi: *iedná*k dla miłości [*propter caritatem*] rádfzey prołzę *WujNT Philem* 9; *SiebRozmysł* E2.

~ dla miłości miedzy kim (1): *SarnStat* 103 cf »dla zgody i miłości«.

dla miłości czyjej [= tego, kto miłuje] przeciw komu (1): Pro tuo in me amore et mea vicissim in te observantia, Dla miłości twey przeciw mnie/ á moyi zász चुći przeciw tobie. *Mącz* 493c.

dla miłości czyjej [= tego, kogo się miłuje] (10): przetoż miła matko oto czo cie prołzę dla miłofci fy na twego vczyn (boć íeft prawey miłofci znamię to czegoż miłofnik żáda vczynić) *BielŻyw* 163; *BielKron* 120, 334v; *HistRzym* 78v, 119, 124v; *RejZwierc* 46; *BiałKaz* L3v; *PapPrPan* Ff2; Ponieważ my nic dla popifánia/ ani dla tego żebychmy fię w nowinách kocháli nieczynimy/ ále wízytko dla miłości Rzeczypospólitey [*Reipublicae studio*] y mowiemy y pifzemy. *ModrzBaz* 1v.

W *połączeniach szeregowych* (8): Też tak JKM raczy mieć po IchM księżej biskupiech dla zgody jedności i miłości spolnej, aby postępkow wszelakich prawnych de haeresi [...] zaniechali *Diar* 52; A thego opuścić nie chcę/ dla miłofci/ gniewu/ boiáźni/ przyiáćielftwá/ nieprzyiáćielftwá/ łáłki/ przyiáźni/ złey woley/ dárow/ pożythkow *GroicPorz* c2v, b4v, d2v, d4, e4, g2v; *SarnStat* 347.

Wyrażenia: »dla brackiej, braterskiej miłości« [szyk 2 : 1] (2 : 1): *MiechGlab* 43; *LibLeg* 8/26; Nie lituiąc pracey fwey ni żadney trudności/ Dla Rzeczypospólitey/ dla bráckey miłości. *RejZwierc* 183.

»dla spolnej miłości« [szyk 3 : 1] (4): *Diar* 52; Amoris et perpetuae benevolentiae ergo, Dla ípolney á wieczney náłzey miłości. *Mącz* 107d, 323a, 363d.

»dla synowskiej miłości« (1): niemogl patrzytz dlá fynowfkié miłofci na iéy ímutek *OpecŻyw* 82v.

»dla uprzejmej miłości« (1): *Mącz* 178a cf »dla miłości i potowarzyszenia«.

»dla wiecznej miłości« (1): *Mącz* 107d cf »dla spolnej miłości«.

»dla wielkiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): odijdz go tak nie ímié/ anij chce dlá miłofci wielkié *OpecŻyw* 154, 78v; *OpecŻywPrzedm* C4.

»dla miłości wiernej« (1): IVż dziś wieź Priamufie y doznaeś tego/ Coś dla miłości wierney popadł fyná fwego. *PaprPan* Ff2.

Szeregi: »dla miłości i potowarzyszenia« (1): Pro nostra summa coniunctione te rogo, Profzę cie dla náfzey vprzeymy [!] miłości y potowárziżenia. *Mącz* 178a.

»dla przyjaźni i miłości« (2): *LibLeg* 8/26; To per amicitiam et per amorem obsecro [...] Profzę cie dla przyjáźni y ípolney miłości náfzey. *Mącz* 363d.

»dla miłości i towarzystwa« (1): Haec tibi pro amore mutuo seripsi, Tomći pifał dla ípolney miłości y towarziłtwá náfzego. *Mącz* 323a.

»dla zgody i miłości« (1): A dla zgody y miłości między ítany/ tę czwartą część [...] bierzemy ná fwe trzy części *SarnStat* 103. ~

»okrom miłości« (1): Zgoła ná íędźiego należy/ áby íądził okrom miłości y vżalenia [*sine amore ac miseratione*]/ okrom gniewu/ waśni/ zazdrości/ okrom vporu o rzeczach íáśnie á ízczerze powiedziánym *ModrzBaz* 94v.

»z miłości« = *àmore, animo studioso, studio Modrz; in favore JanStat* (74): Bywać rádá rzkomo z miłości A wnątrz pełná wízey chytróści *BierEz* H4; Panij iedna widzątz Iezufa tako zeffkaradzoného [...] z miłoci k niemu przyśtąpila/ ij podala mu chufę tzudną dla vtrzenia. *OpecŻyw* 137v; Jedni z miłości a drudzy się bali, A jednak wszytcy z nim o przyjaźń stali *RejŁas w.* 24; *RejPos* 225; Bo coźkolwiek czyniły dla páná ítárfzego/ Tedy to nie z miłości lecz w nádzyeię tego/ Íż tám w oney to íkrzyni íkarb ície niemáły *HistLan* E4v, Dv, D4v; *KuczbKat* 400; Z miłości ludzie kiedy páná fwego/ Miłuią/ nie máłz im też nic trudnego. *RejZwierc* 225v, 226; *CzechRozm* 216v, 239v; nie był człowiek żywy, Coby go był mógł tobie [...] Ukazać, a pewnie go z miłości nie kryli, Bo mu nieprzyjacielami wszytscy rowno byli. *KochMon* 35; *SkarŻyw* 51, 374, 598.

~ z miłości kogo, czego (8): *Diar* 76; *BielKron* 411; Bo widział Murená/ iż *Cato* nie z nieprzyjaćielkiego íercá/ ále z miłości Rzeczypóspolitey [*non animo inimico sed reipublicae studioso*] w dał íię był z nim w práwo. *ModrzBaz* 95v, 15, 21, 30v; *GrabPospR* L2v. Cf »z miłości samych siebie«.

z miłości do kogo (1): *HistLan* A3 cf »z miłości ojcowskiej«.

z miłości ku komu (8): *SkarŻyw* 482; *SarnStat* 1074 [*idem*] 1113; *SkarKaz* 159a, 383b; *VotSzl* B4v; Potym z miłości ku poddánym zá wyflugą y dobrym záchowánim ich/ nádáli ludziom rycerřkim/ prze męřtwo ich y życzliwość wolności od podátkow *SkarKazSej* 692a. Cf »z miłości ku samemu siebie«.

z miłości przeciw komu, czemu (6): *Diar* 76; że wiele ich bronią pieniężney winy z waśni przeciwko kmiecemu ítanowi/ á z miłości przeciw Slácheckiemu [*odio plebeiorum et amore equitum*]. *ModrzBaz* 28; *CzechEpPORz* *2v; *SarnStat* 102, 894; *VotSzl* Ev.

W połączeniu szeregowym (1): nie ma nic íądzić z boiáźni/ z miłości/ s chćiwości/ z gniewu/ z nienawiści/ z nádzyeie/ bądź też z obładzenia/ álbo s poruřzenia íákiegoźkolwiek vmyřłu fwego *Phil* L.

W przeciwstawieniach: »z miłości... z nienawiści (5), z przymuszenia (3), z bojaźni (2), z waśni (2), w nadzieję zysku, z namowy, niechęć pokazując, z nieprzyjaćielskiego serca, za pieniądze, z

strachu« (17): że nie z miłości osoby WKM my byśmy to czynili, ale z namowy takowych ludzi. *Diar* 76; áby łądźili z vprzeyei oycowłkiey miłofci/ nie z gniewu/ nie z nienawifci/ nie zá dary *GroicPorz* d2; Bo káždy niźli s ftráchu/ chętnieyfy z miłofci. *RejZwierc* 102v; Byli teź ci pánowie Polscy/ [...] iedni zá pieniądze drudzy teź ták z miłofci Rzeczypołpolitey. *BielKron* 411; *GórnDworz* D5, Y5; Ze nie łłuzyli oycu iák łłuzłza z miłofci/ Iedno w nádziei zyk y márných pieniędzy *HistLan* F3; *RejZwierc* 46, 249; *WujJud* 142; *CzechRozm* 201; *ModrzBaz* 21, 28, 40v, 95v, 140v; *CzechEp* 8.

Wyrażenia: »z miłofci brackiej, braterskiej« [szyk 2 : 1] (2 : 1): *Diar* 48; *DiarDop* 116; ábyś z miłofci brátherfkiey chociaźci by lie co nie do końcá podobáło/ odemnie wdzyęcznie á z wefołá twarzå przyiáć raczył. *LubPs* A5v.

»z miłofci cielesnej« (1): Potym pán Iezus przepowiedziál mękę ktorå miál cirpietz. Piotr z miłofci cielesné rzekl: O mily panie niebádz to tobie. *OpecŻyw* 56v.

»z miłofci ojcowskiej« [szyk 1 : 1] (2): *GroicPorz* d2; Owa z oney miłofci oycowłkiey do dziatek/ Dał im wżytkę máietność y domowy łtátek. *HistLan* A3.

»z prawej miłofci« [szyk 2 : 1] (3): Poradzilić kto zprawey miłofci, zachoway lie w tim á rad połłuchni. *BielŻyw* 77; *CzechRozm* 98v; *ZawJeft* 22.

»z miłofci przyjacielskiej« (1): Prośi cię łámá známi/ przez wiárę łáfkáwéy Oyczyzny: y z miłofci przyiácielłkiey práwéy. *ZawJeft* 22.

»z miłofci samych siebie, ku samemu siebie« (1 : 1): Iákoź mamy rozumieć/ áby fię ci kocháli w rzeczách Bożých/ ktorzi z miłofci łámych fiebie [*sui amore*]/ á z nienawifci drugich/ dopułzczáią ná źiemii leżeć práwu Bożemu *ModrzBaz* 140v; *SkarŻyw* 298.

»z spolnej miłofci« (2): Bo y ręká biellfa bywa Gdy iedná drugå vmywa A tákiefz z polney [*lege: z spolnej*] miłofci Włfytko fie łnádnie vrołci *RejRozpr* I4; *RejZwierc* 128.

»z szczyrej miłofci jednego przeciw drugiemu« (1): *RejZwierc* 96v cf »z ochoty a z miłofci«.

»z wielkiej miłofci« [szyk 2 : 1] (3): *PaprPan* Cc; Stálás łmętnie pod krzyżem: á z wielkiéy miłofci/ Ządálás z krzyżá złożyć/ iego święté ciáło *SiebRozmysł* I; *SkarKaz* 159a.

Szeregi: »z chęci (a. chuci) i (a) (z) miłofci« [szyk 5 : 1] (6): *RejPos* 227v; Gdyź y gość wdzyęcznieyfy czo łam s chuci á z miłofci przydzie do kogo *RejZwierc* 167, 194v; *VotSzl* Ev; *SarnStat* 89; *GrabPospR* L2v.

»z miłofci a z dowiernofci« (1): álełmy cie zá krolá á zá páná łobie obráli/ z miłofci á s tey dowiernofci ktoráłmy kn przodkom y W. K. zacnofci mieli. *LeszczRzecz* A6.

»z miłofci albo z ludzkości« (1): DArowanie iest czwarty á naleplzy contract, ze kto z miłofci albo z ludzkości co komu przywłázcza. *SarnStat* 1274.

»z łaski a z miłofci« [szyk 1 : 1] (2): tedy my z łáski náłzéy królewłkiéy/ á z miłofci przeciwko Rzeczypołpolitey pozwalamy tego *SarnStat* 102, 894.

»niesłusznie a nie z miłofci« (1): á ielłi was niełłufznie á nie z miłofci Pánowie Duchowni Rzymfcy/ iáko piłzećci/ Heretykåmi zowå *WujJud* 21.

»z ochoty a z miłofci« (1): gdy [*to*] bywa komu czyniono s krzywå y z záłępiónå twarzå/ iuz nie moźe nigdy tak wdzyęczne być iáko owo ktore z vprzeyei ochoty á s łczyrej miłofci iednego przeciw drugiemu bywa czyniono. *RejZwierc* 96v.

»z miłości i z powinności« (1): nie chcieli ku naszemu złemu z brackiej miłości i z powinności swej [...] dać się przywieść k temu *Diar* 48.

»z gorącego serca i miłości« (1): y łzczepy one młode defzdżem wyfokiey náuki fwey zgorącego fercá y miłości polewał *SkarŻyw* 536.

»uprzejmym sercem i z miłości« (1): Wymowić fię nie mógł z tego/ co Fortunatus vprzejmym fercem y zmiłości prosił. *SkarŻyw* 497.

»z miłości a sprawiedliwie i mądrze« (1): Z iákiey wy miłości/ á iáko fprawiedliwie y mądrze Papieżá Rzym^mfkiego Antykryfitem zowiecie *WujJud* 7v.

»z miłości i życzliwości« (2): co z miłości y życzliwości ku vpamiętaniu ie⁸⁰ piżę. *CzechEp* 106; *CzechEpPOrz* *2v. ~

»prze, przez miłość« (6 : 3): *HistRzym* 26; Dla czego (áč) wielkie máiac w Chriftušie bezpieczeńftwo rofkázác tobie: co przyftoi/ Wfzákże prze miłość [*Propter charitatem*] rádfzey profzę *BudNT Philem* 9; *SkarŻyw* 87.

~ *prze(z) miłość czego* (4): że tho ták iáko iemu pośle/ obiáwi wfzyftkim Poftom [...] nie prze moię chudá á nিকczemną ofobę/ ále prze miłość namileyfzý Pátryéy náfzýy *OrzQuin* D4; *ActReg* 53; *SarnStat* 1208; *VotSzl* A2.

przez miłość ku komu (1): Profi ich tedy przez miłość ku fobie/ áby go náśládowáli *WujNT* 659.

Wyrażenie: »przez serdeczną miłość« (1): Proffę cie moy námileyfły fynu/ przez ferdeczną miłoftz ktorá cie gorátzo miluię *OpecŻyw* 163v. ~

»z miłością« (7): o z iáką miłoftią matuchna milá ij z Iozefem iego wodzila *OpecŻyw* 32; *SiebRozmyśl* L2v.

~ *Wyrażenie*: »z miłością wielką« [*szyk* 1 : 1] (2): ktorám cie bez oyttza porodzila/ fwymi pierfiami panieńskimi kármila/ ij z miłoftią wielką wychówała. *OpecŻyw* 81; *RejZwierc* 104.

Szeregi: »z chucią (a. chęcią) i miłością« (2): iż te ksiáżki/ nie tylko z oną ftará y zwykłą/ ále nád onę wfętfzá/ y chęcią y miłoftią przyiác będziefz raczył. *CzechEpPOrz* **v; *SarnStat* 1025.

»z sławą i miłością« (1): thák iż z wielką fławą y miłoftią od wfzech ludzi vżywiefz onych młodych czáfow fwoich. *RejZwierc* 24v.

»z wielką wdzięcznością i miłością« (1): á lud poruczony dobrze y z wyelką wdzyęcnofcyą y miłoftcyą ludzką fprawowali. *KromRozm III* I7v. ~

»za miłością« (3): dáć co czyie ieft/ á zá miłoftią pewną/ zgodnie y pożytecznie rzeczám domowym zábiegác *PowodPr* 46.

~ *za miłoftią przeciwko komu* (1): iż zá fpólnym zwoleniém/ y ofobliwą przeciwko nam miłoftią [*singularique erga nos pietate JanPrzyw* 41] [...] zoftálfimy Królem ná żądánié y prófby Pręlatów *SarnStat* 941.

W połączeniu szeregowym (1): wiernie zeznam nie zá miłoftią/ nie zá nienawiścią/ áni zapłátą/ áni fáfką/ [*non amore, odio, pretio, vel favore JanStat* 521]/ ále dla Bogá y fprawiedliwósci *SarnStat* 573. ~

»w miłofti« = *benevolentia* *Modrz* (51): A potrzebác tego áby fie tho działo w miłofti/ bo wasni y co kiedy dobrego w ktorey Rzeczypo. vczyniły? *LeszczRzecz* A6v; *OrzQuin* Q3v; *CzechRozm* 248; *ModrzBaz* 32v; przez czternaście miefięcy namawiáiac fię/ y wolnie w miłofti gadáiac/ táką vniá [...]

vczynili *SkarJedn* 268; *KochPs* 81; vmiął mądrze iáko óciec vpomináć y w miłości kárác *SkarŻyw* 235, 196. Cf »w miłości być«, »mieć w miłości«, »osłabiec w miłości«, »w miłości spoić«, »w miłości stać«.

~ W połączeniu szeregowym (2): Y iáko kroluiefz/ y iáko łwe poddáne w łáŃce/ W miłości/ á w łpráwiedliwoŃci / rzádzić á łpráwováć raczyf z/ tho ya kázdego baczeniu y rozeznániu poruczám. *RejPos* A3; *SkarJedn* 320.

Wyrażenia: »w miłości braterskiej« (2): pięknie go brát z wielką czcią przyiáł/ y w pokoju łię y miłości bráterłkiey z łobą rozłtáli. *SkarŻyw* 348; *SkarKazSej* 661a.

»w spolnej miłości« (4): *BielKron* 333; *KochZg* A3; Nie iżbyłmy nad Litwą tak panowac mieli. Iedno w wolności W łpolney miłości. *MycPrz* I [0]2v; *PapPan* F.

»w wielkiej miłości« (2): ku pocielfeniu téy niewiałty [*Marii Magdaleny*] w tak wielkie miłofci. *OpecŻyw* 165v; *WysKaz* 29.

Szeregi: »w miłości i szczyroŃci« (1): á w miłości y łczyroŃci bráterłkiey rádzić o niey mogliŃcie. *SkarKazSej* 661a.

»w pokoju i miłości« (2): y rozłtáł łię znim w pokoju y miłości. *SkarŻyw* 347, 348.

»w zgodzie i (a) (w) miłości« (2): LEłzko ten lubił pokoy przy wolności, Spráwuiąc Páńłtwo w zgodzie y w miłości. *KlonKr* B4; *CzahTr* E4v. ~

Personifikacje (9): *BielKom nlb* 8, G; *GórnDworz* L12; Oto/ wziáwłzy łye zá ręce łpółecznie/ Prawdá/ y miłofć po polách bełpiecznie Chodzą *KochPs* 128; Pokóy iedzie piáłtuiąc bogactwo na łonie/ Miłofć wdźięczna powoži: *KochMRot* Cv, C2; *GrabowSet* E2v; *SarnStat* 4, 1067.

Iron. (3):

Zwroty: »doznać [czyjej] miłofci« [*szyk zmienny*] (2): Doznał teź ich [*papiázy*] miłofci Fryderyk wtory Cefarz/ ktory chociaź Papięzom wiele folgował [...] przedŃię tym Papięzow nie vbłágał *NiemObr* 168, 167.

»pokazowác [komu] wielką miłofć« (1): y [*ojcowie*] pokázuią im [*synom*] wielką miłofć. Ty łynu do piekłá poydzielz: á ia tych dobr záżyię/ zá ktore w koŃciele miałes robić y vrzędu koŃcielnego pilnowác. *SkarKaz* 421a.

Szereg: »chęć i miłofć« (1): Tákoweyze chęci y miłofci Papielkiey/ doznał on zacny Cefarz Fryderyk pirwłzy *NiemObr* 167.

Przen: *Osoba ukochana, ktos bardzo miły, ktorego się kocha* [*w tym: w V sg (3) (6)*]: Poprzyłięgam was cory Ierufzalimłkie przez łárny álbo przez łanie polne/ ábyŃcie nie budziły/ áni porułzáły miłofci [*si evigilare faceritis amorem*; ábyŃcie nie budziły áni ocucić dawály miłéy *WujBib*] poki oná záchce. *BudBib Canti* 3/5, *Os* 9/10.

Wyrażenia: »jedyna miłofć« (1): O łynu móy miły iedyná miłofci/ dáy mi s tobą vmrzétz *OpecŻyw* 188v.

»miłofć m(oj)a« [*szyk 2 : 1*] (3): Gdzie ielł miłofłz moia/ łynáček moy miły? *OpecŻyw* 159, 18v, 111.

a. O miłofci do Boga lub do bliźniego pojmwanej jako nakaz moralny Starego, a zwłaszcza Nowego Testamentu; *amor Vulg, Mącz, Modrz, Cn*; *caritas Vulg, PolAnt, Modrz, Cn*; *affectio, dilectio Vulg, PolAnt, Cn*; *virtus Modrz (1300)* : *PatKaz II* 43v; *KromRozm II* e4v; żadney inłłsey cnoty/ chyba

miłości/ wyznánye od nyego [św. Piotra] nye yeft wyćyagáne. *KromRozm III M8; SeklPieś 19; RejWiz 66v; Leop 1.Tim 1/5, 1.Petr 4/8; BibRadz *7 marg, Prov 3 arg, Matth 25/35, 1.Tim 1/5; GrzegRóżn D2v; OrzQuin M4; RejAp BB8; HistRzym 51; RejPos 145, [310]v; RejPosWiecz² 93v, 94; RejPosWiecz³ 99; A gdyż Pan y Zbáwiciel nász/ nietylko słowem powieđał/ ále teź y przykłádem fwoim vkazał/ iż Zakon y Prorocy záwiefzáią się ná Miłości: gdyż y Apoštoł potym teź potwierdził/ iż Miłość ieft skończeniem Przykazania y zupełnością Zakonu *KuczKat 4, 5 [3 r.], 265, 315 [2 r.], 316 (11); RejZwierc 128v; ktory [św. Augustyn] ták piŕze: Miłość tá ieft/ ktorą lámą fprawiedliwy ieft/ ktokolwiek fprawiedliwym ieft. WujJud 96, 96, 99, 103, 108, 130, 234; WujJudConf 102v; BudBib Eccli 24/20[24]; BudNT 1.Cor 13/5 [2 r.], 1.Tim 1/5, 1.Petr 4/8; CzechRozm 58v, 89v, 209v [2 r.], 245v [2 r.]; ModrzBaz 37v; SkarJedn 77, 78; Lecź dáleko rzecz ieft dofkonałsza/ miłością fię do pełnienia woley Bożey pobudzác: ktory Duch ieft włafny Nowemu zakonowi *SkarŻyw 2, 291, 371, 599; CzechEp 19, 38, 96 [2 r.]; NiemObr ktv, 79; ReszPrz 93; CHaritas non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati [1.Cor 13/6]: Miłość práwi nie wefeli fię z złości ále fię wefeli z prawdy. ReszHoz 140, 135; iuź fię k dobrej pracy mieymy/ obfituy káždy w miłości/ ftoiąc w fwoiey powinności. Bo ták tu zbáwienia fwego/ á na gruncie Pána tego/ doydziemy sławy niebiefkiey *ArtKanc F19v, B12v, H18; LatHar 64, 263, 279; A nádewfzytko miłość wielką miedzy fobą mieycie. Abowiem miłość zákryie wielkość grzechow [1.Petr 4/8] *KolakSzczeńł C; Miłość ieft długo ćierpliwa/ łáfkáwa ieft: Miłość nie zayźrzy/ złości nie wyrządza/ nie nádyma fię *WujNT 1.Cor 13/4; Aleć dobrze wieđział Páweł S. y wieđzą Kátholicy/ iż infa ieft miłość ktoráfmy winni Pánu Chriftofowi/ á infa ktoráfmy bliznim powinni *WujNT 750; miłuyemy iedni drugie: gdyż miłość ieft z Bogá. Y káždy co miłue/ z Bogá ieft vrodzony/ y zna Bogá. *WujNT 1.Ioann./4/7, s. 20, 99, 222 marg, 525, 540 marg (40); PowodPr 20; Miłośierdzie nie tylo ieft obraz Troyce ś. ále wypełnienie wfzytkiego zakonu Bożego/ ktory ná miłości záwiłnął. *SkarKaz 278b, 348; O wielmoźni Pánowie/ o ziemfcy bogowie/ mieycie wfpaniáte y fzerokie ferce ná dobre bráćiey fwoiey [...] Nie ćieśnićie áni kurzczie miłości w fwoich domách/ y pojedynkowych pożytkách *SkarKazSej 670a, 664b [4 r.].**********

*miłość ku komu (121): RejPs 220v; BielKron 334v; BudNT 1.Petr 4/8; co mu iuź z oney buyney miłości ku odkupicielowi/ ktory zá nas vmárl przychodziło *SkarŻyw 542, 235, [407], 411, 598, 599; WujNT 1.Petr 4/8; SkarKaz 383a, 638b; SkarKazSej 699a. Cf »miłość ku bliźniemu«, »miłość ku Bogu«, »miłość jednego ku drugiemu«, »miłość ku Jezusowi a. Chrystusowi«, »miłość ku Panu«.**

*miłość przeciw(ko) komu (42): WujNT 634; ábym záwždy rozmyśláiąc o tych dobrodziéyfत्वách iego/ mnożyłá fię wemnie miłość przeciw iego náświétłzéy miłości *SiebRozmyśl G2v. Cf »miłość przeciwko bliźniemu«, »miłość przeciwko Bogu«, »miłość przeciwko Chrystusowi«, »miłość przeciwko nieprzyjaciółom«, »miłość przeciwko Panu«.**

*miłość miedzy kim (12): Leop 1.Petr 4/8; BibRadz Ps 132 arg; RejAp 102; HistRzym 51; Obaczył teź to Pan/ iż ku tey miłości iego trzeba teź ktemu y miedzy námi miłości fpołeczney *RejPos 145, 333v [2 r.]; RejPosWiecz² 94; ModrzBaz 67v; Bo y tá cześć ktora fię dobrym towarzýfzom wyrządzá/ znákiem ieft miłości miedzy tymi/ ktorzy iednego Pána máią. *SkarŻyw 206; KolakSzczeńł C; WujNT 792. [Cf 2. BibRadz Cant 1 arg].***

miłość czyja [= *tego, kio miłuje*] [w tym: *pron poss* (39), *G sb i pron* (18), *ai poss* (2)] (60): *BierRaj* 22; *OpecŻyw* 183v; *PatKaz II* 42, 53, 53v; *MurzNT Matth* 24/12; *KromRozm III* N4; *OrzQuin* M4; *RejAp* 8v, 17v, 18, 18v, 28v, 29; *RejPos* 307v, 351v; *RejPosWiecz²* 92v; *KuczbKat* 400; *BudNT Philem* 5; *KarnNap A2*; *SkarJedn* 58; *SkarŻyw A3v*, 30, 32, 62, 238 (11); *NiemObr* 49; *ReszList* 149; *ReszHoz* 123; *ArtKanc* M18; *Twoiá [Matki Boskiej]* obfita miłość/ niech pokryje wielkość náfzych niepráwości. *LatHar* 485, 263, 279, 484, 488; *Może być czáfem ták wielka łáfká Boża ludziom daná/ y ták wielka miłość y fkruchá ich/ że mogą mieć grzechow odpulzczenie* *WujNT* 441, *Matth* 24/12, s. 560, 634, *2.Cor* 8/8, 24 (16); *VotSzl Bv*; *SkarKaz* 316b; *SzarczRyt A2v*.

miłość czyja [= *ku temu, kogo się miłuje*] [w tym: *ai poss* (159), *G sb i pron* (99), *pron poss* (14)] (272): *OpecŻyw* 18, 19, 20v; *MurzNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.]; *SkarŻyw* 120, 125; (*marg*) 1. Ian w II kápi. (—) Nie miłuycie fwiátá/ áni tych rzeczy kthore ná fwiecie fá. Iefli kto fwiát miłuei/ miłości Oycowfkiey w nim nie máfz. *RejPosWstaw* [21²]; *CzechEp* 201, 271 [2 r.]; *GrabowSet F4v*; *LatHar* 89, 292; *WujNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.], *1.Ioann* 2/15. Cf »miłość bliźniego«, »miłość Boga«, »miłość jednego ku drugiemu«, »miłość Jezusa Chrystusa«, »miłość nieprzyjacioł«, »miłość Pana«.

W kontekstach zestawiających wiarę z miłością lub przeciwstawiających je sobie (85): *KromRozm III* C8; *BibRadz* *7, *1.Tim* 1 arg; *RejAp* 18v *marg*, 29v [4 r.], 30 [2 r.], *Ff2v*, *Ff3*; *RejPos* 307; *Bo iáko Słońce nie może być bez iáfnych promieni/ ták też prawdziwa wiárá nie może być bez miłości: naprzod przeciwko Pánu Bogu/ Potym przeciw bliźniemu fswemu.* *RejPosWiecz²* 92v, 92v, 93v; *RejZwierc* 128v; *Rozdzielonec y rozne cnoty fá Wiárá z Miłością/ á kto mowi lámą Wiárą [można się zbawić]/ tedyć musí Miłość odrzucić/ álbo iefli, miłość przypulzcza/ musí rzec że nie lámą wiárą/ ále y miłością.* *WujJud* 103; *Koniec y wypełnienie Zakonu ieft Miłość/ á Wiárá tylko początkiem y fundámentem.* *WujJud* 110v, 69, 97v, 100, 101 [2 r.], 103 (23); *WujJudConf* 102v; *BudNT 1.Cor* 13/3[2]; *SkarJedn* 250, 373; *poftow y modlitwy pilnujący [...]* y całą wiarę w miłości robiącą/ zachowywał *SkarŻyw* 328, 320 [3 r.], 337; *ReszList* 177; *Wiárá oczyścia fercá: ále oná ktora przez miłość fprawuie wczynki dobre.* *WujNT* 458 *marg*, 92, 93, 108, 171, 222 [2 r.] (34); *SkarKaz* Oooo2d.

W połączeniach szeregowych (122): *RejPs* 188v; *SeklWyzn f2v*; *SeklKat* L4v; *Owoce ducha fá/ miłość/ rádość/ pokoy/ círpliwość/ dobrotliwość/ dobroć/ nyeukwápliwóść/ fkromność/ wyárá/ wkładność/ powcyągliwość/ czyftość.* [*Gal* 5/22] *KromRozm I* B3v, B4, B4v; *Abowim pokoy/ zgodę/ y miłość fpołączną krzesciyáńfką/ ktore rzeczy náuká Kryftułowá nawyęcey záleca [...]* *tárgáya.* *KromRozm III* F2v, B; *LubPs* A3, A5 [2 r.]; *GroicPorz* e4; *KrowObr* 59; *Leop 2.Cor* 6/6, *1.Thess* 1/3, k. BBB3; *RejZwierc* 135v; *BibRadz Eccli* 2 arg, *2.Tim* 2/22, 3/3, *Hebr* 13 arg, *1.Petr* 1 arg, *Apoc* 2/19; *záchowuiąc mierność/ wftyd/ náukę/ nabożeństwo/ miłość ieden ku drugiemu/ y wiele innych obyczáiw cnotliwych mogą fie náuczyć.* *BielKron* 334v, 137v, 320v; *OrzQuin* F4v, L2v, M4v; *RejAp* 28v, 29, 43, 102, 138; *RejPos* 4, 43, 54, 194, [308]v; *BialKat* 203v; *A Bog ieft Duch/ y Duchem bywa chwalon/ to ieft/ podobną rzeczą/ wiárą/ chucią/ miłością/ fzczyrością/ prawdą y inemi ze wnétrznymi fcutki.* *GrzegŚm* 54, 32, 66; *Iuż fławá/ iuż pokoy/ iuż miłość/ iuż żywot poćciwy/ iuż wfztyki cnoty zámnożyć fie s tego muřą.* *RejZwierc* 141v; *WujJud* 50, 99 [2 r.], 136v [2 r.]; *RejPosWstaw* [110³]; *BudNT Eph* 6/23, *1.Tim* 4/12, 6/11, *2.Tim* 2/22; *StryjWjaz* D; *CzechRozm*

89 [2 r.], 108, 196, 197v; *SkarJedn* A5v, 33, 332, 352; *SkarŻyw* 87, 193, 504, 527, 535, 546; *CzechEp* 18, 316, 368; *NiemObr* 166; *ReszList* 148, 184; *WerKaz* 292; *GrabowSet* O3, P; niechayże v mnie zakon twoy [*Panie*]/ boiażn twoiá/ y miłość twoiá w śmieciách nie leży *LatHar* 642, +++, 19, 26, 35, 225 (9); Wiará bez miłości ieft wiará dyabelfka: wiará z miłością y z vczyнкámi dobrymi ieft wiára Chrześcijánfka. *WujNT* 790, 64, 281, 293, 314, 534 (26); *WysKaz* 44; *SiebRozmysł* [M2]v; *SkarKaz* 85b, 242a, 312a, 349b, Oooo2d; *GosłCast* 10.

W przeciwstawieniach: »miłość... bojażn (11), nieprawość (6), wzgarda (4), nienawiść (1), umiejętność (3), złość (2), strach« [*w tym: złość i nieprawość (1)*] (33): A wífakoż dobrze ieft/ ij że acz nás miloftz bożą ode złégo nie odciągá/ acz nitz ale boiażn piekielná niecháy nás wciągá *OpecŻyw* [192]v; *RejPs* 180; *MurzNT Matth* 24/12; *KromRozm III* B; *Leop* 1. *Cor* 8/1; *BibRadz* 1. *Ioann* 4/18 [2 r.]; *OrzQuin* M4v; *KuczbKat* a2; áczkolwiek w ftárym zakonie boiażn/ á w nowym miłość przewyżfza. *WujJud* 79, 96, 126; *SkarJedn* 230, 314; [*św. Rupertus*] świecką y krolewfką zacność/ wiará y mocną ku Pánu Bogu miłością y wzgárdą łamego łiebie/ ozdobił. *SkarŻyw* 230, 528, 557; iż to wftytko pořzło z nie Chriftyánřkiewy miłości: ále z iákiewieř řurowey a dźiwney nienawiřci. *CzechEp* 52; *ReszHoz* 136; według Pánřkie⁸⁰ Proroctwá/ miłość Boża frodze gáfnáć/ á niepráwość rozliczna rozmáicie fię krzewić miála *LatHar* +6, 110, 201, 232; *WujNT Matth* 24/12, 1. *Cor* 8/1, s. 597, 2. *Tim* 1/7, 1. *Ioann* 4 arg (7); *WysKaz* X2v; *SkarKaz* 7a, 8a.

W porównaniach (3): Bo angiołowie pałaią iako ogniem gorącą miłofcią bożą. *WróbŻolt* hh7v; *LatHar* 676; ále iż miłość ieft ták przyczyną vřprawiedliwienia/ iáko řwiátłość przyczyną ořwiecenia. *WujNT* 222.

Fraza: »miłość [*czyja a. w kim*] z(a)gasła, (jest) ostydła (*a. ostydnie*), (wy)gařnie, oziębnie; niestydnąca miłość« (3; 3 : 4 : 1; I): *KromRozm III* N4; *RejAp* 29v; *KuczbKat* a2; *WujJudConf* 137v; *BudNT przedm* a4; chocia tych złych oziębłych czářow w ktorych miłość chrześcijánřka/ iákoby iuż zgářłá *ReszHoz* 137; *LatHar* 6, 597, 642, 643; A iż fię rozmnoży niepráwość: oziębnie miłość wiela ludzi. *WujNT Matth* 24/12; *WysKaz* X2.

Zwroty: »być, chodzić, mieszkać, sprawować się, (wy)trwać, zachowywać się, żyć w miłości; wytrwanie w miłości« = *ambulare, (per)manere in caritate a. dilectione PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (1 : 4 : 12 : 1 : 11 : 1 : 2; 1): *OpecŻyw* 56v; a ktho myeřzka wmyłofzczy [*manet in caritate Vulg* 1. *Ioann* 4/16] w bodze myeřzka a bog wnym *PatKaz III* 144v; *RejPs* 190v; *MurzNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.]; *KromRozm III* H2v; *GroicPorz* z4v; Ieřli tefz wyřtápił y zgrzeřzył náprzećiwko bliźnemu/ áby przeprořił/ áby fię řnim poiednáł/ y w miłości řpołetzney řnim mieřřkał *KrowObr* 63, 62; *BibRadz Eph* 5/2, 1. *Ioann* 4/16; *RejPos* 43; *WujJud* 99v, 100; *BudNT Eph* 5/3[2]; *SkarJedn* 153; *CzechEp* 17, 201, 271 [2 r.]; *WerKaz* 292; *GrabowSet* O; *LatHar* 134; Do ołtarzá Pánřkiego/ ábo do ktoregořkolwiek ákrámentu/ nie będae w miłości řaden nie przyřtępuy: ále idz pirwey ziednay fię z brátem twoim *WujNT* 21, *Eph* 5/2, *Ioann* 15/9, 10 [2 r.], 1. *Tim* 2/15, s. 707 (9).

»chować, zacho(wy)wać miłość« [szyk zmienny] (2 : 9): *KrowObr* 62, 187; Tu nam dawa znáć iáką miłość przećiw bliźniem řwem záchowywáć mamy. *BibRadz* I 68c marg; *BielKron* 32v; *RejAp* 19; *RejPos* 145v; *RejZwierc* 95v; *WujJud* A3; *ReszHoz* 136; á miłość chowáyćie/ to me przykazánie pámiętayćie. *ArtKanc* P7v; *WujNT* 792.

»miłość mieć, miłość mający« = *caritatem a. dilectionem habere PolAnt, Vulg [szyk zmienny]* (49 : 2): by też wydał czyjaś łwoye ták żeby gorzał/ á miłóci by nye myał/ nic mu to nye pomoże. (*marg*) 1.Cor. 13. (-) *KromRozm I O4; GroicPorz e4; Leop Ioann 5/42, 13/35, Rom 10/2, 1.Petr 4/8, 1.Ioann 3 arg; BibRadz I 358d marg, Ioann 13/35; RejAp 19, 29v [2 r.]; HistRzym 51; RejPos 141v [2 r.], 171, 194, 229; RejPosWiecz² 94; WujJud 106, 115v; Tęż miłość mieycie/ iednomyflni/ iedno rozumieiac/ áby nic nie było przez fwar/ ábo przez prózną chwałę (*marg*) Philip. w II. káp. (-) *RejPosWstaw [21²], [143⁴]; BudNT 1.Cor 13/2[1], 3[2], 4[3], Philem 5, 1.Petr 4/8; (marg) Iohan 14/ wirłz 27. (-) Z tąd poznaią wżycy/ iż Vczniowie moi iefteście/ iefli miłość będziecie mieć miedzy sobą łpolną [si *caritatem habueritis inter vos mutuam*]. *ModrzBaz 67v, 113; SkarJedn 370; SkarŻyw 238; A iż X. K. z wielą pomocnikow łwych żadney w łobie miłości tákiedy/ iáką tu duch Boży záleca/ y rozkáuie [!] nie ma: owłzem się iefzczę vpornie przeciw niewinnym sierdzi CzechEp I7; KołakSzczęśl C; WujNT 20, 92, Ioann 5/42, s. 358, Ioann 13/35 (16); SkarKaz Oooo2v.***

»[jaką] miłością miłować« [*szyk zmienny*] (3): ábyłmy mogli godnie w łłużbie máieřtatu twego się obierác/ á ciebie [*Boże*] wiekuiłtą miłością przyłtoynie miłować. *LatHar 616; Bráterłką miłością iedni drugich chęłliwie miłuiąc. [caritate fraternitatis invicem diligentes]. WujNT Rom 12/10, 2.Cor 11/2.*

»nalać miłości; rozl(ew)ać, wl(ew)ać miłość« [*szyk zmienny*] (1; 4 : 5): *BierRaj 16v; OpecŻyw 177; Gdy wierzym w ducha łwiętego/ tego miłóć Boża bywa rołłana [lege: rozłana] w łerczach náłzych przez ducha łwiętego SekłKat P4; BibRadz *7; WujJud 111; ArtKanc C14, H7; rácz wlać w łercá náłze vprzeymą miłość máieřtatu twego/ ábyłmy cię we wżyłtkim y nád wżyłtko miłowali LatHar 89; WujNT 678; SkarKazSej 670a.*

»napelnić (serce [czyje]), napelnić się miłością; napelńiony miłością« [*szyk zmienny*] (6 : 1; 3): *OpecŻyw 188v; PatKaz II 42; Tedy wnetże nápelnił się łwiętą ku Bogu miłością/ y záwłtydził się żywotá łwego SkarŻyw 76, 114, 572; ArtKanc H6v, H17v; KołakSzczęśl B4v; Rácz napelnić łerce iego miłością twą [Panie Jezu] vprzeymą y gorącą/ áby cźci twoiey/ woley twoiey/ y zgołá ciebie łámeęo/ we wżyłtkim z łercá wżyłtkiego łzukał LatHar 637; SkarKaz 457a.*

»miłość okaz(ow)ać, pokaz(ow)ać, ukazać; miłości okazanie, ukazanie; miłość pokazuje się; [u kogo] miłość pokazujący« = *caritatem ostendere Vulg [szyk zmienny]* (5 : 22 : 1; 3 : 1; 1; 1): *OpecŻyw 145v; SekłKat I2; RejAp 30; Też thu nam iest zołtáwion przyłkad/ iáką miłość záwłdy mamy okázowác przeciw bliźnim náłzym. RejPos 44v, 84v, 307v, 333v, 351v; CzechRozm 245v; SkarŻyw 143, 235, 305, 355, [407] (9); ReszHoz 117, 123, 129; ReszList 167; Vczyńmy co tákowego. Miłość pokázuiącego. Ku Iezufowi miłemu MWilkHist C; LatHar 72, 73; WujNT 2.Cor 8/24, s. 634, Hebr 6/10; Nie pokázuię się miłość ku P. Bogu wıęłtza v ludzi/ iedno gdy zdrowia y máięłności łwey ná cześć iego nie záłuią. SkarKaz 456b, 41a, 244a, 456b; VotSzl Bv.*

»przymnażać w sercach miłości« (1): Rácz dáć łmyłom dar łwiátłóci/ Przymnażay w łercách miłóci *LatHar 36.*

»spoić się, spojony w miłości; spajać w jednę miłość; złączony miłością« [*szyk zmienny*] (1 : 1; 1; 1): *RejPosRozpr c; CzechRozm 89v; Chočia na róźnych mieylcách/ przedłię miłością chrześcijáńłką złączeni będziemy ReszPrz 3; áby poćielzone były łercá ich/ łpoiwlzy się w miłóci [instructi in caritate] WujNT Col 2/2.*

»miłość sprawi(a)ć [w kim]« (3): *OpecŻyw* 160v; Niech tedy łam pan Bog wŕzechmogący przez Duchá łwego s. thę miłość w łercach wŕzytkich do tego naleŕzących łpráwi etc. Amen. *LeszczRzecz* A6v; *SiebRozmyśl* K2v.

»zapalać miłość; zapalać (się), pałać *itp.* miłością, w miłości; zapalic (się), rozpalać (się) ku miłości, do miłości; zapalony *itp.* miłością, w miłości; pałający *itp.* miłością; zapalający *itp.* ku miłości; zapalenie ku miłości« [szyk zmienny] (6; 18 : 8; 7 : 1; 6 : 1; 4; 2; 1): *OpecŻyw* 9v, 18, 19, 20v, 24v (9); *OpecŻywPrzedm* C3; a ołzwyeczenłza była wboğa uznanyem nyłz łeráfynouye pałayący myłofłczyą bozą *PatKaz II* 80, 27v [2 r.], 56v, 77v; *PatKaz III* 127, 127v; przykazanie twoie łeft rozpalájące ku miłofłci *WróbŻółt* pp4v, hh7v, nn4v; *RejPs* 152, 220v; *KromRozm III* D4v; *RejPos* 309; *RejPosWiecz*³ 99 [2 r.], 99v; *KuczbKat* 5, 185, 416; *WujJud* 48, 222v; Małz łie też przeciw bliźnym twoim miłością zápalić/ á ták łe miłowác/ íáko łiebie vmiłował Pan Bog/ małz łm wedle przemoŕzenia twego dobrze czynić/ rády/ pomocy y máłętnoóci twej łm vžycžáiac *KarnNap* D4, D3v, E4; *SkarJedn* 186; *SkarŻyw* A2, 15, 63, 102, 111, 143 (11); *ReszHoz* 136 [2 r.]; *ReszList* 179; *ArtKanc* N10; Niech łię zápála w twej/ Pánie/ miłofłci/ W tym coć nie miłofł/ niech nie ma rádoóci. *GrabowSet* N2, A3; *SzarcRyt* Av.

Wyrażenia: »miłość bliźniego (a. bliźnego), ku bliźniemu, przeciw(ko) bliźniemu« = *proximi amor* *Modrz* [szyk 77 : 6] (42 : 25 : 16): *RejPs* 182v; *SeklKat* I2; *LubPs* A3, A5, D2v *marg*; Gdyŕ pan Bog náđ inne rzeczy náwięcey rołkazał miłofłć ku bliźniemu [...] Ktora miłofłć ná tym łye zámyka áby łeden drugimemu wŕzythkiego dobrego ŕycžył/ rády dobrej w potrzebách dodawał/ wedle moŕnoóci zápomagał/ cudzego nie ŕádał/ ná łwem łkromnie przelławał/ nikogo nieołzukał/ łpráwiedliwołć wewłzytkim záchował. *GroicPorz* mm4, e4; *KrowObr* 63v; *Leop* *A3v, BBB3; *BibRadz* I 68c; *BielKron* 137v; *OrzQuin* L2v; *RejAp* 19 [2 r.], 29v *marg*, Eev; kthoby miał táką miłofłć ku bliźniemu łwemu/ á thák mu wŕzytkiego ŕycžył íáko łam łobie: íuŕby vłthác mułiáá pychá/ łákomłtwo/ nienawióć/ niełpráwiedliwoóć/ wŕgárdzenie *RejPos* 229, 44v; *RejPosWiecz*³ 99 [4 r.], 99v [3 r.]; *KuczbKat* 315 [2 r.], *CzechRozm* 89, 91v; *KarnNap* D4; *ModrzBaz* 113; íłz mułiáł onego towarŕyłzá obudzić. Co mu łię zdáło przeciw miłofłci bliźniego *SkarŻyw* 75; A Pán Bog ktory błogolłáwi/ miłofłci ku bliźnemu/ dla łiebie čzynioney/ [...] včžcił łego práćá cudámi wielkimi/ náđ onemi choremi *SkarŻyw* 593, 75 *marg*, 238, 460, 527; *CzechEp* 96; *ReszHoz* 124, 127, 140; *ReszList* 179; *LatHar* 292; Miłofłć bliźniego [*dilectio proximi*] złoóci nie wyrŕáda. Wypełnienie tedy zakonu łeft miłofłć. *WujNT Rom* 13/10, s. 20, 132 *marg*, 566, Xxxxx2v, Aaaaa, Cceccc4v; *SkarKaz* 350a, 383b [2 r.], 457a, 580b; *SkarKazSej* 664b. Cf »miłofłć Boga ł bliźniego«, »z miłofłci ku bliźniemu«, »z miłofłcią bliźniego«.

»miłofłć (Pana) Boga, boża, boska, ku (Panu) Bogu, przeciw(ko) (Panu) Bogu« = *caritas a. dilectio Dei PolAnt*, *Vulg*; *pietas Vulg* [szyk 204 : 21] (13 : 114 : 22 : 61 : 15): *OpecŻyw* 2v, 9v, 24v, [192]; *OpecŻywPrzedm* C3; *PatKaz II* 27v [2 r.], 42, 53v, 56v, 77v (8); *PatKaz III* 127; *WróbŻółt* H4, Sv, hh7v, nn4v; Bywa náđ dan dvch łwięty/ ktory ciało/ y dvłzę náłzę/ kv miłofłci boŕei/ y pełnieniv przykazania boŕego pobvdza. *SeklWyzn* d4; *SeklKat* L4v, P4; A to z pyelgrzymowányá Abráámowego/ y ołyárowányá Yžááká Syná/ połłuffełntwá y miłofłci przeciw bogu łye náuczymy *KromRozm II* m3v, e4v; *KromRozm III* D4v; *LubPs* A3, A5; *GroicPorz* mm4; *KrowObr* 63v; we dni grzechow/ potwirdził miłofłć Boŕą [*corroboravit pietatem*; zmocnił poboŕnoóć *WujBib*]. *Leop Eccli* 49/4, *Ioann* 5/42, *Rom* 10/2, 1.*Ioann* 3/17, AAA4v; *BibRadz* 1.*Ioann* 4/12, 5/3; *BielKron* 320;

RejAp 29v; *GórnDworz* Hh6v; *RejPos* 84v, 309 [2 r.]; *RejPosWiecz*² 92v; *RejPosWiecz*³ 99 [4 r.], 99v [2 r.]; *BiałKat* 51; iż Angiołowie S. nigdy bez dobrej woley/ tho ieft bez miłości Bożey niebyli. *KuczbKat* 20, 5 [2 r.], 400; *WujJud* 50, 106v *marg*, 111, Mm6v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib* I 49d *marg*, *Iudith* 9/3; *BudNT* 1.*Ioann* 5/3; *CzechRozm* 1v, 89, 91v, 108, 122v; *StryjWjaz* D; *KarnNap* A2, E4; *SkarJedn* A5v, 185, 186, 230, 352; O nienáfycone miłości Bożey ferce/ małoliś iufz był prac dla Chryftuła podiał? *SkarŻyw* 355, A2, A2v, A3v, 14, 15 (48); *CzechEp* 245, 386; *ReszPrz* 25, 95; *ReszHoz* 136 [2 r.]; poki w ludźiech więtfza chęć ku Bożey służbie/ y miłość ku Pánu BOgu/ y ku bliźniemu życzliwość była *ReszList* 148; *ArtKanc* C14; *Phil* L4; y nie może być áby tám nie vbywáło niepráwości/ gdzie przybywa Bołkiew miłości: ktora/ według náuki S. Piotrá/ pokrywa mnoftwo grzechow. *LatHar* 201, +6, 10, 35, 134, 187 (21); W tym znamy iż miłuiemy fyny Boże: gdy Bogá miłuiemy/ y przykazánia iego czynimy. Abowiem táć ieft miłość Boża [*caritas Dei*]; ábyfmy przykazánia iego chowáli *WujNT* 1.*Ioann* 5/3, s. 35 *marg*, 44 *marg*, 56, 237, *Luc* 11/42 (21); *WysKaz* 15; Z tákiew zás nádzieie roście nieiáka miłość/ ácz iefzcze niedofkonáła/ ku Bogu: iż ták dobry/ ták łáfkáwy przeciw grzełnym y nieprzyiációm swoim. *SkarKaz* 348a, 41a, 456b [2 r.], 457a, 487b; *GoslCast* 10; *VotSzl* Bv. Cf »miłość Boga i bliźniego«, »dla miłości bożej«, »z miłości bożej«, »z miłością ku Bogu«.

»miłość Boga (a. boża) i (a) bliźniego, ku Bogu i (ku) bliźniemu, przeciwko) (Panu) Bogu i bliźniemu« [szyk 23 : 1] (12 : 7 : 5): *TarDuch* B7v; *SeklKat* Yv; Chcefzli wniść do żywotá/ choway przykazánia: A ty wffyfłtkeye fye w miłofci Bogá y bliźnyego zámýkáýą *KromRozm II* k2v, n2; *KromRozm III* H2v; *RejAp* 138; *RejPos* 4, 232v; *RejPosWiecz*² 92v; *WujJudConf* 102v; *CzechRozm* 89, 91; *KarnNap* D3v; Ná nápráwę miáftá/ kościołow y poćiechę ludzi z vbożonych wřzytko czynił Leo S. co miłość ku Bogu y bliźnemu kazáła. *SkarŻyw* 319, 100, 114 [2 r.], 238; *CzechEp* 251; *ReszPrz* 7; *ReszHoz* 132; *WujNT* 93; *SkarKaz* 313a. Cf »dla miłości bożej i naszego bliźniego«.

»braterska, bracka miłość« = *caritas fraternitatis* *Vulg*, *PolAnt*; *amor fraternitatis* *Vulg* [szyk 17 : 11] (27 : 1) *LubPs* dd2v, dd3 *marg*; Aby w miłości y w iedyności żyli/ iednę wolą wřzyfcy mieli/ bráterfką miłość záchowáli/ dobrotliwi/ rozmowni byli. *KrowObr* 62, 187; *RejWiz* 18v; *Leop* 1.*Ioann* 3 *arg*; *BibRadz Hebr* 13/1, I 328d *marg*; *OrzRozm* E; *RejPos* 112v, 288v, 315; *RejPosWstaw* [21²]v; *SkarJedn* A3, 153, 314; *SkarŻyw* 108; Rozmnoż náłzję brácką miłość/ ktoryś przykazał nam iedność/ byfmy w fpolney zgodzie żyli *ArtKanc* M18v; *LatHar* +++2v; *KołakSzczęśl* B4v; A o bráterfkiew miłości [*De caritate autem fraternitatis*] nie potrzebá ábyfmy wam piáli: ábowiem wy fámi od Bogá iefteście náuczeni ábyście iedni drugie miłowáli. *WujNT* 1.*Thess* 4/9, *Rom* 12/10, *Hebr* 13/1, 1.*Petr* 1/22, 2.*Petr* 1/7 [2 r.]; *SkarKaz* 316b. Cf »z braterskiej miłości«.

»miłość chrześcijańska (a. krześcijańska, a. chrystyjańska)« = *amor sanctus* *Mącz*; *caritas Christiana* *Modrz* [szyk 46 : 19] (65): *SeklWyzn* d2v; *KromRozm III* F2v; *GroicPorz* z4v; gdyż miłość krzełciánfka chce thego po nas áby o zbáwieniu iedni drugich pracą mieli/ á cobychmy do nich nie przyfłtoynego baczyli żebychmy ie z tego nápomináli *BibRadz* II 90c *marg*; *Mącz* 366d; á ty złożyłz onę krzywdę s ferca fwego/ á weźmiesz zálie w miłość fwą krzełciánfką onego omylnie przełfępnego bráćifzká swoiego *RejPos* 120, 112v, 334; *RejZwierc* 95v; *BiałKat* 171 [2 r.]; *WujJud przedm* A3, s. 126; *ModrzBaz* 62v, 141; *SkarJedn* A7, 39, 148, 153, 242 (7); *SkarŻyw* 409; *CzechEp* 52, 90;

NiemObr 166; *ReszPrz* 3, 8; *ReszHoz* 114, 123 [2 r.], 129, 130, 132 (14); *ReszList* 167; *GrabowSet* A3; *LatHar* 631; *WujNT* 591, 607. Cf »bez chrystyjańskiej miłości«, »dla miłości krześcijańskiej«, »z miłości chrześcijańskiej«, »w miłości chrześcijańskiej«.

»chutliwa miłość« (2): *LubPs* A3; Bo thego im poświadczam/ żeć chutliwą miłość máią ku Bogu [*aemulationem Dei habent*] *Leop Rom* 10/2.

»czysta miłość« (1): Stworzył Pan Bog Angioły z dobrą wołą/ to iest/ z czyfką [!] miłością kthorą przy nim trwają *KuczbKat* 20.

»miłość doskonała; w miłości doskonały« [szyk 6 : 5] (9 : 2): *BierRaj* 22; Bo kto boga ze wśfytkiego fertza miluie/ anij śmierci/ anij piekła/ anij męki/ anij łądu fie lęká/ bo dołkonalá a prąwdziwá miłoftz/ bezpieczny przyftęp ku panu bogu wczyni. *OpecŻyw* [192]v; *LatHar* 617; W miłości nie máłz boiáźni: ále miłość dołkonála [*perfecta caritas*] precz wyrzuca boiáźń: gdyż boiáźń ma vtrapienie. á kto fie boi; nie iest dołkonály w miłości [*perfectus in caritate*]. *WujNT* 1.*Ioann* 4/18, s. 722, 1.*Ioann* 4 arg, 12, 18, *Zzzzz4v*; *SiebRozmyśl* [M2]v; *SkarKaz* 636a.

»Duch Miłości« (4): *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *SkarJedn* 334; Y kościoł fie modli: (Wley nam Duchá miłości Pánie/ á z twey dobroći/ tym day zgodę/ ktores Sákrámentem Wielkonocnym nákarcił.) *SkarKazSej* 672b.

»duchowna miłość« [szyk 2 : 1] (3): tedy fie to nie ku tey cíelefney obronie y pomście [...] nie ściága: ále ku fámej duchowney á w łprawách zbáwiennych należącey miłości: ktorą iedni przeciw drugim pokázowác mamy. *CzechRozm* 245v; *SkarŻyw* A5; *LatHar* 298.

»gorąca miłość; gorącość miłości; gorący w miłości« [szyk 18 : 5] (20; 1; 2): iijz kto chce wiernie fluzytz milemu bogu/ má s nim fie w gorąceé miłofci łpoiitż *OpecŻyw* [34], 9v, 160v [2 r.]; A tu [*Maryja Panna*] przeuyłfzyła łerafynty gorącą myłofzczą bołzką *PatKaz II* 53v, 53, 53v; *WróbŻółt* hh7v [2 r.]; *RejAp* 43; *RejPos* 351v [2 r.]; A o twey gorącości y wielkości miłości ku Pánu twemu/ co mam mowic Pietrze moy? *SkarŻyw* 598, 50, 460; *ReszHoz* 124; *GrabowSet* F4v; *LatHar* 35, 234, 248, 637; Setny owoc przynofzą pánnny y pánicy Bogu poświęceni: á gorący w miłości Bożey. *WujNT* 56. Cf »z miłością gorącą«.

»miłość gorliwa« (1): Gdy [...] bez vmieiętności miłością gorliwą przeciw bogu zięci bywają *CzechRozm* 1v.

»miłość jednego ku drugiemu« (3): Was lepak Pan niech pomnoży y obfitemi wczyni miłością iednego ku drugiemu [*charitate in invicem*]/ y ku wżem/ iáko y nas ku wam. *BudNT* 1.*Thess* 3/12; *WujNT* 1.*Thess* 3/12, s. 708 marg.

»miłość (Pana) Jezusa Chrystusa, Chrystusa, Chrystusowa, ku (Panu) Jezusowi, ku (Panu) Chrystusowi, przeciw(ko) Panu Chrystusowi« = *caritas ad Dominum Iesum PolAnt*; *caritas Christi Vulg* [szyk 43 : 12] (14 : 8 : 17 : 6 : 6 : 4): *OpecŻyw* 45v, 56v; Ktoż nas odłaczy od miłości Kryłtułowej? izali vtrapienie? izali vćilk? *BibRadz Rom* 8/35, II 141a marg; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *WujJud* 48; *BudNT Philem* 5; *SkarJedn* 334, 394; Cantemus łociae Domino/ cantemus honorem: Dulcis amor Chriłti/ perfonet ore pio. Spiewaymy śiołtry Pánu cześć śpiewaymy: łłodkiego Chryłtá miłość rozgłáfzaymy. *SkarŻyw* 510, 3, 16, 21, 63, 67 (14); *MWilkHist* C; *NiemObr* 99; *GrabowSet* P4v; *LatHar* 64, 224, 234, 299, 422 (7); Obáčz/ iż Apołtoł miłość y wiárę ku Pánu Iefułowi złącza z

miłością y z wiarą ku wšytkim świyetym. *WujNT* 750, 274, 462, *Rom* 8/35, k. Bbbbbbb3; *SiebRozmysł* B2v, [M2]v; *SkarKaz* 85a, 312a. Cf »dla miłości Pana Jezusa«, »z miłości ku Chrystusowi«.

»miłość niebieska« [szyk 1 : 1] (2): *SkarŻyw* 212; SWięty Duchu rączyłz ząwitać k nam/ á wiernych fwyh rącz nąwiedzić łam/ nąpełń ie niebieską miłością *ArtKanc* H6v.

»miłość nieprzyjacioł, przeciw(ko) nieprzyjaciołom« (4 : 2): *GrzegŚm* 65; *CzechRozm* 238v, 240, 243v; Miłuy przyiacielá á nienawidź nieprzyjaciela twego. Co Pan nąpráwuie/ rofkázuiąc y nieprzyjaciele miłowác. (*marg*) Miłość nieprzyjacioł. (-) *SkarKaz* 312a, 311b.

»oziębły w miłości« (1): á iz nam one [*grzechy powszednie*] nie odeymuią łalki Bożey/ áni fprawiedliwości/ chociaże nas oziębłymi czynią w miłości. *WysKaz* 16.

»miłość Pana [= *Boga*], pańska, ku Panu, przeciwko Panu« [szyk 24 : 2] (12 : 4 : 7 : 3): *RejPs* 152, 178, 180; Bowiem wierzyć theż y czárt/ bo to lepiej wie niżli my co iełt Bog y czo iełt Syn Boży [...] ále iz niema miłości łczyrey przeciw temu Pánu łwemu [...] iuz wiará iego sfháłá łię próżna *RejAp* 29v, 29v [2 r.]; Obaczył też to Pan/ iz ku tey miłości iego trzeba też ktemu y miedzy námi miłości łpołeczney *RejPos* 145, 32v, 101, 260v, 351v; *KuczbKat* 5; *SkarJedn* 370; *SkarŻyw* 520, 598 [2 r.]; *GrabowSet* N2, 0; *LatHar* 96, 642; *WysKaz* X2v; *SiebRozmysł* [A4] [2 r.]; *SkarKaz* 85b. Cf »z miłości ku Panu«.

»pełen miłości« = *plenus dilectione PolAnt, Vulg* [szyk 10 : 3] (13): *OpecŻyw* 7v, 81, 147, 183v; *RejPos* 101; *GrzegŚm* 65; Lecź tulżę brácia moi y łam ią o was/ że y łami pełni iełteście (*marg*) Niek. dobroci. (-) miłości *BudNT Rom* 15/14; *SkarŻyw* 115; *ReszPrz* 95; Tám przenikł oftry/ miecz Mátkę, pełną miłości/ nąpełnił ferdeczney boleści *ArtKanc* E10, A5, A8; *WujNT Rom* 15/14.

»miłość powinna (a. ktorąmy powinni), rozkazana« [szyk 6 : 3] (7 : 2): iz nieprošimy tego áby nam odpulzczoną byłá oná miłość ze wšyłtkiego fercá/ ze wšyłtkiey dułze/ y ze wšyłtkiey myšli nálzey/ ktorąmy bez pochyby Pánu Bogu powinni *KuczbKat* 415; *WujJudConf* 102v, 137v; A miáłto práwnych y łądowych wftaw/ y kárności/ ieden drugiemu powinna miłość oddawáią/ tego nie žycząc žádnemu czego łami nie rádzi widzą *CzechRozm* 98v, 238v; *CzechEp* 4, 17. Cf »z miłości powinnej«.

»miłość powinowata« (2): ábychmy pokoy łpołeczny/ s ktorego miłość powinowáta Krześciáńłka miedzy námi łnádnie łie vmnożyć może/ záchowywáli miedzy łobą *RejPos* 334; *SkarJedn* A3.

»pracowita miłość, praca miłości« = *przejawiająca się w dobrych uczynkach* (2 : 1): Bez przełtánku wlpomináiąc łkuteczńą wiárę/ y prácowitą miłość [*laboris charitatis*]/ y ćierpliwą onę náđzieię w Pánie nálzym Iezulie Kryłtušie *BibRadz* 1.Thess 1/3; *WujNT* 761 *marg* [2 r.].

»prawa, prawdziwa miłość« [szyk 29 : 3] (16 : 16): *OpecŻyw* [192]v; *ForCnR* A4; uypelnyayąc yego [*Boga*] przykazanye y radą czo yełt znak prauey myłółczy *PatKaz III* 128v; *RejPs* 182v; *SeklKat* I2; *OrzQuin* M4v [2 r.]; *RejPos* 112v, 194, 307, 309; *RejPosWiecz*² 92v, 93; *KuczbKat* 185; *RejPosRozpr* c; *CzechRozm* 88v; *SkarŻyw* 358; *CzechEp* 38; Przytym y to łzczera práwdá iełt/ iz prawdziwey miłości/ do ktorey nas ł. Ian nąpominá/ mowiąc: Synacźkowie nie miłuyemy łłowem álbo ięzykiem/ ále rzeczą y łkutkiem/ žadeⁿ ináčzey y pewniey poznác nie może iáko z wczynkow *ReszHoz* 117, 114, 123, 127, 132, 135, 140 [2 r.]; *ArtKanc* F10v; *WujNT* 825; *SkarKaz* 244a, 638b. Cf »z prawej miłości«, »z prawą a z szczyrą miłością«.

»przykazanie, zakon miłości; przykazanie, rozkazanie, zakon o miłości; miłość w przykazaniu« [szyk 12 : 5] (3 : 1; 5 : 2 : 1; 5): *KrowObr* 130v [4 r.], 131; *BiałKat* 51; *KuczbKat* 315; Pamiętać zawnždy ma powfzechne ono rofkazanie Chriftuſowo/ o miłości nieprzyacioł fwych *CzechRozm* 240; *SkarŻyw* 3; Ale iż wypełnienie zakonu iest miłość/ á ná dwu przykazaniach o miłości zawnifł wżytok zakon y prorocy *WujNT* 790, 237, 358, 366, 557, 827; *SkarKazSej* 670a, 677b.

»Sakrament miłości« = *Eucharystia* (4): *KuczbKat* 160 [2 r.]; Nie tylko dla potwirdzenia wiary máią wżywác tego Sákrámentu [*Eucharystii*]/ ále wiecey dla zápalenia ku miłości. Bo to iest Sákráment miłości/ iáko Krzeft iest Sákrámentem wiary/ á Birzmowanie/ nádzieie. *WujJud* 222v, 219v.

»miłość serdeczna« [szyk 6 : 3] (9): *RejAp* 29v [2 r.]; *GórnDworz* Hh6v; *RejPos* 307; tam zebrałwzy w gromadkę [...] gdzie cielefne zgromádzenie miłość serdeczną zágrzewa/ w Proceſſyey bárzo pięknie obchodziła [*kompanja*] cztery kościoły. *ReszList* 159; *ReszHoz* 117; *VotSzl* Bv. Cf »z serdeczną miłością«.

»miłość społeczna, spolna, zobopolna« [szyk 30 : 21] (30 : 18 : 3): (*marg*) Miłoc z ſpoleczna ſie podoba i bogu (–) O Iako to iest rzecz rofkolna y wſfelyákíey rádoſci nápełnioná/ gdy zgodliwe zebranie ludzi á nieináczey iáko brácia ſpołu miełzkáią *RejPs* 200, 167v, 190v, 200v; *KromRozm I* C4v, O4; *KromRozm II* e2, e4v, r; *KromRozm III* A8v, B, F2v; *LubPs* bb2v, cc3, dd3 *marg* [2 r.]; *KrowObr* 63; *Leop Ioann* 13/35, 1.*Petr* 4/8, 1.*Ioann* 3 *arg*; *BibRadz I* 358d *margr*; bo ſtárych czáfow byli ludzie łákwáwzy niź dziſ/ y miłofiernieyfzy/ iáłmużny wietſze dawáli/ miłość ſpolną miedzy ſobą wietſzą máiący. *HistRzym* 51; *RejPos* 42v, 145, 333v [4 r.]; (*marg*) Ian s. w xiiij. (–) Iż ſtádci was poznáią iż iestefcie moimi wczniámi/ iefli zobopolną miłość miedzy ſobą mieć będzycie. *RejPosWiecz*² 94, 94; *RejPosWiecz*³ 96; *RejPosWstaw* [143⁴]; *RejZwierc* 95v; *WujJud przedm* A7v; *CzechRozm* 108v; *ModrzBaz* 67v [2 r.], 68 [2 r.]; *SkarŻyw* 193, 535; *ArtKanc* K11v; *ActReg* 32; *WujNT* 366, 681, 684, 792, 804; *SkarKaz* 6b; *SkarKazSej* 677b. Cf »bez spolnej miłości«.

»synowska miłość« [szyk 5 : 2] (7): *RejPs* 167v; *SeklWyzn ktv*; *CzechRozm* 88v; [*Duchu Świątym*] Obietnicás iest Oycowłką/ Zdobíac w nas miłość Synowłką. *LatHar* 36. Cf »z miłości synowskiej«.

»szczyra miłość« [szyk 9 : 2] (11): *RejAp* 29v [4 r.], 30 [2 r.]; *RejPosWiecz*² 92v; *KuczbKat* 185; *RejPos* 145; kthory [*kościół*] teź przez miłość ſzczyrą przyłaczywłzy ſie ku wſzem członkom/ miłuye bliźnie ſwoie/ y wſzelką powinność ludzkości pokázuie *RejPosWstaw* [143⁴]v. Cf »z ſzczyrej miłości«.

»szeroka [jeſt] miłość« (3): (*marg*) Im ſzerſza miłość tym lepſza. (–) Dobrze miłowác ſáſiádá: lepiey wżytki ktorzy w mieſcie iednym łá: á pogotowiu iefzcze lepiey wżytki obywátele kroleſtwá tego/ gdy im dobrego co czynim/ ábo dla nich co cierpiem. *SkarKazSej* 664b, 665a, 669b.

»ſwięta, cnotliwa miłość« = *amor sanctus* *Mącz* [szyk 4 : 3] (6 : 1): *Amor sanctus*, Cnotływá á Krzeſciáńſką miłość. *Mącz* 366d; *SkarŻyw* 76; *LatHar* 325, 343, 468; Niebu y Duchom ozdoby [*Bóg*] rozdawa/ *Szláchci*/ y w ſwiętey miłości zápała *GrabowSet* X2. Cf »dla miłości ſwiętej«.

»uczynki, owoc miłości; uczynki, ktore z miłości pochodzą (a. z miłości pochodzące), miłości pełne« (3 : 1; 2; 1): Dáy mi mily panie [...] potwártzom moijm owotzu miłocfi nieodmawiatz *OpecŻyw* 106v; *BibRadz* *7; áby onych ktorzi z tego ſwiátá ſchodzą/ prowadźili nie okazáloſciá bogactw ábo pychy/ ále wczynkámi z miłości pochodzącemi [*operibus ex charitate proficiscentibus*] *ModrzBaz* [38]; *ReszHoz* 132; *WujNT* 361, 656, 664.

»uprzejma miłość, uprzejmość w miłości« = *charitas propensa PolAnt; aemulatio Vulg* [szyk 7 : 4] (10 : 1): *OrzQuin Qv; BudNT 1.Petr 4/8*; ktorego [zakonu] wedle Moyżelzá fummá iest dzieięćioro przykazanie [...] á wedle Chriftuśá Iezufá/ w miłości vprzeye y cáley Bogá/ á bliźniego iáko siebie íamego *CzechRozm 89; SkarŻyw 355, 82; ReszHoz 138; LatHar 89, 637; WujNT 2.Cor 11/2. Cf* »bez uprzejmej miłości«, »z uprzejmej miłości«.

»ustawiczna, która nigdy nie ustanie, stała miłość« [szyk 4 : 1] (3 : 1 : 1): A náde wśfyłtko/ mieycie między łobá ípoleczną á vłtháwiczną miłość [*mutuam in vobismetipsis caritatem continuam*] *Leop 1.Petr 4/8; RejPos 232v; RejPosWiecz² 93; KuczbKat 5; WujNT 1.Petr 4/8.*

»wiekuista miłość« (2): Temum oddána/ ij ku temum przilączzona/ ij wiekuijftá miłościá iemu flubiona *OpecŻyw 3v; LatHar 616.*

»wielka, silna, niezmierna miłość; wielkość miłości« [szyk 25 : 5] (27 : 1 : 1; 1): Otocz fylna myłofzcz byla tey myley panny yfz bog obral yá fwoyá mathká *PatKaz II 42; KarnNap D3v*; nie bez woley Bożey/ wielkiego pożytku ludzkiego zbáwienia y niezmierney miłości íwey ku Pánu Bogu zálecánim/ to vczynił *SkarŻyw 30, 31, 32, 62, 114, 235 marg (12); ReszHoz 127, 138; (marg) 1.Piotr 4. (-) A nádewfzytko miłość wielką miedzy łobá mieycie [mutuam in vobismetipsum caritatem continuam habentes]. KołakSzczęśł C; WujNT 441, 447, 722; SiebRozmyśł K3; SkarKaz 580b. Cf* »z wielkiej miłości«, »z wielką miłością«.

»wierna miłość« [szyk 6 : 5] (11): *RejAp 19,138*; tám kędy iefth wierna á bráterfka miłofć *BibRadz I 28d marg; RejPos 4, 42v, 54, 145, 145v (7); RejZwierc 95v.*

»w miłości wkorzeniony« (6): áby miefzkał Pan Kryftus w fercach wálznych/ áby wy w miłości tákowey wkorzenieni [*in caritate radicati PolAnt Eph 3/17*] á fundowáni będąc *RejPosWiecz² 92v; NiemObr 10, 87; WujNT s. 672, 673, Eph 3/7.*

»zapalczywa miłość« [szyk 2 : 1] (3): *CzechRozm 108*; miłościá zápálczywá/ ále nie vmieiętná/ przeciwko Pánu Chriftuśowi zięći *NiemObr 99. Cf* »z zapalczywey miłości«.

»zjęty, ujęty miłością« [szyk 7 : 1] (7 : 1): Będąc miłościá przeciw nieprzyációłom íwym zięći/ y odpufzczáiąc im íwe obráżenia/ iáko nam y Bog w Chriftuśie wśzytko odpufcił *CzechRozm 243v, 1v; SkarŻyw 50, 67, 125; NiemObr 99*; Bym twá gorącą miłościá vięty/ Tego świátá zabáwy Ná ziemię zrzućił *GrabowSet F4v, M3.*

»znak, hasło miłości« [szyk 11 : 5] (15 : 1): *PatKaz III 128v; RejAp 8; RejPos 112v*; Obmyflánie o duřzách ludzkich/ znák wielkney miłości ku Bogu. *SkarŻyw 235 marg, 206, 235, 238 [2 r.]; CzechEp 386*; Co profzę może być zá znácznieyřze háłło chrześciáńfkiey miłości? *ReszHoz 130, 114, 123, 132, 138, 141; WujNT 447.*

»zupełna, pełna miłość; zupełny w miłości« [szyk 3 : 1] (2 : 1; 1): A kto fię boi/ nie iefćci zupełny w miłofći [*perfectus in caritate*] *BibRadz 1.Ioann 4/18, 1.Ioann 4/18; RejPosWiecz² e4*; odřzczepieńftwá Chrześciáńfkie y niepořufzeńftwo ku Chryftuśowi/ ktory miłość nam ípełną rořkázuie/ Turkowi síły dodáią *SkarŻyw 560.*

»związek (a, związka) miłości« (3): Abowiem tá łáfká/ fercá nářze bárzo z Pánem Bogiem złączá zwiáfká miłofći. *KuczbKat 70; SkarŻyw 409; LatHar 298.*

Szeregi: »bojaźń i (a, ale) miłość; bojaźń z miłością« [szyk 5 : 3] (7; 1): Day abych w boiazni pełnił przykazanie twoie abowiem miłoc a boiazń lą dwie skrzydle ktoremi duża do boga w łtepuie. *WróbŻołt* oo; *ModrzBaz* 113; *ArtKanc* H5v; vtwierdź ściefzki náfze) y iákiekolwiek w miłości y boiáźni twoiey połtepki náfze *LatHar* 224, 292, 675; *SkarKaz* 457a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 16 r.*; w *przeciwstawieniach 14 r.*]. Cf »z miłości i bojaźni«.

»chuć (a. chęć) a (i) miłość« [szyk 5 : 4] (9): *RejPos* 84v, 171, 307; Taka byłá chuć y miłość wielka tych ludzi ku Bogu/ iákoby ná łamego Chryštuła pátrząc/ ták bráćiey y człómkom iego wługowáli. *SkarŻyw* 62, 31; *ReszList* 167; *ArtKanc* H15v; *SkarKaz* 41a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*]. Cf »z miłości i z chęci«.

»chwała i (a) miłość« [szyk 3 : 1] (4): *PatKaz II* 83v; Iáko y Moizefz nápominájąc ludzi ku chwale á ku miłości Páńłkiey/ mowi *RejPos* 32v; *ReszHoz* 136; *SzarzRyt* B3v.

»miłość i cichość« (2): w którym [pisanii] zápomniałfzy włzelákiey miłości/ y ćichości/ á práwie ledwie łię z ludzkości nie wyzułfzy/ ták nas łzácuie y winuie *NiemObr* 4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]. Cf »w miłości i w cichości«.

»miłość i cierpliwość« = *caritas et patientia Vulg* [szyk 2 : 1] (3): nieprzyaciółom łwoim dobrze czynił/ y z łercá ie miłował. Táką ćierpliwością y miłością zwyciężyli świat Apołtołowie y potomkowie ich *SkarŻyw* 238; *WujNT* 2.Thess 3/5. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 23 r.*]. Cf »w miłości i cierpliwości«.

»cnota i (a) miłość« [szyk 2 : 1] (3): Ták on wiek był łzczęłłiwy/ y w cnotę á miłość Bożą rodzáyny. *SkarŻyw* 178, 58; *LatHar* 134. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r.*].

»miłość i cześć« [szyk 2 : 2] (4): *HistRzym* 51; *SkarŻyw* 294; wiele tákich iełt/ ktorzy nád cześć y miłość Pána łwego/ nie miłłzego áni drożłzego ná tym łwiećie łobie nie poważáią. *WysKaz* X2v; *SkarKaz* 386a.

»miłość i dobre uczynki; miłość z uczynkami« [szyk 15 : 1] (15; 1): *OpecŻyw* 2v; y bądźmy łie pilni zobopolnie/ ku pobudzeniu miłości y dobrych vcżynkow [*in provocationem caritatis et bonorum operum*] *Leop Hebr* 10/24; Wiárá tedy łwe włyłtko záłecenie ma z owocow łwoich/ to iełt/ z miłości y z dobrych vcżynkow. *WujJud* 106, 103, 103v, 106, 115v, 130, 232v; *SkarŻyw* A2; *ReszList* 155; *WujNT* 92, 108, 115v, *Hebr* 10/24, s. Cceccc3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*].

»dobra wola to jest (a) miłość« (2): *KuczłKat* 20 cf »czysta miłość«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z dobrej woli a miłości«.

»miłość i doskonałość« (1): Przetoż przyłtoyniey iełt miłości y dołkonáłości Chrześciáńłkiey/ ráczey krzywdę y łzkodę ćierpieć/ á niźli łię práwować. *WujNT* 591.

»gorącość, miłość« (1): A choć też włpomnię: nie tą gorącością Iákoby trzebá: ni tą zięt miłością *GrabowSet* M3.

»jedność (a. jedyność) i miłość« [szyk 7 : 6] (13): *KromRozm I* O4; *KrowObr* 62, 119v; *WujJud* A3 [2 r.]; y więceybyłię miłość y iedność Chrześciáńłka/ zwłáłzczá w tym krołełtwie/ rozmnożyłá *SkarJedn* A7, 148, 270, 332, 335; zá przyczyną łwiętego tego Apołtołá Ianá náuczyciela miłości y iedności *SkarŻyw* 409; *ReszPrz* 8; *LatHar* 631. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»miłość a ludzkość« [szyk 1 : 1] (2): Na inych mieyfcach iáko w XV. káp. do Rzym. y w II. do Kor. w IX. vzywa thego łłowá [społeczność] Páweł í. miáfto miłości á ludzkości bráterfkiey. *RejPosWstaw* [143⁴]; *CzechEp* 4. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»łaska, (a) miłość« [szyk 3 : 1] (4): ty [Maryjo] przez twoię miłoftz a łalkę/ bogas k tobie przyciągnęła *OpecŻyw* 183v, 183v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]. Cf »z łaski a z miłości«, »w łasce a w miłości«.

»miłość i miłosierdzie« [szyk 2 : 1] (3): zapłátá v niego [Boga] miłości y miłosierdzia ku bliźniemu nie ginie. *SkarKaz* 383b, 6b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.]. Cf »bez miłosierdzia i miłości«.

»miłość i nabożeństwo« [szyk 4 : 3] (7): *OpecŻyw* 160v [2 r.]; *GórnDworz* Hh6v; *ReszHoz* 124; *LatHar* 616, Aaa4v; Nie day Boże ofłábieć w nabożeńftwie/ y miłości ku vmárłym *SkarKaz* 383a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»nadzieja i (a) miłość« [szyk 4 : 1] (5): Bo iáko fie nie ma w tey łpołeczności tá łpołeczna miłość á tá łpołeczna nádzieiá vmnożyć pátrzáiác ná miłe dziatki fwoie *RejPos* 42v; *WujJud* 101v, 110v; *SkarŻyw* 532 marg; *LatHar* 211. [Ponadto w połączeniach szeregowych 20 r.].

»pokoj, (i, a) miłość« = *pax et caritas PolAnt*; *pax et amor Modrz* [szyk 13 : 3] (16): S tąd by fye mnożył pokoy łopolity/ s tąd miłofć ku pánu Bogu *GroicPorz* mm4; *RejPos* 145, 145v, 333v [3 r.]; *BiałKat* 363v; *KuczbKat* 160 [3 r.]; *BudNT Iudac* 2; *KarnNap* G2v; *ModrzBaz* 67v; áżeby włzyćiek lud Chrześciáńfki/ nienawiści łpolne y woyny vgásiwłzy/ w pokoiu fię y w bráterfkiey miłości wwełelili y odpoczywáli. *SkarJedn* 314; *ReszHoz* 132; *SkarKazSej* 677b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 20 r.].

»pokora i miłość« [szyk 4 : 1] (5): tym łobie więcey bogáctwá dułznego przymnażał: nawięcey fię ná pokore/ y miłość/ mátkę cnot włzytkich zdobywáiąc. *SkarŻyw* 235, 50; *LatHar* 676; *WujNT* 361; *SkarKaz* 350a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.].

»miłość a (i) powinność (krześcijańska)« (4): ktory [pokoj społeczny] wđy ieft wielki początek á wielkie okazanie tey łpołeczney miłości/ á tey powinności Krześciáńfkiey *RejPos* 333v. Cf »z miłości i z powinności«.

»miłość i prawda« [szyk 1 : 1] (2): *HistRzym* 135; Niech będzie z wámi łáfká/ miłosierdzie/ pokoy od Bogá Oycá/ y od Chriftulá Iefulá Syná Oycowego w prawdzie y w miłości [*in veritate et caritate*] *WujNT* 2.Ioann 3. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość, radość« [szyk 5 : 3] (8): Támże rádość/ tám miłość/ tám widzenie tworcá *RejWiz* 154 [cytat tego samego tekstu *SkarŻywBog* (2)]; *SkarŻywBog* 357, 358; *ArtKanc* G13v, I3v, O14v, S4v; *SkarKaz* 244a. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»(dobre) serce i miłość« [szyk 1 : 1] (2): zá łwobodá chodzi wiárá z dobrego łercá/ y z vprzyméy miłości pochodząca. *OrzQuin* Qv. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]. Cf »bez miłości i serca«.

»miłość i społeczność (a. towarzystwo społeczności)« [szyk 2 : 1] (3): Iáko ieft wđzięczna łpołeczność y miłość miedzy wiernemi Páńfkiami thu we dwu podobieńftwach okázuie. *BibRadz Ps* 132 arg; *CzechRozm* 154; *SkarJedn* 153.

»sprawiedliwość i (a) miłość« (2): *BiałKat* c3; nálze VÍpráwiedliwienie z łálki Bożey [...] w Ípráwiedliwości á w miłości należy/ którą Duch á. rozlewa w fercách nálznych *WujJud* 111. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r.*].

»miłość i uprzejmość« (1): zapłatę wieczną/ ku której fyę ściąga wżyftká miłość y vprzėjmość nálzá *OrzQuin* M4.

»miłość i wdzięczność« (1): Profzę y prágnę te^g/ áby kázde tchnienie moię [...] tobie (Panu memu) miłość y wdzięczność pokázowały. *LatHar* 72.

»(nie tak) wiara, i (a, jako) miłość; wiara z miłością« = *fides et dilectio, fides et caritas* *Vulg, PolAnt* [szyk 106 : 15] (118 : 3): *OpecŻyw* 145v; Sącz ini dobrzi mężowie [...] wktorichci ieft prawá miłóć y wiara. *ForCnR* A4; *Leop* 1.*Tim* 1/14; *BibRadz* 1.*Tim* 1/14; *RejAp* E5v *margin*, Ff3; *RejPos* 144v, 260v, 307v, 351v; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *BiałKat* 363v; *WujJud* 103, 222v; *WujJudConf* 14v, 137v; *RejPosRozpr* c; *BudNT Philem* 5; że Prorok ten Heliafz/ który vprzedzić miał Mefyafzá/ rozerwánych w wierze y w miłości/ pogodzić y porównác miał *CzechRozm* 108v, 108, 108v; Nie tylo wiarą y miłością/ ciáło Chryftułowe/ ále rzeczą famą przyimuiem. *SkarŻyw* 91 *margin*, A3v, 21, 111, 230, 478; *NiemObr* 49; *ReszPrz* 7; *LatHar* 10; *WujNT* 222, 274, 462, 557, 560 (21); *SiebRozmyśl* K2v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 54 r.; w kontekstach zestawiających wiarę z miłością lub przeciwstawiających je sobie 85 r.*]. Cf »wiara, nadzieja i miłość«, »bez miłości a bez wiary«, »dla wiary i miłości«, »z wiary i miłości«, »przez wiarę i miłość«, »z wiarą i miłością«, »w wierze i w miłości«.

»wiara, nadzieja (i) miłość« [szyk zmienny, w tym szyk: wiara, nadzieja i miłość (35)] (37): *BierRaj* 22; *BibRadz* 1.*Thess* 1/3; *RejPos* 42v [3 r.]; *RejPosWiecz*² 94v; *KuczbKat* 360; *WujJud* 58v, 99, 111, 221, 223v; *RejPosWstaw* [143²]v; *CzechRozm* 198v, 240v; gdy fłowá ony Apoftolſkie/ vważymy/ gdzie do Korynt. piſząc/ trzy cnoty główne/ Wiarę/ nádźieię/ y miłość przypomina/ w których cnotách naprzednieyfzych wierni fię ćwiczyc y pomnázác/ po wżytek czás máią. *NiemObr* 78, 79; Trzy cnoty Boſkie. Wiará/ Nádźieią/ Miłość: o których Páweł S. piſze w 1. do Koryntow/ we 13. Rozdzieleniu. *LatHar* + + +8v, 88, 187, 348, 422 (15); A teraz trwáią wiará/ nádźieia/ miłość [*fides, spes, caritas*]; te trzy rzeczy: lecz z nich wietſza miłość. *WujNT* 1.*Cor* 13/13, s. 222 *margin*, 551, 694, Ccccc3.

»zgoda i miłość« = *concordia et amor* *Modrz* [szyk 8 : 1] (9): *KromRozm I* C4v; *KromRozm II* e2; *GroicPorz* z4v; *RejPosWiecz*³ 96; *ModrzBaz* 67v, 68; *SkarŻyw* 206; ále zówſze do zgody/ y miłości ich [apostołów] napomináiąc/ brácią fię im zwác rofkazał/ wżytkich zárówno poczytáiąc *NiemObr* 32, 45. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 11 r.*].

»życzliwość i (a) miłość« [szyk 2 : 2] (4): Iż gdy iuż nie może być táka Ípołeczna miłość á táka życziwość iżby ieden drugiego miłował iáko ſam ſiebie/ tedy áby wżdy kítałh tey powinności záchowáli miedzy ſobą/ to ieft/ pokoy Ípołeczny *RejPos* 333v; *GrabowSet* A3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z miłości i życziwości«.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłości« (8): *RejPos* 181 *margin*; Ípráwiedliwali też to [...] przeciw nam nie tylko piſác/ ták nie Chryſtyáńskie/ bo bez wżey miłości: ále też y na kazániach Íwych [...] przeciw nam/ wżytkich pobudzac? *CzechRozm* 93; Bez miłości nie godzi fię przyimowác Sákrámentow. *WujNT* 21 *margin*.

~ *bez miłości czyjej* [= *tego, kto miłuje*] (1): *RejPos* [308]v cf »bez miłości a bez wiary«.

Wyrażenia: »bez chrystyjańskiej miłości« (1): gdy kto/ máiąc z kim przą [...] gniewliwie y popędliwie/ bez chryftyánfkiey miłości/ ćichości y ćierpliwości/ beſtyą [...] przezywa. *CzechEpPORz* *3v.

»bez miłości przyrodzonej« (1): bezrozumni/ nie wkładni/ bez miłości przyrodzoney [*sine adfectione*] nie przednani/ nie miłośierni. *WujNT Rom* 1/31.

»bez spolney miłości« (1): Y komuſz więcey zgodá y iedność przyſtoi iáko Chrześciánom? ktorým bez ſpolney miłości zwác fię vczniámi Chryſtuſowými nie kazano *SkarJedn* A2v.

»bez uprzejmej miłości« (1): *SkarJedn* 342 cf »bez miłości i serca«.

Szeregi: »bez miłosierdzia i miłości« (1): iż mu [*Bogu*] fię ofiárá bez miłosierdzia y miłości/ á zwálzczá w grzechu śmiertelnym vczyniona/ mniey podoba. *WujNT* 39.

»bez miłości i serca« (1): (nie day Boże czego bez vprzeyej miłości y ku zbáwieniu bliznich náſzych vprzeyejgo ſercá tu mowić) *SkarJedn* 342.

»bez miłości a bez wiary« (1): iż ieliſze tho będzeye bez miłości á bez ſerdeczney wiáry náſzey/ bychmy y ciálá ſwe ná męki wydáli [...] nic nam to płatno áni pomocno nie będzeye. *RejPos* [308]v. ~

»dla miłości« (20): Widziłſ że dla Pokuty/ dla Miłości/ dla dobrych vczynkow Pan Bog grzechy odpulzcza *WujJud* 108.

~ *dla miłości czyjej* [= *tego, kto jest miłowany*] [*w tym: G sb i pron (8), ai poss (6), pron poss (5)*] (18): *OpecŻyw* 114; *Wthore* {ſzwyczajycz mamy} dla myłozczy panny maryey *PatKaz I* 1v; *LatHar* 592. Cf »dla miłości bożej, Pana Boga«, »dla miłości bożej i naszego bliźniego«, »dla miłości Pana Jezusa, Chrystusowej«.

Wyrażenia: »dla miłości bożej, Pana Boga« (5 : 1): iż táki ieft odpułt żwierzę nákarmitć/ ptaká/ iáko y człowieká/ gdy to czyniá dla miłości Bożey *BielKron* 261; *HistRzym* 116; *SkarŻyw* 306; *LatHar* 96; *WujNT* 64. Cf »dla miłości bożej i naszego bliźnego«.

»dla miłości bożej i naszego bliźnego« (1): Boſmy iednak dlá miłosci bożyi i náſzego bliźnego/ winni wſzyſcy ieden drugiego vchodźić braterskie *MurzNT* 21.

»dla miłości Pana Jezusa (Chrystusa), Chrystusowej (a. Krystusowej)« [*szyk 7 : 2*] (5 : 4): ktorziſcie dlá Kriſtówé miłoci tym ſwiáte^m obludnym wzgardzili/ a żywot vbogi dobrowolnie na fię wzięli *OpecŻyw* 16, 59v [2 r.]; *SkarŻyw* 62; *LatHar* 282, 438, 468; *WujNT* 233; *SkarKaz* 639a.

»dla miłości krześcijańskiej« (1): á my Polacy dla miłości Krześcijánfkiey broniąc włáwnych gránic s pogány czyniemy *BielKron* 410.

»dla miłości świętej« (1): y zá wſzytkiemi wiernemi twoimi/ ktorzy dla miłości twoiey świętey prace podeymniá/ áby w dobrych vczynkách ſtáteczne wytrwánie otrzymáli. *LatHar* 96.

Szereg: »dla wiary i (abo) (dla) miłości« (2): *WujNT* 233; A ćierpienie czego złego/ dla fámej prawdy y ſpráwiedliwoſci/ y przeſládowania dla wiáry y miłości Chryſtuſowej/ iákie ma błogoſłáwienie? *SkarKaz* 639a. ~

»krom miłości« (1):

~ *Szereg*: »krom miłości i jednoſci chrześcijańskiej« (1): Proch ná wiátr zbiera/ kto fię krom miłości y iedności Chrześciánfkiey w dobrych vczynkach bogáci *SkarJedn* 367. ~

»według, wedle miłości« = *secundum caritatem PolAnt, Vulg* (2): A wżákże iefilby dla pokármu brát twoy był záľmucon/ iuz nie według miłości poľtępuiesz. *BibRadz Rom* 14/15; *WujNT Rom* 14/15.

»z miłości« (58): *OpecŻyw* 29; wżákoż tego nie bierze łobie od nich zá krzywde/ odpufzczáiąc im wżytko z miłości *BibRadz II* 105b *marg*; *ArtKanc* N19v, S4v; Vpomina ich áby fie zwodźcow ftrzegli. A z miłości iedni drugim łłúżyli. *WujNT* 662, 641, 664.

~ z miłości ku komu (12): á iľz zmiłości ku niemu [*Chrystusowi*] wdawał fie wniebeľpieczność *SkarŻyw* 598. Cf »z miłości ku bliźniemu«, »z miłości ku Panu Bogu«, »z miłości ku Chrystusowi«, »z miłości ku Panu«.

W połączeniach szeregowych (3): żeby czynił to co iedno czynić ma/ ták przeciw Bogu iáko też przeciw bliźniemu z łámey cnoty/ z ducha/ z miłości/ z dobroći *CzechRozm* 89v, 98v, 171v.

W przeciwstawieniach: »z (a. dla) bojaźni (3), z gniewu, z musu, z okrucieństwa, z przymuszenia, z pychy, z srogości, z zazdrości, ze złości... z miłości« [*w tym: z musu i bojaźni (1)*] (10): *KromRozm II* m2; *GliczKsiąż* G2v; iżem tho vtzynył/ nie zmiłości krzećijáńłkiew/ ále iáko wy piľzećie/ s pychy tzártowłkiew *KrowObr* 1; A wżákoż tho wżytko [*napominanie*] może iść bez zápalonego gniewu/ iedno s Krzećijáńłkiew miłości á nie s kátowłkiew łrogości. *RejZwierc* 78v; *CzechRozm* A5v, 248v; *SkarŻyw* 2; *CzechEp* 7; iż co niezboźni czynią dla boiáźni karánia/ to łpráwiedliwi dobrowolnie y z miłości czynią. *WujNT* 722, *Philipp* 1/16.

Wyrażenia: »z miłości ku bliźniemu« (1): A powinieneś to vczynić z miłości Krzećiáńłkiew ku bliźniemu/ y z rołkázánia Bożego *GroicPorz* C3.

»z bogobojnej miłości« (1): ktore [*prawo pospolite*] thego chce áby zwierzchność rodzicow nád łwemi dziećmi pokázowálá fie nye z okrucyeńłtwá/ ále z bogoboyney miłości. *GliczKsiąż* G2v.

»z miłości bożej, ku Panu Bogu, przeciw Bogu« [*szyk 10 : 2*] (3 : 6 : 3): *MurzHist* A4v; *SkarŻyw* A2v, 166, 194, 321; kto fie/ z dárowánia Bożego/ BOgá bał/ á z miłości przeciw niemu/ woley iego [...] przyłtrzezał/ á ná łáłkę fie iego y ná miłofierdzie łpufzczał *CzechRozm* 172v, A5v, 96v, 171v, 243v; *CzechEp* 47; *LatHar* 463.

»z braterskiej miłości« (1): profzę/ ábyś s krzećiáńłkiew á bráterłkiew miłości tho odemnie ná ten czás wdzyęcznie przyiał *LubPs* A5v.

»z miłości ku Chrystusowi, Chrystusowej« (2 : 1): Ale z miłości Bożey y Chriľtułowej to czynić łá powinni/ przeto iż to w nowym przymierzu iefł wyráźono. *CzechRozm* 96v; *SkarŻyw* 82; *SkarKaz* 205b.

»z miłości chrzećijańskiew (a. krzećijańskiew, a. chrystyjańskiew)« [*szyk 11: 3*] (14): *LubPs* A5v; *GroicPorz* B3v, C2, C3; *KrowObr* 1; *RejZwierc* 78v; Tákw wy Doktory Kośćielne powázne y łwięte łudźie pewnie nie z miłości Chrzećiáńłkiew zowiećie [*pochlebcami rzymskimi*] *WujJud* 33v, A7v; *KarnNap* A3v, C2, C4v, G2v; *CzechEp* 7; *LatHar* [+11]v.

»z gorácej miłości« (1): A iľz to z oney gorácej a iefłcze nieprzełianej miłości [*łw. Piotr*] rzekł [...] karánie łáłkawe záłłúżył *SkarŻyw* 598.

»z miłości ku Panu« (2): BYła iedná pánienká w Anthyochiey/ wiára w Chryšťufá Paná náfzego nápełnioná/ ktora z miłości ku Pánu fwemu/ czyfťość pánieńfká fwoię iemu oddála *SkarŻyw* 340; *SkarKaz* 349b.

»z powinnej miłości« [szyk 1 : 1] (2): fťaráiác fię o okazanie tylko ták błędu iáko y prawdy/ y o pozyfłkanie błądzącego/ z vprzeymey Chryfťyáńfkiey życzliwości y powinnej miłości. *CzechEp* 94, 7.

»z prawej miłości« (1): (á day Boże áby ich [*kłopotów prawnych*] żaden nieznał/ káždemu tego s práwey miłofci Krzełciáńfkiey życzę.) *GroicPorz* C2.

»z synowskiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): *CzechRozm* 98v; *SkarŻyw* 557; áby Pan Bog fwoy święty zakon [...] ná fercách náfzych nápiłał/ y mocnie á z miłofci fynowfkiey pełnić go nam dał. *SkarKaz* 119a.

»z szczyrej miłości« (1): Ale kto ma fzczyrą á ferdeczną miłofć ku themu Pánu fwemu/ á ftrzeże tego pilno/ áby z oney fzczyrey miłofci fwoiey nigdy nie obráził ták dobrotliwego Pána fwego *RejAp* 29v.

»z uprzejmej miłości« (1): rácz [...] náuczyć mię [...] záchowác z vprzeymey miłofci/ ízeroko rościágnione przykazanie twoie. *LatHar* 297.

»z wielkiej miłości« [szyk 4 : 1] (5): *SkarŻyw* 82, 166; *ArtKanc* N16v; y z wielkiej ku Pánu Bogu miłofci/ y po odpufzczeniu grzechow/ oftrą ná pułczy przez trzydzieści lat pokutę czyniła. *LatHar* 463; *WysKaz* 36.

»z zapalczywej miłości« (1): Tákże Eliafz/ zali też z zápalczywey miłofci Bożey/ broniać chwały iego/ nie pomordował kilká fet prorokow záráz *CzechEp* 47.

Szeregi: »miłofci i bojaźni synowskiej« (1): powiedz mi/ ktore iefť powinowáctwo [...] wiernego Chriťiániná: w ducha y w prawdzie/ z miłofci y boiáźni fynowfkiey/ BOgá chwalącego *CzechRozm* 225.

»dobrowolnie (a. z dobrej woli) a z miłofci« (2): iz krzełciyáńfki człowyek nye z przymufłenya/ ále dobrowolnye á z miłofci wedle przykazánya bożego fye ípráwuye á ípráwowác ma. *KromRozm II* m2, n2.

»z łaski a z miłofci« (1): ále żebyfmy ie [*Pańskie przykazanie*]/ z łáfki á z miłofci/ łácno y z dobrą wolą pełnili. *WujNT* 668.

»z miłofci i (z) powinności (chrześcijáńskiey)« (3): *WujJud* A7v; mamy im wfyfcy z miłofci y powinności Chrzełciáńfkiey/ winfzowác łáfki Bożey y wfzelákiey fzczełliwości *KarnNap* G2v, C4v.

»z wiary i (a) (z) miłofci« (3): *RejPosWstaw* [143⁴], [143⁴]v; Gdy z wiary prawdziwey y miłofci Bożey człowiek pobożny záprzáwfy fię fáme⁸⁰/ dobrym oddawa zá złe *CzechRozm* 243v.

»z miłofci i życzliwości chrystyjáńskiey« [szyk 1 : 1] (2): żebym fię [...] nie z miłofci y życzliwości powinnej chryťyáńfkiey/ ále z gniewu nieprzyfťoynego/ á pomfťy prágnącego/ obchodźić y ípráwowác miał *CzechEp* 7, 94. ~

»prze miłofć [czyjá = ku temu, któregó miłujá]« (2): Mężu boży prófzę cie prze miłofć onego ktory wiśiał zá nas zá grzełzne ná krzyżu *HistRzym* 45v.

~ *Wyrażenie*: »prze miłofć bożą« (1): przy rzeczách duchownych/ dla ktorych prze miłofć Bożą wiele fię ćierpieć ofiárnie *SkarJedn* A6v. ~

»przez miłość« (26): *BibRadz Eph 4/16; WujJud 219v, 234; NiemObr 44; áby káždy ktory weń [Chrystusa] wierzy/ á podobác fię mu przez miłość vsíluie/ miał żywot wieczny. (marg) Ioan: 3. (-) LatHar 565; iż Pan Chrifthus iednoczy fię z námi przez vżywánie tego Sákrámentu/ nie tylko przez miłość/ ále teź prawdziwie y cíelefnie. WujNT 604, 568.*

~ *Wyrażenia: »przez miłość duchowną, ducha« (1 : 1): KromRozm II mv; przez miłość (marg) ducha (-) flúżcie ieden drugiemu. WujNT Gal 5/13.*

»przez miłość społeczną« (1): *znofząc á círpiąc ieden drugiego/ przez miłość [poleczną RejPosWiecz² 94.*

Szereg: »przez wiarę a (i) (przez) miłość« [szyk 15 : 1] (16): PatKaz III 130; A gdy zna pokorne fercze Zadnego opułczicz niechce. A my przes miłofcz/ y wiare Przychodziem wlfhyfczy wte miare. RejKup m7; RejPos 141v; zobopolnie iestefmy á mielzkamy w Pánu Krystusie/ przez wiarę á przez miłość/ nie ináčzey iedno iáko odkupieni w odkupicielu twoim RejPosWiecz² 93, 92v [3 r.], 93 [2 r.], 94v [2 r.]; WujJud 69, 172v, 221v, L18, Nn6. ~

»z miłością« = *in charitate Vulg, PolAnt (17): A iżby wízytko czynili z miłością w wierze. BibRadz Rom 14 arg, Eph 4/15; Leeź síłá tákich naydzie/ ktorzy ácz w Wierze prawdziwey vmieráią/ iednák przedsię nie z táką Miłością/ ktoraby ie záráz do żywotá wiecznego wprowadzić mogłá WujJud 203v; RejPosRozpr c.*

~ *z miłością ku komu (2): Spráwowáłá on kłáztor z wielką miłością ku síoftróm SkarŻyw 193. Cf »z miłością kn Bogu«.*

W połączeniach szeregowych (1): ábychmy theź z wielką chucią á z wielką miłością/ a z zupełnością wiáry fwoiey/ vciekáli fię do niego. RejPos 307v.

W przeciwstawieniu: »z groźbą i z bojaźnią, poniewolnie ... z miłością« (2): ábyfcie páłli trzodę Bożą/ opátruiąc pilnie á nieponiewolnie/ ále rozmyflnie z miłością RejPos 227v; WujJud 79.

Wyrażenia: »z miłością bliźniego« (1): iż vrzędu fwego źle vzywáią/ nie z miłością bliźniego GroicPorz h.

»z miłością ku Bogu« (1): *Ktorą [śmierć] ábyłmy z tą światłością/ z temi gromnicámi/ z tymi pochodniámi (to iest z tą wiarą y miłością/ gorącą ku Bogu/ ktorą ty świece znáčzą/ mieć mogli) SkarŻyw 114.*

»z miłością gorącą« (1): *SkarŻyw 114 cf »z miłością ku Bogu«.*

»z prawą a z szczyrą miłością« (1): *iż ile iest wízytkich inych vczynkow [...] iefliże nie będye s fercá prawdziwego s prawą a s fczyrą miłofcią/ iuź máło ábo nic to płátno może być v Páná tego RejPos 170v.*

»z serdeczną miłością« (2): *OpecŻyw 141v; Gdyź go [zakon boży] závždy náłłádnę s ferdeczną miłofcyą. LubPs bb6v.*

»z wielką miłością« (3): *Włpamiataiątz tedy z wielką ferdeczną miłofcią albo žalofcią/ na dobrodzieia twęgo Iezufa milégo fmiertz okrutną [...] placzy OpecŻyw 141v; RejPos 307v; SkarŻyw 193.*

»ze wszytką miłością« (1): *żebym w tym łobie nie teskniłá/ áni przeciwko iego náświétłzey miłofci fzemrálá/ ále mu fię poddawáłá ze wízytką miłofcią pod świętą oycowłką wolą iego. SiebRozmysł 13.*

Szeregi: »z miłością a (i) (z) duchem łaskowości (a. cichości)« (2): Co chcecie/ iżebych z prętem do was przyffedł/ czyli z miłością á duchem łalkáwości [in caritate et spiritu mansuetudinis *Vulg* 1.*Cor* 4/21]? *KromRozm III* H5; *WujNT* 1.*Cor* 4/21.

»z wiarą i (a) (z) miłością« (2): [Chrystus potrzebuje] fercá fkrufzonego / fercá ku łobie z wiarą á z miłością obroconego/ á prawie wiernego. *RejPos* 327v; *SkarŻyw* 114. ~

»w miłości« = *in dilectione* *Vulg*, *PolAnt*; *in caritate, cum patientia* *Vulg* (76): *KromRozm I* B4v; Ale áby prawdę czyniąc w miłości [veritatem autem faciens in caritate *Vulg* Eph 4/15]/ roflifmy we wflem weń/ który yeft głowá Kryftus. *KromRozm III* G8; *Leop Sap* 3/9; *BibRadz Sap*, 3/9; *RejPos* 333v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib Sap*. 3/9; *SkarJedn* 366; Wiele grzechow moich miedzy wami popełnionych znošiliście w miłości. *SkarŻyw* 74, 358; *CzechEp* 117; *NiemObr* 44; *ArtKanc* D5; *WujNT* 1.*Cor* 14/14, Eph 4/2, 15, 16, 1.*Thess* 5/13. Cf »być, chodzić itp. w miłości«, »spoić w miłości«, »zapalony w miłości«, »oziębły w miłości«.

W połączeniu szeregowym (1): w miłości/ iedności/ pokorze/ *non alta sapientes, sed humilibus contentientes*, łalki Bożey doftępować *ReszList* 153.

Wyrażenia: »w miłości bożej, ku Pann« (2 : 2): gdy rządnef sie stfánye/ á w miłości Boyey [!] myęfzkác z żoną będye *GliczKsiąż* P4; *SkarJedn* 272; *SkarŻyw* 440; *SkarKaz* 244b.

»w braterskiej miłości« (1): Day że ich [pokarmów] wzywamy bez grzechu [...] czyniąc fwe powinności/ w bráterfkiey miłości. *ArtKanc* T12.

»w miłości Chrystusowej« (1): A náde wfzytko czyftego fercá w miłości Chryftufowej/ bárzo fie [czart] lęka. *SkarŻyw* 57.

»w miłości chrześcijańskiej« (1): *WujJud* 203v cf »w wierze i w miłości«.

»w hojnej miłości« (1): który krew dla Páná y Bogá fwego w hojney miłości ku niemu rozlał. *SkarŻyw* 440.

»w nierozdzielnej miłości« (1): gdy wfyficy fpolecznie: a wnierozdzielney miłofci podniefiemy ktobie ręce y wołanie fwoie *RejPs* 200v.

»w przystojnej miłości« (1): Czyniąc wfzytko z obu ftron w przyftoyney miłości/ z wfstępowaniem ieden drugiemu fwego włafnego/ wedle potrzeby *CzechEp* 4.

»w miłości społecznej« (1): áby [...] ten ftan ſwięty [małżeństwo] w imię iego [Chrystusa] záczać fczczefliwie/ y z wielkim fwym kochánim prowadzić/ y w miłości fpoleczney fkończyc mogli *KarnNap* G3.

Szeregi: »w miłości i w cichości« (1): Day że nam byfmy miernie/ żyli, służáci wiernie/ W miłości y w ćichości *ArtKanc* B4v.

»w miłości i cierpliwości« (1): Co nas ná tey drodze [...] potyka boleści y ciężkości/ niech wfzytko w miłości y cierpliwości znošim. *SkarKaz* 45b.

»w łasce a w miłości« (1): iżby nie dla żadnego zyfkú iedno dobrowolnie w łasce á w miłości fprowowali Koſcioł Boży *RejPos* 318.

»w wierze i (a) w miłości« = *in fide et dilectione* *Vulg* (7): *RejAp* 29v; ále iedno cí/ ktorzy prawdziwie pokutuią/ á w prawdziwey Wierze y w Miłości Chrześcíanfkiey z tego ſwiátá zchodzą. *WujJud* 203v; *WujJudConf* 183; *RejPosWstaw* [143⁴]v [2 r.]; *WujNT* 2.*Tim* 1/13; *PaxLiz* Ev. ~

W przen (35) : Co pomaga człowiekowi zdrowa wyará [...] gđzye śmyertelną ráną odłłczepyenya zágładzone yeft zdrowye miłóci? *KromRozm I O3v; RejZwierc 113v; HistRzym 100v*; Bo iáko ogień/ ták y wiára miłością podpalona pokázác fię mufi/ na wierzch wyniść mufi/ álbo fię lámá w łobie zádufić. *ReszList 155*; Miłóć ieft łzátá łwádziebna. *Mát: 22. 11. WujNT Aaaaaa, 92 marg.*

W połączeniach szeregowych (3): *RejZwierc 69v*; Dáá gárdło pod tym Luthrowym bálámuctwem wiára/ cnotá/ przylięgá/ pokoy/ zgodá/ miłóć/ iedność/ łzczerość/ vprzeymość/ žyczliwość/ łtáteczność. *ReszPrz 74, 4.*

W charakterystycznych połączeniach: korona miłóci, olej, pancierz, szaty, uzda, wędzidło, włócznia, zapalona lampa, zdrowie; kwitnąć miłócią, pozłacać.

Wyrażenia: »miłóć boża, boska, Pana (Jezusa), ku Panu, ku Bogu i bliźniemu« (4 : 2 : 3 : 2 : 1): *OpecŻyw 168v; PatKaz II 43v; RejPos A4, 147*; áby tu z lámpą wiáry nienárułzoney/ z oleiem miłóci twey Bofkicy/ y z godowną łzátą infzey Chrześcijáńfkiey dołkonáłości [...] mogłem potym przyść ná one [...] gody twoie *LatHar 396, +6, 190, 234, 608*; áby raczył dotknąć łercá mégo włócznią miłóci łwoiéy/ ábym go miłowála ze włytkiégo łercá y duży łwoiéy *SiebRozmyśl Kv, E3v; SkarKaz 457a.*

»miłóć gorąca« (1): Ty ściány pozłacaymy miłócią gorącą ku Bogu y bliźniemu. *SkarKaz 457a.*

»ogień miłóci, ku miłóci« (7 : 1): *OpecŻyw 168v; PatKaz II 43v; SkarŻyw 317, 508*; ábo iákim infzym nabożeńftwem wznieć łobie ogień miłóci Bożey. *LatHar 190, +6, 234; SiebRozmyśl E3v.*

»miłóci prawej płomień« (1): Tobie [*Panie*] Cheruby krzyczą/ święty/ święty/ święty/ Tobie Seraph miłóci prawey płomień czyfty *SzarzRyt B2v.*

»prawdziwa miłóć« (1): A náłtrzępic nádzieią wiára á łtałócią/ Vłznurkowác nadobnie prawdziwą miłócią. *RejZwierc [207].*

»promień miłóci« (1): áby przyłzła ná nas łáfká Chryłtułowá/ która by łercá náłze/ promieniem miłóci oświeciłá: ábychmy go z cáłego łercá miłowác mogli. *SkarŻyw 120.*

»studnica, zroj, źródło (wszej) miłóci« (3 : 1: 1): A tako na onéy wieczery z iednéy łtrony łiedziál Iezus mily/ ktory ieft łtudniá włfey práwdy ij mądrołci. Z drugié łtrony łiedziála matka iego/ łtudnitza włfey miłóci. *OpecŻyw 85v*; O wiekuiłty Boże źródło włzey miłóci/ Ráczyłz ty nas vtwardzić Duchem łwey możności *ArtKanc L2v, L5v; GrabowSet T4; LatHar 221.*

»węzeł nierozdzielnej miłóci« (1): zwiázże mię węzłem nierozdzielnéy miłóci z łobą/ ábym cię miłowála ze włytkiégo łercá y dułze łwoiéy. *SiebRozmyśl B3v.*

»miłóć wierna« (1): miłóć wierna/ powinność žyczliwa/ łprawiedliwość/ bogoboyność/ pomierność tho były włytki wbiory ich/ włytki klenoty ich (*marg*) Iákiey pychy vzywáli oyczowie łwięci. (–). *RejZwierc 69v.*

Szeregi: »miłóć i bojaźń« (1): Wędzidłem y vzdą miłóci y boiáźni twey/ záhámuy /Pánie popędliwołci y namiętnołci moie. *LatHar 608.*

»miłóć i sprawiedliwość« (1): ktorych [*wiernych*] fię wiára žielenieie y kwitnie miłócią y łprawiedliwołcią. *BibRadz II 138a marg.*

»wiara i (a) miłóć« (2): *RejPos 147*; oblekły pánceř wiáry y miłóci [*loricam fidei et caritatis*]/ á przyłbicę nádzieie zbáwienia. *WujNT 1.Thess 5/8.*

»miłość i zgoda« (1): Ieśli łzaty miłości y zgody bráterłkiey nie mamy: izali nas nie wypędzą [...] z god páná nálezego? *SkarKazSej* 672a.

»miłość a życzliwość« (1): iedno thy dwa płachy wzywáfzy ná fię/ miłość íthałą kn Pánu łwoiemu/ a życzliwość wierná ku bliźniemu łwemu *RejPos* A4.

b. *Dobra wola, łaskawość; miłosierdzie, litość; dobrodziejstwo; misericordia PolAnt; amor Modrz* (14) : Ktemu kurwi gołpodarz rzekł: Czemu płáčezł/ łnadź niewiełz żeł temu w ręce przyłzłá ienłz áni włtydu/ áni kthorey miłości w łobie ma. *HistRzym* 20v.

miłość przeciw komu (1): Począł k nim [*córkom Dariusza*] Alexánder łáłkáwie mowić/ nie iáko do więźniow ále iáko do przyiaciół (*marg*) Miłóć przeciw więźniom. (-) *BielKron* 124v.

Zwroty: »byc w [*czyjej*] miłości« = *zależec od czyjej łaski* (1): Ku przełóženin zakonu ktoregoż żádałz połłałem łtarczow z każde⁸⁰ pokolenia łzełć, ktorzy zakon zachowawaią. włzakoż to w twey miłóci będzie abyłcie ie nam zalię opatrnie przyłłali. *BielŻyw* 113.

»dać się na miłość (a łaskawe rokowanie)« [*w tym: komu* (1), *z kim* (1)] [*szyk zmienny*] (2): Widząc Sámpierz iże łtrácił/ Nie máiac czymby záplácił: Xántowi fie ná miłóć dał/ Profzác by nád nim lutość miał. *BierEz* E; *BielKron* 109v.

»(u)czynić miłość« [*w tym: nad kim* (1), *komu* (1), *z kim* (1)] [*szyk zmienny*] (4): *OpecŻyw* 81; A profzę rołpomniłcie fie ná tę miłóć ktoram ia wam vczynił y temu to Miáłtu. *HistRzym* 18; á vczynł nádemną miłóć y prawdę [*facies mecum misericordiam et veritatem*; y vczyniłz mi miłóśierdzie y prawdę *WujBib*]/ nie pogrzeb mię profzę (ćię) w Micráimie. *BudBib* Gen 47/29; W Swiećie przebywaiąc, miłóć wielką czynił/ Wiele ich vzdrawiał/ martwe słowem włkrzełzał *ArtKanc* B12.

Wyrażenie: »miłosierna miłość« (1): BAdź pozdrowioná Krolowa miłóśierdzia [...] Niech twoiá miłósierna miłóć/ też łáłkę łwiátu iáwną y łwiádomą czyni/ ktorął ty v Páná Bogá náłázłá *LatHar* 484.

Szeregi: »ludzkość i miłość« (1): do łwych domow ná połciel [*pielgrzymów*] bráli/ vcźčili/ vraczyli/ włzánowáli/ vdárowáli/ ktorą ludzkość y miłóć/ gdy w tych to Sláchćicách inni ludzie obaczyli/ poczęli fię do tego iáłmużnámi łwymi przyłłádać *ReszList* 167.

»miłość i łacne ubłaganie« (1): Zadna rzecz nieiełł/ ktoraby nas niewiodłá do miłóci y łacnego vbłágania [*ad amorem et placabilitatem*] *ModrzBaz* 67v.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłóci« (1): á ktorzyby kolwiek człowiek rzekł iemu áby wyłzedł z korabiu: kazał áby iemu bez miłóci nogá byłá vciętá. *HistRzym* 22.

»dla miłóci« (1): Gołpodynin dla miłóci/ Nie baczyłá iey chyłtrości: Y ielzće iey dopułciłá/ Aby dzieći odżywiłá. *BierEz* M3.

c. *Cześć, powážanie; nabożeństwo* (3) :

miłość ku komu (2): KRól ieden Dánáyłki miał ołobliwą miłóć ku trzem Krolom *HistRzym* 99v; *SkarŻyw* 460.

Zwrot: »w miłóci wielkiej być« (1): ze to imie Sigmund miało zawzdi wmiłóci wielkiej bic y w powazaniu vnarodu Polłkiego *PaprUp* Dv.

Szeregi: »chuc i miłóć« (1): Miał y nápotym ołobne nabożeństwo ku temu obrázowi/ y nieodmienną chuc y miłóć ku przeczyłtey Bogárodzicy *SkarŻyw* 460.

»miłość i poważanie« (1): *PaprUp Dv cf Zwrot*.

2. *Ojcowski stosunek Boga do ludzi, przejawy tego stosunku: dobroć, życzliwość, miłosierdzie boże; charitas Vulg, PolAnt, Cn; dilectio, humanitas Vulg, Cn; misericordia PolAnt [w tym: z określeniem Boga Ojca, Jezusa Chrystusa lub Ducha Świętego jako podmiotu miłości wyrażonym pron (162), ai (92), sb (27)] (500) : PowUrb +2v [3 r.]; OpecŻyw 19, 19v, 44, 177; TarDuch C; W tym morzu Fáraon s fweimi załtępy záginął/ A Pan w miłofierdzyu swoim będzie wyecznie łłynął. Ten pan ktori lud swoy przewiodł przez wielkie pułtynie Ná wyeki s pámyęci ludzkyey thá miłość nye zginye *LubPs* dd5, E3, M4v, P3v; *BibRadz* 1.*Ioann* 4/10, 17; *GrzegRóżn* D2, D2v; *RejAp* 8v [2 r.]; *HistRzym* 102; *RejPos* 107, [310]v *marg*; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *KuczbKat* 271, 400; *CzechRozm* 52, 58v [3 r.]; *SkarŻyw* 4; OYcá niebieskiego pochwalmyż z miłości/ Bo nam łyná swego posłał z wysokości *ArtKanc* B11, B6, B6v, C18 [4 r.], C18v [2 r.], F6v (14); Lecż prze tę miłość/ co cię z niebá zwiodłá [...] Prze tę cię miłość/ Iezu dobrotliwy/ Profzę; nie pomni iákom ia złośliwy *GrabowSet* O4v; DVchu Święty łtworzyćielu [...] Tyś Párákletem názwany/ Dárem Bożym miánowany: Zywá łtudniá y miłościá/ Ogniem y dułzną świętościá. *LatHar* 36, 28, 44, 72, 299; *Oycze odpuść im*. [*Luc* 23/34]) Toć iest nadofkonálńzy przykład miłości w náfzym Zbáwicielu/ modłącym się zá krzyżowniki swe *WujNT* 292, 716, 823, 1.*Ioann* 4/10, 17, k. Xxxxx3; Niech się [*serce moje*] ná taką miłość twoię łkrufzy/ rołpuści y rołtaie. *SkarKaz* 161b, 159a, 161b.*

miłość kogo, czego (9): Páthrzayże iáko máłz rozeznác miłość wiernych á miłość niewiernikow podawaná od Páná *RejAp* 39v, 39v, 40 [4 r.], 40v, Ee2; iz zápalczywa miłość Chriřtufowá domu Bożego/ żadnemu Papielkiemu Kápláncowi nie łłży *CzechEp* 51.

miłość ku komu (20): *KromRozm III* D4; Dziwna miłość bołka ku człowieku. *RejPos* 146 *marg*; *RejPosWiecz*² 98; *SkarŻyw* 557; z kąd rołpácż, złe łumnienie nań przypada z tego/ gdy o miłości k łobie nie wie Páná swego. *ArtKanc* N14v, F19v; *LatHar* 258; *WujNT Rom* 5/8, *Tit* 3/4; Mogłbych to przez Anyoły moje łpráwić: ále máłce nie dołyc się dzieie/ gdy lámá dzieci swoich nie noši. Miłość moiá ku wam nie dopuści/ ábych to komu innemu zlecał. *SkarKaz* 552a, 154a, 159a [2 r.], 487b, 551a. Cf »miłość mieć«.

miłość przeciw(ko) komu (28): *MurzHist* I2, Mv; Abowyem ná wyek wyekow trwa dobroć łwięta yego W możności rámyenyá swego á mocá łwey ręki/ Tá miłość yego przeciw nam trwa yuż tak ná wyeki. *LubPs* dd5; *GliczKsiqż* D3v; *BibRadz* I 353v, II 133a *marg*; *SarnUzn* F5; *RejAp* 8; Obaczymy też w Pánie Kriřtufie przykład miłości przeciwko narodowi ludzkiemu/ iz on miłofciwie wyłłuchawa/ rátuie/ á wpomaga ty/ ktorzy się vciekáiá do niego/ á w potrzebach łwych wiernie wzywáiá iego. *RejPos* 44v; Włzákże w tak wielkich znákach gniewu y pomłty Bożey/ záczęłá się nieiáka łwiátłość Bołkiew przeciwko nim [*Adamowi i Ewie*] miłofci: Bo powieda Piłmo/ że vczynił Pan Bog łádámowi y żenie iego odżienie z łkorek/ y przyobłokł ie. *KuczbKat* 375, 40, 255, 325, 375 *marg*, 411; *WujJud* 221; *CzechRozm* 24v, 52, 58v, 103v, 173v (7); *CzechEp* 278; *LatHar* 199, 564; *WujNT* 821, Aaaaa.

miłość między kim (1): Rozmowá ktorá má być łkrycie rozumáiána o miłofci między Kriřtufem y kořciółem iego. *BibRadz Cant* 1 *arg*.

W połączeniach szeregowych (20): O wierny łynie boży/ ku czemu twá pokora tak niłko z łtápila/ czyni twá łafka rołpálona/ nácz twá łutułtz [!] przyłłła/ czego twá miłoftz dołięgnęłá/ k czemu przyłłlo

tweé zlutowanijé? *OpecŻyw* 134, 23, 91; *PatKaz II* 24v; *KromRozm I C*; O yák v Páná thego wylkye obfitości/ Miłofyerdzya y łálki á wylkyey miłości *LubPs* ddv; *GrzegRóżn M2* [2 r.]; *RejAp* 118; *RejPos* 199, 281v, 322; *KarnNap C2v*; *SkarŻyw* 328; Syn Boży [...] będąc Oycu rowny/ wżákże tak przedfię chciał/ áby fie sługą sftał [...] wáżmy taką miłość/ łálkę y życźliwość/ dziękując fpołecznie *ArtKanc A11v*; *LatHar* 268 [2 r.]; *WujNT przedm* 1, 2. *Cor* 13/13, *Eph* 6/23.

W *przeciwstawieniach*: »gniew, nieprzystojna poźadliwość, srogość, zagniewanie, złość... miłość« (5): Oto moia iawná ieft zloftz/ a iego [*Boga*] vkázana ieft miłoftz ij frogá fprawiedliwoftz. *OpecŻyw* 134v; *LubPs* gg6v; *Leop Ez* 16/42; *SkarŻyw* 2; *LatHar* 269.

Fraza: »Bog (jest) miłość, miłością« = *Deus c(h)aritas est Vulg, PolAnt* (5 : 2): bo bog myłofzcz a ktho myełzka wmyłofzczy w bodze myełzka a bog wnym *PatKaz III* 144v; *BibRadz 1.Ioann* 4/16; *CzechEp* 17, 189; *WujNT 1.Ioann* 4/8, 16; *PowodPr* 41.

Zwroty: »być w miłości Boga (a. Pana), u Boga (a. u Pana); chodzić w miłości pańskiey« [*szyk zmienny*] (4 : 3; 1): *PatKaz II* 24v; A komu fą grzechy odpufzczone/ iuż then chodzi w miłości Páńkiey. *RejPos* 142; iáko ony fwięte pánie á pokorne dzieweczki zówždy bywały w wielkney zacności/ miłości/ y opátrności v Páná tego. *RejPos* 322, 127v [2 r.], 199, 238v; *ArtKanc H2v*.

»dać [*komu*] miłość, odrobinę miłości; miłością obdarzyć; miłość [*komu*] dana« [*szyk zmienny*] (3 : 1; 1; 1): *OpecŻyw* 55; OBáćcie co nám zá miłość dał [*caritatem dedit*] Oćiec/ żeby nas y náyzwano y żebyfmy byli fynmi Bożemi. *Leop 1.Ioann* 3/1; *BudNT 1.Ioann* 3/1; żeby [*Krystus*] tu z námi zówżze raczył być/ á fwoią miłością obdárzyć. *ArtKanc A16v*, E15; *WujNT 1.Ioann* 3/1.

»dochować, zachować [*kogo*] w miłości« [*szyk zmienny*] (1 : 1): Pan fprawiedliwe zachowa w miłości Boftwá fwego. *LubPs* ff2; *RejPos* 281v.

»miłość mieć« [*w tym: ku komu* (5), *w kim* (1)] = *caritatem habere Vulg, PolAnt* (6): Vbacz iaká [*Jezus*] miłoftz k tobie miál/ iij on taką mękę za cię cirpiál. *OpecŻyw* [127], 23, 145; *SeklKat O*; *BibRadz 1.Ioann* 4/16; *WujNT 1.Ioann* 4/16.

»z miłością serdeczną [*ku komu*] się obrocić« (1): A wżákoż kiedy Pan Bog gniewu fwego vkrocił/ Wnet z miłością ferdeczną k Kfiążetom fie obrocił *LubPs* gg6v.

»odzierać, wziąć miłość« (1 : 1): *HistRzym* 108v; przez ktorebychmy grzełzni mieli być zbáwieni/ á iżbychmy zwyęli łálkę á miłość v Bogá Oycá fwego niebiefkiego. *RejPos* 275.

»okaz(ow)ać (a. pokaz(ow)ać, a. ukazać) miłość, okazać (a. dać) znak miłości, dawać znać miłość; okazuje się (a. pokazuje się, a. ukazuje się), jest znaczna miłość; miłość okazanaa (a. ukazana); miłości pokazanie« [*szyk zmienny*] (20 : 2 : 1; 11 : 1; 4 : 1): *OpecŻyw* 68, 134v; *LubPs* dd5, hh2; W tym fię okazála miłość Boża w nas [*apparuit charitas Dei in nobis*]/ iż Syná fwego iednorodzonego zeftał Bog ná świat/ ábychmy żyli przezeń. *BibRadz 1.Ioann* 4/9, II 133a marg; *BiałKat* 116; *KuczbKat* 255, 375, 411; *RejZwierz* 11v; *RejPos Wiecz*³ 98; Ktorey miłości fwey przeciwko nam nie moęł w czym infzym więcey pokázáć/ iáko w tym że namileyżzego fyná fwego iednorodzonego zá nas wydał. *CzechRozm* 222, 94, 103v, 173v [2 r.], 219; *KarnNap C2v*, *KochPs* 52; *SkarŻyw* 2, 91, 557; *CzechEp* 32, 189; mfcząc fię zgrzełzenia Oycowfkiego/ aż do pokolenia czwartego. W Syniech ktorzy mię nienawidzą/ A okázuię miłość fwą/ nád tyfiącmi mnie miłuiących/ á Mandatow moich ftrzegących. *ArtKanc M6*, A3, B6, I3v, P3, Q19v; *LatHar* 199; Potym wyftawia niewymowną miłość Bożą wybránym w

Chriřtuřie okazana. *WujNT* 547, *Tit* 3/4, *1.Ioann* 4/9; *SkarKaz* 154a, 159a [2 r.]; *SkarKazSej* 665a; *SzarzRyt* B.

»poznać, znać, poczuć miłość; doznanie (a. poznanie) miłości; w miłości uznany« = *cognoscere a. scire caritatem Vulg, PolAnt* [szyk zmienny] (8 : 3 : 1; 3; 1): o gdzież bych iáto mógl aby na maluczka filkę poczuć w łobie łalkę a miłość bożą iako czuię że mi ieřt okrutnem nieprzyacielem *MurzHist* H4v; *LubPs* P2v; Potymelmy poználi miłość Bożą/ że on duřę łwá za nas położył *Leop 1.Ioann* 3/16; *RejWiz* 53v; *RejPosWiecz*² 92v; *RejZwierc* 11v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *NiemObr* 10, 87; O Oycze nářz miłościwy/ Pánie Boże dobrotliwy/ tobie wielce dziękuujemy/ za miłość ktorą znamy/ bo gdyř fię miał náđ námi mřcić/ raczyłřs nas wiecznie zbáwić. *ArtKanc* N9v; *GrabowSet* O3; *WujNT Eph* 3/19, *1.Ioann* 3/16, s. 824 *marg*; *SkarKaz* 159a [2 r.].

»przyjąć [kogo] k miłości« (1): Ktore odkazeřz precz od łiebie/ biáda im bęđdzie przez łiebie/ łzcześliwi ktore ty przyimieřz/ k łwey miłości. *ArtKanc* C18v.

»do miłości przywrocic, przywieřć zasię ku miłości« (1 : 1): *CzechEp* 187; Aby on łam człowieka grzechy bářzo zránionego/ od Bogá dáleko zářzłego/ przywióđł zářię ku wieczney miłości iego. *ArtKanc* D17v.

»miłość uczynic [komu]« (1): BAdź chwałá Bogu ná wyłokořci/ z tey iego niewymowney miłości ktorą nam vczynił/ bo nas ná podobieńřtwo łwe łtworzył. *ArtKanc* P5v.

»[jaká] miłościá, [w jakiej] miłosci (u)miłować [kogo], [jaká] miłościá nmiłowany« [szyk zmienny] (3 : 2; 1): kthoriřz rzeķł przeřz vřta proroczkye. wyeczczny [!] myłoczy vmyłowalam [!] czyebye [in *caritate perpetua dilexi te Vulg Ier* 31/3] wmogym łzmyłowanyu. *PowUrb* +2v; *PatKaz II* 70v; *RejPos* 238v, 131v; *RejPosWiecz*² 92v; *KarnNap* F3v.

»miłość utracic, wypařć z miłosci« (1 : 1): *RejAp* 1; iř bęđá zbáwieni/ iř zgináć nie mogá: chocia częřto miłosc Bożą przez grzech vtracáią. *WujNT* 552.

Wyrażenia: »Bog (niezmiernej a. wielkiej) miłosci« (4): *OpecŻyw* 18; *KromRozm I* C; A ty yák mořny Bog nyezmyrney miłosci/ Nye opuřczay łtárych łat y mey řiwořci *LubPs* Q3; *WujNT 2.Cor* 13/11.

»miłosc boża, boska, (Pana) Boga, bostwa« = *caritas Dei a. Salvatoris nostri Dei Vulg* [szyk 57 : 51] (71 : 31 : 5 : 1): *BierRaj* 21v; potwiėrdzi braciá twoię/ przyklade^m twé pokuty/ aby nie rołpáczáli w miłoci boże. *OpecŻyw* 95v, 146; palala wmyłoczy bozey przet wřzemy vyeky y otpoczyuala w bodze a bog wnyey *PatKaz II* 53v, 53, 70v; *MurzHist* H4v, K3, Mv; *KromRozm III* D4, E7v *marg*; *LubPs* V5v, ff2; *GliczKsiąř* D3v; áby twoiá modlitwá [...] tobie nie pożyteczna byłá/ áby ná cię żadna miłoc Boża nie przyřzłá *GroicPorz* aa2; *KrowObr* 238v; *Leop 1.Ioann* 3/16; *BibRadz 1.Ioann* 4/9; *SarnUzn* F5; *HistRzym* 108v; TVř łłyřzał coć powiáda Pan á dobrodziey twoy/ á iakáć tu miłosc Bogá Oycá łwoiego przed oczy twoie niewdzięczne przekłáda. *RejPos* 146, 146 *marg*; *BiałKat* 116; Tákże y ono mowienie/ iř miłosci Bořey żadna złořć łudzka wyczerpnáć niemože/ wyřził Dawid łłowy onymi: Izař Pan Bog w gniewie łwym miłosierdzie łwoie zářrzyma? *KuczbKat* 375, 280 [7 r.], 325, 375 [3 r.]; *RejZwierc* 11v; *WujJud* 101, 221; *MycPrz I* A2v; *CzechRozm* 52, 103v, 173, 214v, 259; Ieřt meřtwo iego przy was/ łpráwá iego cáła/ Miłosc Bořka y łudzka ieřt widzę niemáła *PapřPan* Vv; *KarnNap* A3v [2 r.]; *SkarŻyw* 290, 328; *CzechEp* 32, 189; A chcęcy nas wywieřć z nářzych okrutnych

nieprawości/ k Máieftatu Bołkiej miłości/ cierpiał tu dla nas wżytkich wielkie ciężkości. *ArtKanc* D17, B19v, O4v; *LatHar* 258; Bo tá miłość Boża nie ieft oná/ którą łam Pan Bog ieft: ále oná/ którą nam Bog dáie: iáko Auguſtyń S. pokázuie. *WujNT* 540, *przedm* 1, s. 222, 540 [2 r.], 547, 552 (14); *SkarKaz* 313b, 487b. Cf »z boskiej miłości«, »z bożej miłości« [w tytułach], »w bożej miłości«.

»miłość (Pana) Chrystnsowa (a. Krystusowa)« = *caritas Christi PolAnt, Vulg* (9); *BibRadz* 2.*Cor* 5/14; *RejPosWiecz*² 92v; *KuczbKat* 40; *CzechRozm* 209; *SkarJedn* 366; *CzechEp* 51; żebyście mogli [...] poznać przewyżłzájącą wżelki rozum miłość Chriřtuřowá *WujNT Eph* 3/19, s. 555, 2.*Cor* 5/14.

»cud miłości« (1): tobie dzięki Chryřtuřie řtudnico miłosierdzia: któryř [..] náłze czały tymes cudem miłości twej vcźćić raczył *SkarJedn* 270.

»dar miłości« (1): (*marg*) Z Rzym: Mízała. (-) O Boże/ któryř dáry miłości twoiey/ przez łáfkę Duchá řwiętego włáł w łercá wiernych twoich *LatHar* 631.

»miłość daremna« [*szyk* 1 : 1] (2): A co łie tknie zbáwienia: tedy y to nie idźie zgoła z wiáry/ iákoby z pierwřze⁸⁰ źródłá: ále idźie z miłości BOżey dáremney/ oprócz wřzelákich zařług y godności *CzechRozm* 259. Cf »z daremnej miłości«.

»miłość dobrowolna« (1): Iednym źródłem zbáwienia wřzyřtkich ia názywam miłość onę dobrowolná Bożá/ z ktorey to wřzyřtko pochodziło *CzechRozm* 173.

»miłość doskonała« [*szyk* 1 : 1] (2): iam obźářřtwá wřłuchał/ á ty głodem bywał morzony: mnie do nieprzyřtoyney poźádlivořci drzewo gwałtem porwał/ á ćiebie do krzyźá miłość dołkonáła przyciągnęła *LatHar* 269. Cf »w doskonałej miłości«.

»droga miłość« (1): Nie wykupił ćię przez złoto, drogie kámienie/ ále wylał řwá nářwięthřzá krew ná wykupienie. Káždemuć ieft iego drogá miłość gotowa/ kto iá wiář z łercá przyimue *ArtKanc* E15.

»miłość Ducha řwiętego« (7): *PatKaz II* 43v, 49v, 56; Prořę was brácia/ przez Páná nářzego Ieřu Chriřtá/ y przez miłość Ducha řwiętego [*per caritatem sancti Spiritus Vulg Rom* 15/30]/ ábyście mię rárowáli w řwoich modlitwách v Páná Bogá *KuczbKat* 405; *SkarŻyw* 71; Bo tylko łámej miłości ducha ř. duch nieczyřty nářładowác nie może. *CzechEp* 38; *WujNT Rom* 15/30.

»dziwna, przedziwna miłość« [*szyk* 3 : 2] (3 : 2): *CzechRozm* 58v [2 r.]; Przedziwna miłość/ tá nářzego Zbáwićielá/ ktory będąc Bogiem, w řwym ćiele/ podiáł boleřci wiele. *ArtKanc* E8v, A15; *LatHar* 199.

»gorąca miłość« [*szyk* 2 : 1] (3): *OpecŻyw* 23; *RejAp* 8; Ogniu niezgářzony/ miłości gorąca/ Słodki Chryřte IEzu/ dobroći płynąca *GrabowSet* O3v.

»miłość kroła niebieskiego« (1): O miłosćij wieliká kroła niebieskiego *OpecŻyw* 17v.

»miłość na(j)wyřsza« (2): *ArtKanc* A3; Witay Pánie IEzu Chryřte/ drogo prořta/ prawdo dołkonáła/ zapłáto nářzá/ miłości nawyřřza *LatHar* 222.

»niedořćigłá, niedořćigniona miłość« [*szyk* 1 : 1] (1 : 1): *CzechRozm* 58v; podziękowanie zá onę niedořćigłá y niewyřłowioná miłość/ y wřzyřtkie dobrodzieyřtwá Páná tweego. *LatHar* 199.

»nieogářniona miłość« (2): O nieogářniona miłości którą nas P. Bog vcźćił/ gdy nam dáł Syná řwego/ w ćiáło y náture nářę. *SkarKaz* 489a, 487b.

»niesłychana miłość« (1): ktoreyby Apoštoł [Eph 3/19] nie zwał pewnie nád obyczay miłością wyfoką y głęboką/ łzeroką y też długą: to ieft/ ná wżyltkie łrony/ y wżelákim łpoľobem wielką niesłýchaná/ dziwną y nie wyłłowioną miłością. *CzechRozm* 58v.

»niewidana miłość« (1): O niewidana miłofci/ o niewymowná dobroci/ o nowá ij niesłýchaná pokoro *OpecŻyw* 91.

»niewymowna, niewysłowiona, co słowy nie jest wymowiona miłość« [szyk 12 : 3] (11 : 3 : 1): *OpecŻyw* 22, 141v; tedy miey pewną nádzieię w Pánie Bodze y w iego niewymowney miłofci/ á ciefz y pošilay łam łiebie wielką łáľką iego. *KarnNap* E4v, F3v; *CzechRozm* 58v; *ArtKanc* C7, P5v; O miłofci/ co łłowy nie ieft wymowiona/ O dobroci/ co łmysłý nie ieft ogárniona/ O Pánie *GrabowSet* P3; *LatHar* 199, 564; *WujNT* 547. Cf »z niewymowney miłofci«.

»niezmierna, niezmierna miłość« [szyk 8 : 1] (8 : 1): *KuczKat* 325; O niezmiernażeł ty Bołka miłofci/ żeł ták przebaczyłá náłzych wżeteczności *ArtKanc* B19v; *LatHar* 258, 261. Cf »Bog niezmiernej miłofci«, »dłá niezmiernej miłofci«, »z niezmiernej miłofci«.

»ojcowska, Ojca miłość« [szyk 12 : 5] (16 : 1): Wętpyc wiego [Bogu] łáľkawym miłofierdziu a woycowłkiey iego miłofcy ktorą ma ku nam dzieciám łwoym. *SeklKat* O; *BibRadz* II 57b marg; *BiałKat* a4; *KuczKat* 375; *KarnNap* C2v; *NiemObr* 107; *ArtKanc* E15; *GrabowSet* F2, F3; *SiebRozmysł* [A3]v. Cf »z ojcowskiej miłofci«.

»osobna, osobliwa miłość« (1 : 1): *PatKaz* II 70v; A z tąd wielką y ofobliwą przeciľwko nam miłofc Páná Chriřtułowę/ y Bołką á niezmierną záłługę iego poznác možeme. *KuczKat* 40.

»miłofc Pana ((wszech) zastępow a. naszego), Pana Jezusa, pańska« [szyk 13 : 1] (7 : 1 : 6): *RejKup* m6v; Tedy łpfáľmu ktorzyłię poczyňa Miłofci pańłkié/ będe łpiewáľ wiefcnie [*Misericordias Domini in seculum cantabo Vulg Ps* 88/2] czytáno przed nim ten wiérłz *MurzHist* O2; *GliczKsiąż* C7; *Leop Is* 9/7; *BibRadz* I 353v; *RejAp* 1; *RejPos* 15, 142; *CzechRozm* 142v, 177; *ArtKanc* N14v; miłofci Páná Iezułowey przedziwney przeciľwko narodowi łudzkiemu pokazanie. *LatHar* 199, 199; *SkarKaz* 159a.

»pełny (wszej) miłofci« [szyk 3 : 1] (4): *OpecŻyw* 54, 95; Przyłzedł k nam pełen miłofci/ áby káżdego dárowáľ *ArtKanc* Cv, D3v.

»poselstwo miłofci« (1): Thákże Ewánielia pofelłtwo miłofci/ oznáymuie narodom ku wielkiej rádołci á o łáľce łwey Bołkiej káżdego vpewnia. *ArtKanc* N15.

»prawdziwa miłofc« (1): vczyń to/ áby mię twoiá dobrotliwołc y prawdziwa miłofc nie odłaczáľá od opieki mátki twey. *LatHar* 282.

»stała miłofc« (1): A mnie tve vcho nákládáľz łáľkáwie. Y znáki iáľne twoiey zycłliwołci Mnie okázuiefz/ y łtáley miłofci. *SzarzRyt* B.

»szczyra miłofc« [szyk 5 : 1] (6): Iż w tymechmy poználi miłofc łczyrą Bożą/ iż on zá nas połóżył żywot łwoy. *RejZwierc* 11v; *ArtKanc* A14v. Cf »z szczyrej miłofci«.

»upominek, zadawek miłofci« (2 : 1): ale patrzątz na krzyż łwięty ogłęduy vpominki iego niewymowney miłofcy/ iłż ci on na krzyżu iako złodzięy miedzy łotry wiłi/ dlá tve miłofci. *OpecŻyw* 141v, 22, 23.

»wieczna miłość« [szyk 4 : 1] (5): Przelż tho łznamyą thwoye wyeczne myłofczy. raczy dzyfzya otworzycz nyebo twoye. *PowUrb* +3, +2v; *RejPosWiecz*² 92v; *ArtKanc* D17v; TAc wielkie dobro/ o wieczna Miłości/ Z ktorego płynie źródło twey lutości *GrabowSet* X2.

»wiel(i)ka miłość« [szyk 51 : 10] (61): *PowUrb* + 2v [4 r.]; *OpecŻyw* 17v, 18, 68, 91v, 145; Wielka miłofc [!] moia przywiodła mie na łtrętwienie [*Tabescere me fecit zelus*] *WróbŻolt* 118/139; *LubPs* ddv, dd5 [2 r.], hh2; O mizerny Kácerzu iákoż to zlą odplátą ták wielką miłość Bożą nágradzałz thą niewdzięcznością *SarnUzn* F5; *RejPos* 199, 322; *KuczbKat* 40, 255; *CzechRozm* 58v [2 r.], 142v, 219; *KochPs* 25; *SkarŻyw* 2, 557; *ArtKanc* F19v; Day pámiętác łáki/ twey wielkiey miłości *GrabowSet* P2; *SkarKaz* 154a, 159a [2 r.]. Cf »dla wielkiej miłości«, »według wielkiej miłości«, »z wielkiej miłości«, »z wielką miłością«, »w wielkiej miłości«.

»zacna miłość« (2): y poznác zacną onę miłość/ znáiomości Chriftułowej [*cognoscere excellentem cognitionis charitatem Christi* *PolAnt Eph* 3/19] *NiemObr* 10, 87.

»zapalczywa miłość« (3): poniewałz to łpráwiłá zápalczywa miłość Pána záłtępow [*Zelus Domini exercituum faciet hoc* *PolAnt Is* 9/7]. *CzechRozm* 177; *CzechEp* 51. Cf »dla zapalczywej miłości«.

»miłość zawisna, chutliwa; w miłości zawisny« [w tym: *zawisna a chutliwa* (1)] = *zelus* *Vulg*; *aemulator*, *zelotes* *Vulg*, *PolAnt* [szyk 13 : 9] (8 : 3; 11): *KrowObr* 110v; A będzie trwác zágniewanie moie ná thobie: y oddaloná będzie precz chuthliwa miłość moiá od ciebie *Leop Ez* 16/42, *Ex* 20/5, *Deut* 6/15, *Is* 9/7, 42/13; *BibRadz Deut* 5/9; Iam iest zawifny w miłości. A to łłowo wzięto iest od małżeńłtwá gdzie iáko małżonká álbo małżonek nie chce być nikogo wczefnikiem miłości oblubienicy łwoiey. *SarnUzn* D, Dv; *RejPos* 15, 304v; *KuczbKat* 280 [7 r.]; *ArtKanc* M3v, M6. Cf »z zawisnej a chutliwej miłości«.

»miłość Zbawiciela naszego« (3): A Páweł s. do Tytułá w iij. káp. A gdy łie wkazálá dobroć y miłość ku ludzjom zbáwicielá náłżego Bogá/ nie wedle wczynkow náłżych/ ále z miłofierdzya łwego *RejPosWiecz*³ 98; *RejZwierc* 11v; *ArtKanc* E8v.

»zbytńia miłość« (1): przedsię niemálz ładney rzeczy ktoraby wiecey znác dawálá zbytńią łiego miłość y chuc łprzećiwko nam bárzo dźiwńą/ iáko niewymowna łáiemńicá oná Pána łefu Chriftułowej męki *KuczbKat* 411.

»znaczna miłość« (1): Tákże po Moyżefzu/ łzali też nie byli ludzie zacni y Bogu mili/ z ktorymi łie też vmawiał Bog/ y znácńńą miłość pokázował? *CzechRozm* 103v.

»znak, zniamię miłości« (7 : 4): wktorym łznamyenyv: thwoye wyelkye myłofzy [!] dalełz nam twoye náłżyfółfche czyalo. ku pokarmu wyernemu *PowUrb* +2v, +2v [2 r.], +3; [*Piotr*] poznáwłzy poniem [*Chrystusie*] tak wielé łobrodźieifłw/ i tak wielé znakow miłości łprzećiw łobie łiego *MurzHist* I2; (*marg*) Czemu pan krzyłz łprzepułłtza na wybrane łwoie. (–) áby był znak miłości Bożey ábowiem kogo tu Pan karze/ łego Pan miłue *KrowObr* 238v; *SkarŻyw* 290; *ArtKanc* K3v; O Pánie [...] Rácź mi to/ łprołżę łię/ dáć/ by ten znak miłości/ Y Sákráment łwoy łwięty/ łmie łłrzegł od ran złości *GrabowSet* P3. Cf »okazác (a. dać) znak miłości«.

Szeregi: »miłość i chuc« (1): *KuczbKat* 411 cf »zbytńia miłość«.

»dobroć i (albo) miłość« [szyk 2 : 1] (3): O boże wffechmotzny niewymowné dąwam dzięki twé miłofci albo dobrocij/ ijężemi twégo fyndál/ ij matkęs mie iego vczynil *OpecŻyw* 15; *RejPosWiecz*³ 98. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]. Cf »z miłości i z dobroci«.

»dobrotliwość i miłość« (2): *LatHar* 282; Lecz gdy fię okazała dobrotność y miłość [*benignitas et humanitas*] ku ludziom Bogá zbáwiciela náłzego *WujNT Tit* 3/4. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i dobrodziejstwa« (1): *LatHar* 199 cf »niedościgła miłość«.

»miłość a kochanie« (1): áby [*Bóg*] był w łobie nie wzrzułał oney poczętey miłości á onego fwego kochánia kthore był ielzche w Ráiu záczał przeciwko temu narodowi nędznemu człowieczemu. *RejPos* 102.

»miłość i lutość« (1): Ale miłofci pelny ij lutofci Iezus miły vcięffyl ie iako ocietz mowiątz k nim: Mieycie wiarę/ iáciem ielt/ niebóycie fie. *OpecŻyw* 54. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»łaska, (i, a, albo) miłość« [szyk 26 : 10] (36): *OpecŻyw* 46v [2 r.]; *MurzHist* H4v; *KromRozm III* E7v marg; *GliczKsiąż* C7, D3v; *RejWiz* 53v; *RejAp* 1; *RejPos* 127v [2 r.], 275; *BiałKat* 116; *KuczbKat* 280; A tá fprawiedliwość nie inłzego nie ielt/ iedno łáfká álbo miłość Boża/ ktorą Duch S. rozlewa w fercách ludzi vřprawiedliwionych: ták że w nich ielt włáfnie *WujJud* 101; *CzechRozm* 94; *KarnNap* A3v; *KochPs* 25; *SkarŻyw* 261; *CzechEp* 187, 268; *ArtKanc* C7, K15v; *LatHar* 261; *SkarKaz* 313b, 487b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 16 r.]. Cf »z łaski i (a) miłości«, »przez łaskę a przez miłość«, »w łasce a miłości«.

»miłość a łaskawość« (1): (*marg*) Titu. iij. (-) Iż w tym fie nam okazała miłość á łáfkáwość zbáwiciela náłzego Bogá/ iż nie z vczynkow náłzych/ ále z miłofierdzia iego ieltchmy zbáwieni. *RejZwierc* 11v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i (a) miłosierdzie« [szyk 3 : 2] (5): *SeklKat* O; O takim tedy Słowie v Bogá świat niewiedział: áż gdy czas miłości y miłosierdzia Bożego nád námi przyfzedł. *SkarKaz* 486b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]. Cf »według miłości i miłosierdzia«, »z miłości i miłosierdzia«.

»pokój i miłość« (1): fpokoiny bądźcie: á Bog pokoju y miłości [*Deus pacis et dilectionis*] będzie w wámi. *WujNT 2.Cor* 13/11.

»miłość, przychylność« (1): iáką miłofcią/ iáką przychylnofcią/ á fnadz áż náłbył/ náłz miłofciwy Pan/ nas fthworzenie fwoie/ vmiłowác raczył. *RejPos* 131v.

»słodkość i miłość« (1): Y poczał ijm rofkólné kázanié dzialatz/ pełné flodkofci ij miłofci *OpecŻyw* 95.

»miłość, (i) sprawiedliwość« [szyk 2 : 1] (3): *OpecŻyw* 134v; *CzechRozm* 219; Y co zniewoliło ábyś grzeźnym służył? Iedno fprawiedliwość/ práwie fzczyra miłość/ ktorą ty nam dawałz/ iednaczem fię sftawałz/ Kryfte krolu náłz. *ArtKanc* A14v.

»wiara i miłość« (1): Bo ten kościoł fwoy Pan ząwždy zwác raczy oblubienicą fwą y miłą małżonką fwą: (*marg*) Hozeasz w ij. kapi. (-) kthorą/ powieda przez Proroká/ iż łobie z dawná poślubił y vmiłował/ w mocney wierze y miłości fwey. *RejPos* 238v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i żądza« (1): O nábożná dułfo rozpaamiętáy tu ftworzyciela twégo placzącego/ bacż iego wielką miłofc ij żądzą o ludłkiém zbawieniu *OpecŻyw* 68.

»życzliwość i miłość« (1): SzarzRyt B cf »stała miłość«. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

Wyrażenia przyimkowe: »dla miłości« (14): A uczynił to/ iż nas pirwey vmiłował (iáko ten który ieft miłością [...]) Dla ktorey też miłości temuż to fynowi fwemu nie z folgował/ ále go zá nas wftyki wydał Rzym. 8. v 32. CzechEp 189; LatHar 31.

~ dla miłości czyjej [= tego, kto jest miłowany] [w tym: pron poss (5), G sb (1)] (6): iijż ci on na krzyżu iako zlodziéy między lotry wifí/ dla twé miłóci. OpecŻyw 141; LubPs P6v; HistRzym 51, 106, 106v, 127.

Wyrażenia: »dla niezmiernej miłości« (1): Dla niezmierney miłości fwoiey/ którą nas vmiłował Pan Bog/ Syná fwego pośłał LatHar 332.

»dla wielkiej miłości« (3): LubPs F6v marg; Ale Bog/ który ieft bogáty w miłófiertzdu/ dla wielkney miłości [propter nimiam caritatem] fwey kthorą nas miłował [...] ożywił nas pośpołu z Chryśtuśem Leop Eph 2/4; WujNT Eph 2/4.

»dla zapalczywey miłości« (1): Iáko P. Kriśtus dla wielkney á zápalczywey miłości kofciołá fwego iáko cudzozyemcem fie słał tu ná zyemi LubPs P6v marg. ~

»według, wedle miłości« (3 : 1): Tákżec y o ludziach rozumiéy/ ilé gdyż fá dóbrzy/ á wierzą Pánu Bogu: Bóg y według mocy/ y według miłości ieft z nimi/ iáko Stworzyciél y Oćiec BiałKat 16; CzechRozm 174.

~ Wyrażenie: »według wielkiej miłości« (1): I rozżalił fye według fwey ták wyełkyey miłości/ Onego ich vciśnyenya y tákyyey frogości LubPs Y3v.

Szereg: »według miłości i miłosierdzia« (1): Prośzę naślodźy panie Iezu kryfte aby od wftykich fzkod duźe y ciała według twey miłóci j miłófiertzia twego mnie flugę thwego. N. ninie y zawždy wybawić raczył. TarDuch D5. ~

»z miłości« (108): TarDuch D3; Zbawiciel naź ffwey miłófczj Przyjął nańe yego [człowieka] złołczj RejKup Q; SeklPieś 30v; LubPs Z5; Bądź wieczna chwałá Oycu, y Synu/ y tobie Duchowi świętemu/ zá wftytko coś dał z fwey miłóci ArtKanc H7v, A5v, A12, BI2v, C16, C17v (18).

~ z miłości dla kogo (1): Bo tám przyrodzone mieyfce iego: á tu z poniżenia dobrowolnego y z miłóci dla nas w tey tákyyey podłóci przebywał. SkarKaz 489b.

z miłości ku komu, czemu (5): SkarŻyw 285, 520; GrabowSet Qv; Iezu z miłóci ku duźom ludzkim/ głodem / prágnieniem/ y nieprzełtánną pracą rozlicznie vtrapiony LatHar 337; Bog Oćiec wydał Chriśtuśá/ á Chriśtus íam íiebie/ z miłóci ku świátu y dla zbáwienia iego. WujNT 403.

z miłości przeciw(ko) komu (8): KromRozm II b2v; KromRozm III M4v; CzechRozm 219v; Maź go miłować z práwego fercá/ á dziękować mu co naipilniey/ że on z wielkney przeciw tobie miłóci/ nieprzepuścił iedynemu Synowi fwemu/ ále go wydał ná śmierć hániebną dla twego zbáwienia. KarnNap D4, D3, D4v, E2; CzechEp 18.

W przeciwstawieniach: »dla (a. z) godności (2), s gniewu, według sprawiedliwości... z miłości« (4): Nigdys zato niedzekował Zdało mu fie yfs wftytko miał Od fczefcza a fwey godnośfczj Anicz ftwéy Sietey[!] miłófczj RejKup aa4, r5v; ArtKanc M19; SkarKaz 384b.

Wyrażenia: »z boskiej, z bożej miłości« (13 : 1): Nie rácz mię kárác moy Pánie w twey popędliwości [...] ále fie zmiłuy nádemną s twey bofkney miłóci LubPs B5, H3v, Q, Q2, S2v, T (8); RejZwierc 273;

Bo wieliceśmy zgrzeźyli/ Máieftat twoy obrázili/ wízákże z fwey BOŝkíey miłóści/ rácz odpuścić náfze ziości *ArtKanc* D9, D8, G13, K12v, L2v.

»z bożej miłóści« [w tytułach; *króla polskiego* (14), *sultana tureckiego* (4), *hospodara mołdawskiego* (3)] [szyk 20 : 1] (21): Sigmunth sbozey myłoczy krol polsky. wyelky kxyądz Lythewsky. Rusky prusky y daley pan y dzyedzycz. Jawno czynyemy thym tho Lysthem *MetrKor* 34/133, 34/287v, 288, 37/1, 1v [2 r.], 2 (11); S. Miłóczy bozey ya Sthephan Voyewoda Hołpodar zyemyae Moldawfkiey oznaymvym y yawno czynimy thim lylthem náfzem *LibLeg* 6/158; Z bozey myłoczy Czeslarz Thvreczkii y ynich wyelkich panfthw, przikazvye vam sęndziam *LibLeg* 10/58, 6/158v, 8/232; 10/55v, 145, 11/18 (10).

»z daremnej miłóści« (1): OSwiadczą lię Pan Bog częftokróć w ftárym zákonie/ iż on lud Izráelfki/ z dáremney miłóści obrał łobie był zá fwoy włafny/ y nád infze narody vmiłował *PowodPr* 15.

»z hojnej miłóści« (1): Sam ty mnie obzywić raczyłz s twoiey hoyney miłóści *LubPs* dd6v.

»z niewymownej miłóści« [szyk 2 : 2] (4): iję z niewymowneé miłóci niedopuřil vcźniow fwych trwatz dlugo w błądzie/ ale lié k nim przyłczył *OpecŻyw* 168v; *KromRozm III* M4v; *CzechRozm* 59v, 261.

»z niezmiernej miłóści« [szyk 3 : 1] (4): *KromRozm II* b2v; Odpuście nam náfze złości/ z twoiey niezmierney miłóci *ArtKanc* M2, B6v; *PaxLiz* E2.

»z ojcowskiej miłóci« [szyk 6 : 1] (7): *KochPs* 96; *NiemObr* 107; Zycz nam dárú łáfki fwoiey/ z Oycowfkiey miłóci twoiey *ArtKanc* M16, M19, T9v; *GrabowSet* N3v; *SkarKaz* 384b.

»z szczyrej (a. szczyrej) miłóci« (4): *LubPs* Q2; *CzechEp* 18; *ArtKanc* E9v; Dźiękuię tobie/ że z fczczerey miłóci raczyłs rni dać ciało y duřę *LatHar* 26.

»z świętej miłóci« (2): *RejKup* aa4; Nie rácz w twey popędliwości kárác mnie moj Pánie/ Ale s fwey świętey miłóci fkróć twe rozgniewanie *LubPs* K3.

»z uprzejmej miłóci« (2): Vřprawiedliwienie/ ieft Boże dobrowolne/ łáfkáwe/ řprawiedliwe/ z vprzeyej miłóci/ przyięcie człowieká/ złęgo/ grzeźnego *CzechRozm* 206v; *LatHar* 295.

»z wiel(i)kiej miłóci« [szyk 19 : 4] (23): *OpecŻyw* 131v; *RejKup* r5v; Przyředleś knam zwielikiey miłóci/ Aby ćierpiał wielkie boleścy *SeklPieś* 15v; *LubPs* E3, N3v, ee5; *Leop Zach* 1/14; Co on zá wřzyftko czyni z oney wielkiey łáfki y miłóci fwey/ ktorą nas dárował przed czáfy wiekuiřtymi [...] Z łáfki mowię oney/ y z miłóci wielkiey *CzechRozm* 214v, 11v, 37v, 214v, 219v, 261; *KarnNap* D3, D4, D4v, E2.; *SkarŻyw* 520; *CzechEp* 18; *ArtKanc* F10v, I7v, N15v; *SiebRozmyśl* K4.

»z zawisnej a chutliwej miłóci« (1): z zawifney á chutliwej bárzo wielkiey miłóci [zelo magno] karałem Ieruzálem y Syoná. *Leop Zach* 1/14.

Szeregi: »z miłóci i z dobroci« (1): Anioł oblicza ięgo zbáwił ie/ á z miłóci fwey y z dobroci fwey [propter dilectionem suam et pmpter indulgentiam suam *PolAnt Is* 63/9] odkupił ie. *CzechRozm* 53v.

»z łaski, (i, a) miłóci« [szyk 5 : 1] (6): iż pan Bog gdy karze/ czyni tho wyęcey z miłóci á łáfki/ nye iżby zátrácił/ ále áby náwrocił *GliczKsiąź* Gđ; *CzechRozm* 214v [2 r.], 261; *SkarKaz* 384b; *PaxLiz* E2.

»z miłóci i miłosierdzia« [1 : 1] (2): ktory pan Kryřtus [...] z nyezmyerney miłóci y miłofyerdzya przeciw rodzáyowi ludzkyezmi/ człowyeczeńftwo ná fye przyyął *KromRozm II* b2v; *LubPs* ee5. ~

»przez miłość« (3): Abowiem też on zalię zobopolnie nas wŷytki ktorzy weń wierzymy/ á prawie y łczyrre go miłuiemy/ przez onę prawdziwą/ wieczną/ á wítawiczną miłość/ ku łobie przyimuie *RejPosWiecz*² 93.

~ *Szeregi* »przez łaskę a (i) przez miłość« (2); *PatKaz II* 44; ktory duchownie przez łálke á przez miłość łwá zówzdy łie bierze do ciebie á do przybytku łercá twoiego. *RejPos* 3v. ~

»z miłością« (2):

~ *Wyrażenia*: »z wielką miłością« (1): iŷ on baranek bęđątz niewinny/ z wielką miłofcią przyiał nałłe grzéchy *OpecŻyw* 122v.

»ze wszystką miłością« (1): Y łam [*Chrystus*] łię wam oddáie/ ze wŷyftką miłością *SiebRozmysł* [M2]. ~

»w miłości« (17): *Cf* »być w miłości Boga«, »dochować w miłości«, »w miłości uznany«, »w miłości umiłowac».

~ *Wyrażenia*: »w bożej miłości« [*szyk 1 : 1*] (2): *HistRzym* 123; day Pánie BOże iedyny/ byłmy ten to dzień łtrawili. W Bożey łálce, y w miłości/ w miłofierdziu, pobożności *ArtKanc* T8v.

»w doskonałej miłości« (1): iŷ to wŷytko Pan Chriřtus wykonał w wielkiej wczćiwości y dołkonáley miłości *CzechEp* 201.

»w wielkiej miłości« (2): Wyłłuchayze myę Boże moy w twey wielkiej miłości/ A wybaw mię w prawdzie twoiey s łakówch trudnoći. *LubPs* Q, 13.

Szeregi: »w łasce a (i) miłości« [*szyk 2 : 1*] (3): ktory ná káždy dzień miał trzy łtoly vbogich ktorym łam służył/ á zówzdy o gođzinie dziewiątey z ludźmi nabożnymi brał pokarm w łálce á miłości Bożey. *HistRzym* 123; *BudBib Is* 63/9; *ArtKanc* T8v.

»w miłości a w zmiłowaniu« (1):á Anioł od twarzy ie⁸⁰ zbáwił ie w miłości łwoiey/ á w zmiłowaniu łwym [*propter dilectionem suam et propter indulgentiam suam PolAnt Is* 63/9] odkupił ie. *RejPos* 150. ~

W przén (13) : Abowiem ty kiedy baczyłŷ/ prawe łercze w prołtołci Nie zawarłes hoyney ręki/ káżdemu łwey miłofci *RejJóz* C4.

Wyrażenia: »boska, boża miłość« [*szyk 3 : 2*] (3 : 2): A rącz ku mnie łkłonić vcho łwey bołkiey miłofci *LubPs* H2; *ArtKanc* C3v; *LatHar* 219, 264. *Cf* »na bożej miłości«.

»na bożej miłości« = *w opuszczeniu, w zaniędbaniu* (1): TA Pilcá z dawná czemuł/ ná Bożey miłofci/ A y dziś ielczce prawie/ łák leży we mdłofci. *RejZwierz* 87v.

»morze miłofci« (1): racz też moya dułłá [...] przijąc a mnye włłitkyego kłofbye przycyągnąc a yakobi yedna kropya wmorzu myłofcy łwey zatopyc *BierRaj* 17v.

»ogień miłofci« [*szyk 3 : 1*] (4): *PatKaz II* 56; Spuść Duchá twego/ do mych łił łerdecźnych/ Day by ołwiecił/ łmyłły zášieplone/ Y ział miłofci ogniem/ oźiębione. *GrabowSet* V4v, F4v; *LatHar* 219.

»płomień miłofci« (2): *GrabowSet* I2v; Skarb nieołzácowany/ ielł męká zbáwiłielá náłzego: ná rány łekárłtwo/ płomień miłofci Bożey *LatHar* 264.

»skarb miłofci« (1): Skarb drogi miłofci Bołkiey/ Spuścił łię w żywot pánieńłki/ Zrządzeniem Bożym wćielony *ArtKanc* C3v.

»związki miłofci« (1): Przyciągałem ie powrozmi łudzkołci/ á zwiąłkami miłofci [*funibus charitatis*] *BibRadz Os* 11/4.

Szereg: »uprzejmość i miłość« (1): Bokiego [Chrystusa] ferce mi otworzone vkázuie/ y vprzejmość/ y miłość ku mnie z niego pátrzy *SkarKaz* 209b.

a. *O wzajemnej relacji między Osobami Trójcy Świętej; dilectio Vulg (9) : BierRaj* 17v; *RejPs* 29v; y oznaymiłem im imię twoie/ áby miłość którąś mię vmiłował [*dilectio qua dilexisti PolAnt Ioann* 17/26]/ wnieh była á ia w nich. *KrowObr* 212v; *HistRzym* 100v; Trzy łą imioná á wŷzytkie táż iftność. Ktorą iftność/ to pewna/ iż Pomeryuŷz z infzymi/ názywa Bogiem: ktory z ŷiebie rodzi mądrość tę/ ktąrá[!] miłuiie. A iż tá mądrość którą w łobie Bog ma/ ábo którą z ŷiebie rodzi/ ieft ŷynem/ á miłość zás/ którą miłuiie y bog rodząey y mądrość z niego vrodzona ieft duchem ś. Abo iáko infzy mowiá iż oná miłość którą lię między łobą miłuią óciec y ŷyn ieft duchem ś. *CzechEp* 222; *WujNT Ioann* 17/26.

Wyrażenia peryfr.: »miłość gorącości boskiej« = *Chrystus* (1): wmyłocz y bozey gorzala zwyecznoŷczy bo ona myłocz gorącoŷczy boŷkyey ŷwyzatu porodycz myala *PatKaz II* 53.

»miłość Óccowska« = *Chrystus* (1): y myłocz oczczowłka myal{a} {ŷzyn yego} wney [*Maryi*] otpoczyuacz iefus criŷtus ŷyn bozy *PatKaz II* 47v.

3. *Stosunek uczuciowy mężczyzny i kobiety o podłożu erotycznym; amor Vulg, Mącz, PolAnt, Modrz, Calag, Cn; caritas Vulg, PolAnt, Cn; concupiscentia HistAl, PolAnt; eros Mącz, Calep; amicitia Mącz, PolAnt; dilectio PolAnt Cn; ignis, Mącz (582) : BierEz* P2v [2 r.], R [2 r.]; gdy ktho komu łákw tedy z nim pożywa tego Echynuŷa, Rzekácz: day by ŷie nas ta miłóć trzymała/ iako ŷie Echynus trzyma kogo ŷie gimie, A takieŷz ku nieprzjazni czyniá *FalZioł* IV 34b; Bowiem miłóć z ŷercza pochodzi ktore w pierŷiach przebywa, takŷe lubá rzecz ku ŷerczu przykładámy iako iemu włáfná á ktorey ono żáda *GlabGad* D6; Bo miłóć z czałem przyplynie A z czałem teŷ łama zginie *RejJóz* D4v, D2 marg, D2v [2 r.], D4 [2 r.], D4v, D8v (11); *GliczKsiąż* P2; *KrowObr* 143; *RejWiz* 6v, 36, 37, 37v [2 r.], 38 marg (15); *RejZwierz* 26 marg, 115; Foecundissimus melle et felle amor, Miłóć pełna Miodu y żółcy. *Mącz* 132d; Non refrixit amor, Yefzce ŷie miłóć nie przyádłá/ Nieoŷtydłá. *Mącz* 137a, 7d, 31a, 72c, 92c, 108a (16); *Prot* B2v; oboie tego prágnęło/ áby thá tákowa miłóć ŷzczęłliwy koniecz wzięłá/ tho ieft/ áby s łobą w małŷeństwo przyŷli *GórnDworz* Aa3; iż miłóć miłócią wymiłowáć trzeba *GórnDworz* Cc2; A ono miłóć/ pod tym práwem záłiádłá/ áby iednoŷ chczenie/ iednáŷ wola/ była tego ktho miłuiie/ s tym kogo miłuiie. *GórnDworz* Cc2v; kiedy ŷie więc wzrok/ z wzrokiem częŷto ŷtyká/ bo w ten czás ieden drugiego miłócią záraŷa/ ták/ iáko niezdrawe oko/ vprzeimie we zdrowe pátrząc záraŷa ie chorobą *GórnDworz* Cc4; y będzie żył ŷzczęłliwie/ niemáiąc ná lię onych fráfunkow/ troŷk/ teŷknic/ boleŷci/ y inych niewczáłow/ ktorych w miłóci pełno. *GórnDworz* Kk7v, B4, C4v, C5, K2 [2 r.], M7v (66); *HistRzym* 14v; *BudBib Ier* 2/33; *PaprpAn* Aa3v; obráciáć k niemu [*męŷowi*] wŷzytkę ŷwá miłóć/ wiáre/ चुć/ y życziwoŷć/ á nieprzypuŷczáiąc ku tey miłóci nikogo innego/ áni ŷwey wiáry z nikim obcym dzieláć. *KarnNap* F4; Z miłóci [*ex amore*] roŷtá gwałceniá białyh głow/ cudzołóŷtwá/ nierzádne z krewnemi obcowánie/ y infze niezliczone nierzádnoŷci ciełefne *ModrzBaz* 7v; BOgini/ która miłócią ŷzáfuieŷz A ludzkie ŷercá wedlug ŷwéy fráfuieŷz Y ciełyŷł myŷli *KochFr* 75, 5, 9, 18, 39, 44 (15); *KochDz* 108; *KochSz* A2v; Nie przeciw ŷye Zoŷi Bo tę miłóć noŷi/ Ze muŷi ŷkákác/ iáko łárná w leŷie *KochPieŷ* 22, 5, 10, 20, 24, 52; *KochSob* 61, 63; *KochTarn* 76; Coŷ rozumieŷz, by tákŷe czáły nie bywály/ Których w miłóci ŷzwánki głádiŷowie bráli/ Y ci/ co złóciŷtými ŷkárby ŷye chłubili? *PudlFr* 75, 34, 39, 58, 65, 69 (9); *Calep* [263]a, 372a,

926a; *Phil* Q4; *KochFrag* 27; Ach pánny/ co to miłość wy niewiećie o niéy/ Y rádę ftrzeźćie fercá *GosłCast* 63, 30, 31, 32, 38, 39 (14); *KlonKr* C3; *PudłDydo* A4v, B [2 r.]; *SzarzRyt* D2v.

miłość do kogo (1): Przéczyby mię miał wbieżć do ćiebie w miłości. *PudłFr* 32.

miłość k(u) komu (12): *RejJóz* G4v; oni dwa fćarcy [...] bárzo fię zápalili miłościá ku niéy [*facti sunt in concupiscentia eius*]. *BibRadz Dan* 13/8; *HistRzym* 31; iż mężowi fwoiemu/ by fńadz y dzieśięćkroć/ miłościá ku niéy wzrufzonému powolna y poľufzna iemu kwoli czyniáć być nie chce *BiałKat* 371; *SkarŻyw* 143; *GosłCast* 15; *WysKaz* X2; bych iedno po tobie/ Znála chęć y vprzeymóć z miłościá ku fobie. *PudłDydo* B4v. Cf *miłość czyja ku komu*, »miłość mieć [ku komu]«.

miłość przeciw komu (6): *BielKron* 71; Czo kiedy tákowego pokazał małżonek przeciwko żenie fwey/ iáko Kámmá pokazała miłości przeciwko fwemu mężowi? *GórnDworz* Y5v, Y8v, Bb2v; áleś też przeciw Małżonkowi fwemu znák prawdziwey á nieodmienney miłości nienárufzenie zápieczętowála. *WysKaz* X3. Cf *miłość czyja przeciw komu*.

miłość między kim (3): *StryjKron* 482; Stąd też miedzy nimi [*małżonkami*]/ wielka fię mnoży miłość/ wżytkiego fobie dobrego życzá/ w ni wczým fobie nie zayżrzá *WerKaz* 303; *GórnRozm* Hv.

miłość czyja [= *tego, kto kocha*] [*w tym: pron poss (35), G sb i pron (10)*] (44): Ieľli tego miľuieľľh kto cyę nie miľuie/ ty zwá miľozć tráćilľ á on zciebie błáźnuie. *March*¹ A4v [*idem*] *March*³ V5; *RejJóz* D7v; *BielKom* G6; *RejWiz* 66v; ábowiem miľoći twoie wdźięcznieyľze fá niż wino. *BibRadz Cant* 1/1, *Cant* 1/3, 2/4, *Dan* 13/14; Et metuo meo amori, Zdami fie że ná fwey miľoći vtráćę. *Mącz* 220b, 36a, 140b, 220b, 281c, 342a, 502d; owo wielkich pań miľoć/ wielfde fobie ludzie ważá/ iż tá nie pochodzi z ináđ/ iedno z vprzeymego fercá *GórnDworz* Cc2, C5v, M8 [2 r.], Aa4, Cc2v, Cc3 (16); *HistRzym* 102, 105v; *KarnNap* F3v; fżukála rády od Pána Bogá iákoby chęć oycowľká[!]/ y oblubieńcá fwieckiego miľoć/ przelfzkodźić iey nie mogła. *SkarŻyw* 13; *PudłFr* 51; *GosłCast* 58; *PudłDydo* B, B5, B5v; *ZbylPrzyg* Bv. Cf *miłość czyja ku komu*, *czyja przeciw komu*.

miłość czyja ku komu (1): Ták Krol miľoć fwá ku corce okázował/ nie tylko flowy/ ále y niezliczonemi fľutki *HistRzym* 7v.

miłość czyja przeciw komu (1): [*ustawa*] Okoľo podeyżrzáney miľoći mężá przeciw żenie fwey. 4.Moy. 5.v. 29. *CzechRozm* 85v.

miłość czyja [= *tego, kto jest kochany*] [*w tym: G sb i pron (8), pron poss (4), ai poss (2)*] (14): *BierEz* Mv; Iám vmyľlil nigdy oblubienice niepoymowatz/ bom wfľytkę miľoľtz żeńľká iuż opuľcil *OpecŻyw* 5v; *HistAl* A2v; *RejZwierz* 47 marg; á gdy bywáia więći miľoćiá iákiey niewiáľty cudney y chędogo vbráney. *BibRadz 3.Esdr* 4/18, *Dan* 13/10; *BielKron* 128v; *Mącz* 367d, 369b; *SarnUzn* Dv; *GórnDworz* Aa6; *HistRzym* 61v; *CzechRozm* 159v. Cf »podwiczna miľoć«.

W poľázeniach szeregowych (9): *RejWiz* A6; SZálenie/ przygadza fye od rozmaitych przyczyn: niegdy od ćiężkiego pićia/ niegdy od fćráchu/ od miľoći od myľlenia/ od niefpánia *SienLek* 52; á iefczće drugie rzeczy/ iáko muziká/ thaniecz/ miľoć/ w lećiwym ćłowiećze/ wiefťze błáźeńftwo iefť/ niż co inego *GórnDworz* Kkv; Drugi záľię niedba áni o miľoć áni o powagę/ áni o vrodę/ áni fie żadnym obyczáiom przypátruiáć/ kiloby miałá ze dwie wśi á w trzeciey poľowicę *RejZwierc* Ov; obráćiáć k niemu [*mężowi*] wfľytkę fwá miľoć/ wiáreľ/ chueľ/ y życzľiwóć *KarnNap* F3v; *KochPieś*

4; Cóż chczefz więcýy odemnie/ zá znáku miłóści Moiéy wiáry/ y ítátku/ moiéy vprzéymości? *PudłFr* 72; *PudłDydo* Bv, B4v.

W przeciwstawieniach: »miłóść... gniew, krzywda, wzgardzenie« (3): Wiele ludzi ieft którzy go [echynusa] pożywaią dla miłóci: y dla wzgardzenia. *FalZioł* IV 34b; żóć gniew pobudza, Wątroba ku miłóci pobudza. *FalZioł* V 54; iefliby był co tákiego w tey mierze począł/ niebyłá by to miłóść/ ále krzywdá *GórnDworz* Aa6v.

W porównaniach (4): Bo wiele ieft záwiedzionych cudnościá niewieściá/ gdyż miłóść z niey pała iáko ogień [amicitia ut ignis accenditur]. *BibRadz Eccli* 9/9; *BudBib Eccli* 9/9; *KochFr* 109; A ia przedsię miłóściá by pętem ípętány/ Mułzę trwác v drzwi miłéy *PudłFr* 50.

Tytuł (1): O którym piérwzych rodziców náłznych ítworzeniu/ kto chce więcýy co wiedziéc [...] niechay czyta Diáłoóg wtóry o miłóści/ náuczóného Zydá Leoná *KochWz* 135.

Przysłowia (11): *RejFig* Dd2v; Bo powiediáią miedzy głódnemi nie dłuogo miłóść trwa *RejZwierc* 31v; GLód/ á práca miłóść kázi *KochFr* 109.

W miłóci íe ítatecna myłł odmieni *RejJóz* D2 marg, E3 marg.

Stąd przepowieś vróślá/ Oko w miłóci wodzem *GórnDworz* Cc4.

Ale miłóść niemoże íe dłuogo táic. *HistRzym* 7v.

Oná páni [Wenus] miłóciá co więc ludzi błáźni. *Paprpán* L3.

PRóžno véicé/ próžno íię przed miłóciá íchronic *KochFr* 39.

Nigdy nigdy práwdziwa miłóść nieumiéra *KochFr* 86.

IAko ogień/ á wodá różno íiebie chodzą/ Ták miłóść/ á powagá nigdy íię niezgodzą. *KochFr* 109.

Frazy: »w [czyim] sercu miłóść władzę bierze; miłóść [komu] panuje, rządzí« (1; 1 : 1): *KochSz* C; przedsię wśiadł w okręt wyłoki: Miłóść rządzíłá/ która nie cíérpi odwłoki. *KochPam* 85; Przedsię wíętfzá w mym íercu miłóść władzą wzięłá. *PudłFr* 50.

»miłóść ognia dodaje« (1): bo nieunólfzonym Rządzcá miłóść/ y ítárcóm czáfem náwátlonym Rzélko ogníá dodáie *GosłCast* 31.

»[kogo] miłóść nie dotknęłá« (2): áby mie iakom ná íwiece/ miłóść nigdy nie dotknęłá *GórnDworz* C4v, V6v.

»[kogo] miłóść frasuje; miłóść smęci« (1 : 1): Owdzie mię miłófcz frafuie *RejJóz* D4; tu miłóść/ tu niefczęścié ímęci. *KochPam* 87.

»[kogo] miłóść opętałá« (1): Obu [starców] miłóść opętałá *KochZuz* A2v.

»[kogo] miłóść pali, piecze, przypiekłá« (1 : 1 : 1): *RejJóz* E2v; *PudłFr* 68; Iuz cie/ królów tyránnie/ nowa miłóść pali/ A Wenus ná náłzé złé tobie pánnę chwali? *GórnTroas* 25.

»miłóść [w kim a. miedzy kim] trwa« (2): *RejZwierc* 31v; Day Boże/ by iednáko miłóść w obu trwáłá *PudłFr* 52.

»miłóść íię w serce wkrádnie« (1): iefli mu íie kiedy miłóść w íercu wkrádnie/ w then czás iuz muśi być dobrze óftroźnieifzim *GórnDworz* Mm.

»[kogo] miłóść zwycięzá« (2): Iż mię miłófcz zwyciężyłá Ktora v mnie zá nicz byłá *RejJóz* D7v, D2.

Zwroty: »miłóciá íię bawic (a. zabawiac, a. zabawiony), parác, pętać« [szyk zmienny] (3 : 1 : 1): Omnis iuventus sub signis Veneris militat, Wízyfzáká[!] młódz pod proporcem á Chorągwiá

boginiey Venus rycerzuyę/ To yeſt ráda fie młódź pęta[.] miłością *Mącz* 221b; Occupatus in amore, Zábawiony miłością. *Mącz* 258ć, 477d; áby ten ktho tháncuie/ ábo fie miłością para/ vderzyć nie vmiał *GórnDworz* D6v, Kk7.

»w sercu czuć miłość« (1): Ale podźmy oto spać w spolnej życzliwości, Bom jeszcze w sercu nie czuł takowej miłości. *KochMon* 34.

»miłości dodawać« (1): Philtrum, Picie álbo/ trunek nieyáki/ który ízaloney miłości dodawa. *Mącz* 7d.

»kryć się z miłością, miłość zataić« (1 : 1): To fie wnet zápłonełá by we krwi rozmoczył/ Trudno miłość zátáić *RejWiz* 40v; Y to czálem nie wádzi/ nie kryć fie z miłością *GórnDworz* Cc4v.

»mdleć, rozniemoc się, umierać itp. od miłości, w miłości, dla miłości« = *amore languere Vulg* [szyk zmienny] (2 : 2 : 1): *Leop Cant* 2/5; *BibRadz Cant* 2/5; *GórnDworz* Dd2v; rozmiłował fie iey bárzo: ták iż dla wielkiew miłości rozniemogł fie. *HistRzym* 84v; Nie będzie mi žal w ípolney gdy miłości zginę. *PudłDydo* Bv.

»miłość mieć [ku komu]« = *kochać kogo* [szyk zmienny] (3): Ciebie iednego wybieram/ Bo wielką miłość k tobie mam *BierEz* R; *RejJóz* G5v; iefzcze mu oná miłość ktorą miał ku niey/ nádzieię czyniła/ o iey fercu odmiánie *SkarŻyw* 151.

»mieć [u kogo] miłość« = *być kochanym* (1): á miáłá v niego łáfkę y miłość [*habuitque gratiam et misericordiam coram eo*] przedewfyłtkimi niewiáłthámi *Leop Esth* 2/17.

»[jaką] miłością miłować« [szyk zmienny] (3): *RejWiz* 43; że go dla nich [*darów*] lámymy fáłszywą miłością miłuią *GórnDworz* Cc2, Cc2.

»miłość obrzydzić, omierzić [komu]« (1 : 1): Aleć mu [*Komodusowi*] wierną miłość pánie omierżyły/ Bo go z wielkiew miłości o ímierć przypráwiły. *PaprPan* [Gg]4v, Ff2.

»odjąć się, zaniechać miłości« [szyk zmienny] (1 : 1): *Amorem ex animo amovere*, Odyąć fie miłości. *Mącz* 234b; *Liebe ablegen*. Miłości zániechác. *Abijcere amorem*. *Calag* 336b.

»z miłością się odkryć« (1): y zániecha s tobą [*białogłowa*] onego beſpieczeńtwa/ ktorego do thych czáłow vżywałá/ niżes fie z miłością odkrył. *GórnDworz* Cc3v.

»od miłości odwodzić« (1): Ktory [*Bóg*] od zmiennych/ miłości fáłszywych/ Odwodząc/ wzywa do roſkołz prawdziwych *GrabowSet* Xv.

»(o)szaleć z miłości, dla miłości« = *amore insanire* *Mącz* [szyk zmienny] (1 : 1): Lew z miłości práwie ofzalał/ Zęby y páznogty obrzezác dał: A Potym fie vpominał/ Aby mu kmieć íwą dziewkę dał. *BierEz* K4v; *Mącz* 367d.

»pałać miłością, w miłości« [szyk zmienny] (3 : 1): gdyby ínadź młodziyenyec Im byálem głowám fie myał/ á onych pilował pałáyac miłofcyą. *GliczKsiąz* P3v, P2v; *Ardere amore*, Szalenie/ álbo/ goráco miłować á Miłością páłác. *Mącz* 15b, 508d.

»(po)ciągnąć, przyciągać, przywieść k(u) miłości (a, do miłości)« [szyk zmienny] (2 : 1 : 1): *BierEz* Mv; iż mu ten trunek ktho wypił dáłá byłá iedná biálla głowá przypráwić/ przyciągáiąc goj, íobie k miłości. *BielKron* 356v; *GórnDworz* C4v; Thu cie iedni pociągną do miłości drudzy do Muzyki *RejZwierc* 25.

»z miłości pojąć [kogo], ożenić się« [szyk zmienny] (3 : 2): thá była poięła z miłości Zawilzę páchołká krafnego ále vbogiego. *BielKron* 326; Ow też zalię co fie z miłości ozeni/ to też żadnym obyczáiem długo w dobrym łtanie trwác nie może *RejZwierc* 31; gdy iey powiedziano o iednym dworzáninie zacnym Alexándrowym iż fie także z miłości á nierozmyflnie ożenił. *RejZwierc* 31v, 31v *margin*, Bbb3.

»pokazać (a. okazać), dać znać miłość« [szyk zmienny] (14 : 1): A tę mu miłość znać dáiąc/ Krzyczáła śmierci wzywáiąc: Mnie pierwey zbaw zdrowia me⁸⁰: Oltaw mi mężá żywego. *BierEz* P2v; Iam o they Kámmie nie słychał/ y co zá miłość pokazáła *GórnDworz* Y5v, D6, I5v, Bb2v, Cc2, Cc3 (12); *HistRzym* 7v; *SkarŻyw* 143.

»porzucić miłość« (1): Trudno nagłe porzucić miłość záłtárzáła *KochFr* 108.

»przebywać, mieć porozumienie [z kim] w miłości« [szyk zmienny] (2 : 1): porozvmyeny nykthore wmyłóczy fnyą mayacz the pyenyadze iefth yey pobral *LibMal* 1543/74; przebywał z żoną fwą w miłości áż do końca żywotá fwego. *HistRzym* 108v, 107v.

»przypuścić miłość do serca; przypuszczenie do serca, przyjęcie miłości« [szyk zmienny] (2; 1 : 1): przeto zbytnie miłości do fercá przypuščzenie/ oščukiwa częłtokroć zdánie náłże *GórnDworz* C4; ktory przypuščiwłzy zbytnie do ferczá miłość/ vmiárkować fie/ á ciężkości wnątržney zátáić w łobie nie vmie *GórnDworz* Cc6, Aa4, Cc4.

»miłość rozmnażać« (1): *FalZioł* IV 49a cf »miłość zachowawać«.

»(u)cierpieć w miłości, dla miłości« [szyk zmienny] (1 : 1): *GórnDworz* L18; Iefli ten Bog [*Mars*] wćierpiął wiele dla miłości *PudłFr* 51.

»wprawić [kogo] w miłość, zrzádzić [w kim] miłość« (1; 1): w wiodł mię Krol do piwnice winney/ zrzádził we mnie miłość [*ordinavit in me caritatem*]. *Leop Cant* 2/4; Aliquem in amorem conicere, Wpráwić kogo w miłość. *Mącz* 162a.

»wymilować (miłością) miłość« (2): Toć fą te rzeczy/ ktoremi prędko Dworzánin w miłości włkura/ á towárzyłzá ná zad zołtáwi/ kthory wyfukác/ á nie wymilować młość chciál. *GórnDworz* Cc7v, Cc2.

»miłość zachowawać« (1): W łtadle [*kamień balagius*] miłofć zachowawa/ albo rozmnaża. *FalZioł* IV 49a.

»zajść, zawieść się w miłość« [szyk zmienny] (4 : 1): iż łtrać káždy z nas/ y rozum/ y oczy/ gdy w miłość zaydzie. *GórnDworz* C4, C5, Dd4, Kk7v, Kk8.

»zapalić (a. rozpalić) się miłością, w miłości, ku miłości; zapalić (a. rozpalić, a. być zapalony) miłością, w miłości; miłość zapála; rozżarzenie miłości« [szyk zmienny] (4 : 2 : 2; 4 : 1; 1; 1): iáko skoro iá [*królową*] vyrzáł/ nátychmiałt iego ferce iey cudnołcią było zrániono/ á ku iey miłofći fie włzyłthko rołpáliło [*in concupiscentiam eius exarsit*; zapályło szią yesth yego szercze wżádlwywocz yey *HistAl* 1510/29] *HistAl* A2v; *BibRadz* I 351a *margin*, *Dan* 13/8; á gdy fie [*młodzieńcy izraelscy*] k nim [*dziewkom Madianitow*] miłofcią zápála (bo ten narod iefł fryiowny) niechay im ni nacž nie przyzwálaia *BielKron* 43, 71, 302; *Incessit me libido*. Zápála mię miłofć/ Gábá mie *Venus*. *Mącz* 44b; [*oczy*] przenikáiącz przez drugie oczy/ iáko iáłnoć przez łkło do vpodobánego fercá/ zágrzewáią

ie/ y czynią ie łpofobne ku przyięciu/ y rozżarzeniu miłości. *GórnDworz* Cc4, Aav, Aa6, Mm5v; *HistRzym* 31; *Calag* 299b, 300a; *KoehPam* 81.

»złączyć miłość« (1): *Kotká* v ktorego się chowála/ Młodzieńcá się rozmiełowála [...] *Wenus* máiąc nád nią lutość/ A chcąc złączyć taką miłość: *Kotczá* iey twarz przemieniła *BierEz* L3.

»serce zwyciężać miłością« (1): A ona myśl wópaniała znołząc z wkładnością/ Y niedobyté fercá zwycięża miłością. *KochFrag* 26.

»miłość [czyj] zyskać« (1): Y brwi nie wádzi tobie gładziuchno przymufkác/ Zebyś miłość małżonká fwego mogła zykác. *ZbylPrzyg* Bv.

»żyć bez miłości« (1): Iuż mię niewracay ku pierwżéy wolności; Bo niewiem bych żyć vmiał bez miłości *KochFr* 75.

»żyć w miłości« [szyk zmienny] (4): *SeklKat* Lv; *KarnNap* F4v; Ty dziś zá towarzyśzá bierzefz łobie onę [...] cną żonę/ [...] byś [...] Y żył w łczerey miłości látá nieprzetrwáné/ Iáko dwoie od Bogów ná gody wybráné. *OstrEpit* A3, A3.

Wyrażenia: »bezpieczna, gruba, nieprzystojna, sprośna, szkarada, wszeteczna, zła miłość« [szyk 10 : 3] (1 : 2 : 2 : 4 : 1 : 2 : 1): owy odpufty Nie niełfá iedno rołpufty. Bo iuż tam grać/ tam łię vpyć [...] Tam tancze/ tam złe miłofczy *RejKup* k4; *GliczKsiqz* P2v; iż choć miłość thá gruba/ w káżdym lecie człowiekowi iefz łzkodliwa/ á włzákoż młodym ludziom iefzczę łie wdy nieiáko zydzie *GórnDworz* L13, L12 [2 r.], Mmv; Bo ci nárułzáią pocżciwości [...] ktorzi wtrácáią w fercá y w myśli ludzkie kśięgi y pieśni/ o łpofnych miłofciách [*de perversis amoribus*] *ModrzBaz* 53; iłz byłá [*Flora*] wielkie łkárby łpofną miłofcią zgromádzone ná połpolitey rzeczy pożytek oddála *StryjKron* 145; *WerKaz* 299; *LatHar* 227, 603; Bo to iednákoż łtawa w bezpieczny miłofci/ Ták temn iák owému równo łufzy kości. *GosłCast* 62; *PudłDydo* A2.

»bogini, matka, pani miłości« = *Wenus* (2 : 1 : 1): *RejWiz* 37v; *Venus*, *Pogańska* bogini miłofci. *Mqcz* 483d; *KochFr* 98; Bo łtámtąd [z morza] wyniknęła páni włzey miłofci *PudłDydo* B2.

»fałszywa, marna, niestała, płocha, zmienna miłość« [szyk 5 : 2] (1 : 1 : 1 : 2 : 2): A ty byś chciała pomnieć ná łtan łwey żacznofci Nicz by cie nie vniolfy ty płoché miłofci *RejJóz* E4, F6v; *RejWiz* 66v; *GórnDworz* Cc2; Iáko tańce wefołe lubią y płec biała/ Y *Bacchns* wártogłowy/ y miłofć nieftála. *KochEpit* A2v; *GrabowSet* Xv [2 r.].

»godzien miłości« [szyk 5 : 2] (7): Ia niewiem iákom miłofci godzien/ lecz to pewnie wiem / iż z dułze iednę wdowę miłuię/ á wdy żadney łálki po niey nie baczę. *GórnDworz* Cc2, Bb6v, Cc2v, Cc5, Ce6v, Ce7v, Cc8.

»gorąca miłość« (4): *Zelotypia* [...] zbitna a gorącza myłofcz, gorzlywa, nyeczirpliva *BartBydg* 176; *GórnDworz* Aa4; *WerKaz* 304. *Cf* »z gorącej miłofci«.

»gwałtowna, niepomierna, okrutna, szalona, wielka, zbytnia miłość; zbytni w miłofci« [*w tym: wielka i gwałtowna* (1), *wielka okrutna* (1)] [szyk 29 : 2] (4 : 1 : 4 : 3 : 13 : 6 : 1): *BierEz* R; *BartBydg* 176; *Włzyfcy* widzą y mowią/ on chodzi by łlepy/ Ták ma łzalona miłofć náwłzem twárde łklepy. *RejWiz* 41v; *Roman Leonow*/ ten był zbytni w miłofci *BielKron* 169; *Saucius saevo amore*, Okrutną miłofcią rániony. *Mqcz* 369d, 7d, 140b, 298a, 500d; widząc niepomierną miłofć onę/ że też nákoniec fercze łwe kniemu przychyli? *GórnDworz* Bb5v, M8 [2 r.], Z8, Aa8, Bb2v, Dd2v (9); *HistRzym* 31, 84v;

Iáko zbytnia miłość/ zbytnia rádość/ zbytni śmiech/ zbytnie wesele/ y to wżytko może być szkodliwe kto thego bez rozumu á nie pomierne vziwa. *RejZwierc* 77v, 32; *WerKaz* 303, 304; *KochPam* 81; *LatHar* 23. Cf »dla wielkiej miłości«, »z wielkiej, zbytniej miłości«, »w wielkiej miłości«.

»iskra (a. iskierka), płomień, promień miłości; płomienista miłość« [szyk 4 : 1] (2 : 1 : 1; 1): iż w ktore fercze raz ikierká miłości wpádnie/ iuz tám łprośna myłł/ boiaźń/ nickszemność/ nie może popałać *GórnDworz* Bb6; áby go po wtore tenże płomień miłości mógł łpalić. *GórnDworz* Dd2v, C4v, Aa4v; O niewiáfto/ niewiáfto [...] Tyś siatką ludołowną. Promieniem miłości/ Wypal fercze młodzińcá *GosłCast* 15.

»lekarstwa w miłości, zleczenie miłości« (1 : 1): Są lékárstwá w miłości/ łá potrzebne rzeczy *GosłCast* 39; Iákichśi łoyków łzukác/ złéczenia miłości *GosłCast* 48.

peryfr. »listy Nasonowych miłości« = „*Heroidy*” *Owidiusza* (1): Pierwey fię łobie młodzi zálecác przełtáná/ Niź listy Násonowych miłości vftáná. *RybGęśli* B3.

»miłość małżeńska« = *amor coniugalis* *Modrz* [szyk 3 : 2] (5): *SeklKat* Lv; *KrowObr* 223v; Dla czego też Bog/ y podziłieyłzy dzień nie łkad inąd/ iedno z porządney małżeńłkney miłości/ chwalce łobie obiera. *CzechRozm* 163; *ModrzBaz* 33; *WysKaz* X2v.

»miełość mielujący« (1): Amator – Mełófc, [!] mieiuicy [!], miełófnik. [!] *Calep* 62b.

»niefortunna, niewdzięczna, zradna (a. zdradliwa) miłość« (1 : 2 : 2): *RejJóz* F6; (A komu kiedy zdradliwa miłość przepuściłá?) *KochZuz* A2v; *GórnDworz* Kk4v; Niewiész iáko niewdzięczna miłóć w fercu boli *KochFr* 65, 108.

»nieodmienna, stała, uprzejma, wierna miłość« (1 : 2 : 3 : 6): *BierEz* C4; *RejJóz* G4v; będzie go chwytałá zá podolek á on łie łey vmyka/ łełli go vchwyći zá znak to łobie máią wierney miłóci *BielKron* 465; Firma amicitia, Stała miłóć. *Mącz* 128c, 502d; *HistRzym* 107, 107v, 108; *Paprpán* Gg4v; łełli niewdzięczności Y ty nie łubiłz w vprzémey miłóci/ Złóguy mi máło *KochFr* 75; *WysKaz* X2, X3.

»nierządna miłość« = *meretricius amor, incestum flagitium, vagae libidines* *Mącz*; *concupiscentia* *PolAnt* [szyk 10 : 1] (11): Abowyem małżeńłtwo włfelákyego grzełfenya á zwłáłczá nyerządney miłóci y żądzey/ yełł napewnyeyłly port á przyłłtęp *GliczKsiqz* Pv; *BibRadz Dan* 13/14; *Owidius* *Nazo* Poetá známienity/ tego czáfu był záłłan od Cełárzá zá morze Pontłłkie [...] przeto iż zložylł troie kłięgi o nierządnych miłóciach/ łkad łie ludzye młodzi gorłzyli. *BielKron* 131v; *Libidosus*, *Rołpułłny*/ zapálcziwy ku nierządney miłóci. *Mącz* 192a, 50b, 141a, 218a, 473b, d; gdy grzech będzie wygládzon/ zginie chciwość/ y nierządna miłóć zarázem z grzechem: iuz ráyłka niewinność wróci łye ná zad *BiałKat* 190v; O zbytku ktory bywa w łzátách. 2. W pokármiech y trunkách. 3. W miłóci nierządney áłbo gámrácyiách [*in re venerea*]. A potym o biełiádách y tańcách. *ModrzBaz* 50.

»niezleczona miłość« (1): *GosłCast* 32 cf »(z)raniony miłócią«.

»oślepiiony miłócią; ślepa miłóć« (2; 1): máluia go [*Kupida*] z łukiem á s łtrzałámi z záwiázanemi oczymá/ známionuiać łlepá miłóć. *BielKron* 24; na czo wżytko/ ołlepionego miłócią człowieká/ then okrutny zwirz białáglowá przywiedzie *GórnDworz* Dd4, Dd2.

»podwiczna miłóć« (1): A łełliby podwiczna miłóć cie rułzyłá/ Boć tá nigdy żadnemu nic nie przepuściłá. *RejWiz* 44v.

»postrzał miłości« (1): á przełom/ ten postrzał miłości: Bólem zięta/ przełóm ból *GosłCast* 37.

»miłość pocziwa« (2): Bo y miłość tám był Pan wnet zaczął pocziwą/ Gdy mu stworzył y podał towarzyszkę żywą. A ołobnie fie w oney społeczeńności kochał *RejWiz* 36v, 37.

»prawdziwa, szczerza miłość« [szyk 5 : 2] (6 : 1): Ten Kupido rozmaíte strzały ma/ iedną złotą ná prawdziwą miłość/ ołowiáną ná niewdzyęczność/ zelázną ná mocną etc. *BielKron* 24, 131v *margin*; *GórnDworz* D6, Cc3; *KochFr* 86; *OstrEpit* A3; *WysKaz* X3.

»sampierz, towarzysz w miłości; towarzysz, uczeń miłości; sampierstwo w miłości« (3 : 1; 1 : 1; 1): Zelotes [...] Zawifny/ zazdrościwy/ gorliwy yáko y Czechowie mówią/ ktorí zwłázczá nie może łampierza w miłości cierpieć. *Mącz* 512c; *Rivalitas*, Sámpierftwo w miłości/ łwakowftwo. *Mącz* 356d, 36a, 356d [2 r.]; gdzie iáko małżonká álbo małżonek nie chee być nikogo vczelnikiem miłości oblubienicy łwoiey. *SarnUzn* Dv; że będzie chciał mieć po niey/ iżby z nikim nie mówił/ áni w tę łtronę pátrzyłá/ gdzie ten łtać będzie /ko⁸⁰ on ma towarzyszem w miłości *GórnDworz* Cc6v.

»serdeczna miłość« (1): iż káždy kto miłuię/ łtára fie o to/ áby chęć łwą/ y łerdeczną miłość/ czo náibárziefy miłey łwey pokazał *GórnDworz* Dd2.

»w miłości [przeciwko komu] skłonny« (1): gdy żadną miárą przyść kthemu niemogł/ áby w miłości znał iá przeciwko łobie łklónną *GórnDworz* Y5v.

»spętany, zniewolony miłością« (2 : 1): Zá czym on nieboraczek zniewolony miłofciá/ musí łák wiele czynić *GórnDworz* Dd3; *PudłFr* 50, 51.

»spolna, wzajemna miłość« [szyk 3 : 1] (2 : 2): A gdy ná łię [*Helena i Parys*] łpołu łágodną łoftáwą weyrzeli/ zaráziłá ich łercá Kupido/ to łeft/ miłość łpolna iednáka *BielKron* 56; *GórnDworz* Dd3v; A nádziefie zá ł niemáłz wzaiemnéy miłofci *KochFr* 58; *PudłDydo* Bv.

»miłością łtrapiony (a. łtrapiony); łtrápiąca miłość; łtrápienie z miłości« [szyk 4 : 2] (4 : 1; 1): Amor sollicitus atque anxius, Trápiąca miłość. *Mącz* 399b; *GórnDworz* Dd2v, Dd3v; Gdy miłofciá vtrápiiony Y pod łziemiá [*Orfeusz*] łzukał łóny. *KochPieś* 25; *OstrEpit* A3v; *PudłDydo* B5.

»szczęśliwa miłość« [szyk 3 : 1] (4): bo teraz łezpieczniey to w. m. łolkażę/ áby ł they łzczęłliwey miłofci náuczylł *Dworzániná* *GórnDworz* Kk8, Kk8, L14v, Mm3v.

»miłość łtajemna, łkradziona« = *dissimulatus amor, furta* *Mącz* [szyk 4 : 2] (5 : 1): Uti amore surrepto, Kradziona miłofć wieść/ łáyemnie gámrátowác/ miłowác. *Mącz* 510a, 85c, 141a, 255b; iáko *Dworzánin* ma łostępowác/ áby go w łáiemney miłofci nie łollákowano. *GórnDworz* Ddv, Ddv.

»upominek, znak (a. łznamię) miłofci« = *monumentum et pignus a. nota a. vestigium amoris* *Mącz* (3 : 6): *BielKron* 465; *Cestus* [...] Pás á łpáfanie/ álbo Vpominek miłofci. *Mącz* 50b, 250c, 299b, 490b; *HistRzym* 105v; *PudłFr* 72; *WysKaz* X3; Záczni naprzod łpiewánie; łokaż łnak miłofci *SapEpit* B3v.

»miłość Wenusowa, łżwirzęca« [szyk 1 : 1] (1 : 1): iż kóždy człówek vchodząc náwálnych łgrzechow/ łądzey/ á miłofci Wenułowej/ kwápic łie ma do małżełłtwá/ yáko do łewnego łportu. *GliczKsiąż* P2; mam zá wymowionego łego/ łthory da łie łwyciężyc łey łżwirzęcey miłofci *GórnDworz* L13v.

»zapalczywa, łzawisna miłofć; łzawisny w miłofci« = *zelotypia* *Mącz*, *Calep*; *zelotypus* *Calep* (2 : 3; 1): Bo ławifna miłofć/ á łápálczywość łężowa [*zelus et furor viri*]/ łnieprzełufci w łdzień łomłthy

Leop Prov 6/34, *Ez* 16/38; *BibRadz Eecli* 9 arg; *Mącz* 512d; Zelotypia – Zaplacziwa[!] miłośc albo załdrofc. *Calep* 1151a, b.

»zjęty (a. jęty, a. ujęty, a. wzięty) miłością« [szyk 4 : 2] (6): *BibRadz 3.Esdr* 4/18; *KwiatKsiąż* C4v; *Certe captus est*, Owłzeki yęty yeft miłością. *Mącz* 50a; iż tám było nieco młodych pachółkow/ miłością ziętych. *GórnDworz* Bb6v; *HistRzym* 61v, 105.

»miłością (z)raniony; miłość zrani« [szyk 2 : 1] (2; 1): A chociaż byli obádwá zránieni miłością iey [compuncti circa eam] *BibRadz Dan* 13/10; *Mącz* 369d; Lecz łkoro niezłęczona miłość mię zraniła/ [...] Strzały téy zbydź niemogłám *GosłCast* 32.

Szeregi: »chęć (a. chuć, a. chciwość) (serdeczna), (i, ani) miłość« [szyk 8 : 1] (9): *Mącz* 114c; *GórnDworz* Aa4, Bb3v, Cc3, Cc5, Dd2; *BiałKat* 190v; *ArtKanc* O14v; áby go żadna złośliwa y gwałtowna chęć y miłość nie włowiła. *LatHar* 23. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»alboć miłość alboć frasunk« (1): Włzytko fie iey wełbie kręci/ włzytko iey czos łprzećiwne Alboć miłoścz alboć frafunk *RejJóz* C5.

»łaska i miłość« (1): *Leop Esth* 2/17 cf »mieć [u kogo] miłość«.

»wiara (a. wierność) i (a) miłość« [szyk 4 : 1] (5): Przykład o wierności/ á miłości. *HistRzym* 84, 102; *KochPieś* 20; *PudłFr* 51; *WysKaz* X2. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

Wyrażenia przyimkowe: »dla miłości« [w tym: czyjej (4)] (11): czełtokroćieś walczył dla miłości iedney pánny *HistRzym* 76v, 76v, 77, 83, 115v; *KmitaSpit* B4v. Cf »mdlec dla miłości«, »oszaleć dla miłości«, »ucierpieć dla miłości«.

~ *Wyrażenia*: »napój dla miłości; [trunek miłości]« (1): *Virus amatorium*. Trunek/ napóy dla miłości/ podz zá mną zowá nie kyórzi[!] albo zádanie z kolaná. *Mącz* 499b; [Philtrum, ein lieb trunck/ nachlauff. P. Trunek miłości/ podz zá mną/ zádanie z koláná. *Volck* 469a].

»dla wielkiej miłości« (1): Zelotypus. Albo który Iwey żenie dla wielkiej miłości niewierzi/ zawifny małżonek/ álbo miłofnik gorliwy. *Mącz* 512d.

Szereg: »dla miłości a zabawy z białemigłowami« (1): bo owe łtroie ofobnieyłze/ kofłty/ máłzkári/ y ine rzeczy kthore fie dla miłości/ á zabawy z białemigłowami dzieią *GórnDworz* Ee2v. ~

»z miłości« (14): nałózniki łwoie z miłości łćinálá/ y tákież ty ktorzy fie iey s tego wymawiáli. *BielKron* 10v; *Mącz* 304a. Cf »oszaleć z miłości«, »z miłości pojąć [kogo]«, »trapienie z miłości«.

~ *Wyrażenia*: »z gorącej miłości« (1): Gdyby ktorą białą głowę vczarowano iżby zgorączy miłofci włzczał fie iey niepokay [...] tedy fie w tey wrotyczy niechay vmyie/ odehydą od niey ty czary. *FalZioł* I 148c.

»z wielkiej, zbytniej miłości« (1 : 1): iż iey tho ze zbytniej miłości przyłzłó *GórnDworz* Y8v; *PaprPan* [Gg]4v.

Szereg: »z miłości a z dobrej myśli« (1): Drugi záfię niedba ni ocź/ iedno iż mu fie czo z miłości á z dobrej myśli ták bez włzego rozmyłłu vpodoba/ to iuz wiedzye iáko kozę zá rogi. *RejZwierc* 30v.

»z miłości i z powinnej uczciwości« (1): choć oná to z miłości y z powinnej vććiwości małżonká łwego czyniła *CzechRozm* 159v. ~

»w miłości« (20): *RejFóz D3 marg*; Inadź fie j w. m. łámemu/ y to y owo nie raz przydało w miłości. *Górndworz Dd. Cf* »mdlec, rozniemoc się w miłości«, »pałac w miłości«, »przebywać w miłości«, »ucierpieć w miłości«, »zapalić (się) w miłości«, »żyć w miłości«.

~ *Wyrażenia*: »w nierozdzielnej miłości« (1): kthorych przyiaźń bez żadney zdrády/ w iednákiey woli/ y w nierozdzielney miłości/ trwác będzie aż do łmierci *Górndworz M2v*.

»w wielkiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): áby áni płocho/ áni rozchełznano choć w naywiétfzey miłości nie począł łobie *Górndworz Cc4v, Bb7v, Cc5v*. ~

Personifikacje (22): Chodzi iákoby wšytkim rokázowác miála. To tu iuż máłz pirwŷy znak niewolney miłości *RejWiz 40*; Z iéy oczu/ kiedy Bogów chce zágrzac/ oboię Zázégác więc pochodniá zwykła miłość łwoię. *KochEpit A2v*; Widzę że mułzę miłowác: Miłość mi dawno rádźiła *KochFr 6*; VCiekałem przez łęń w nocy/ Máiac łkrzydła kn pomocy: Lecz mię miłość poimála *KochFr 8, 6, 35 [2 r.], 95 [2 r.], 96 [3 r.], 109 (14)*; *KochDz 108*; miłość w Dyámenie ryie: Swé łławné obietnice y pod łerce kryie. *KochPam 84, 87*; *KochPieś 5*.

Wyrażenie: »skrzydłata miłość« = *Kupido* (1): MAtko łkrzydłátych miłości/ Száfárko trołk/ y rádóci: Siádz ná łwóy wóz vzłocony *KochFr 96*.

W przén (7) : *RejFóz D5 [2 r.]*; Lecz miłość dwie pochodni w oczu iéy zápali/ Którémi Bogá wnetze/ kiedy chce podpali. *PudłFr 69*; W Piérwŷy kwiát moiéy młodości/ Wąż ten obłudný miłości/ Wpułcił teź był w łerce moiéy/ Iádowité żądło łwoie. *GosłCast 41, 41*.

W porównaniu (1): A iáko wieniec/ ták łię miłość iéy żieleni *KochFr 44*.

Zwrot: »ogień miłości wskrzesić« (1): y dáli łobie [*Parys z Heleną*] čás y mieyfce gđzyeby ogień oney miłości mogli ku chwale boginiey Wenery włkrzesić/ bo w tákich odpułciech Wenus fie kocha. *BielKron 56*.

a. *Stosunek płciowy (także zwierząt)*; *amor Mącz, PolAnt; libido Mącz; lascivia Calep (18)* : Drogy nyecznił/ łtrzełz łye thowarziłtwa/ przyiałzny/ miłóczy nyewiałł *Goski A3; HistRzym 31*; *Salacitas* – Skłónnocłz do mielőłci, gamrathliwosc. *Calep 939b*; *Subo* – Krzakanie kiernozowe do mielőłci. *Calep [l019]b, 234a, 583b*.

Zwroty: »mrzec na miłość« = *mieć wielką ochotę na współżycie płciowe* (1): *Ferocire dicuntur iuvenes, Dobrey myłli y dobrego łercá być/ Czuć łie na mocy/ Mrzec ná myłość. Mącz 124d*.

»powłciágnąc się od miłości« (1): *In amore temperare, Vkrácác łtrzemion łwemu gámractwu/ powłciágnąc łie od miłości. Mącz 443a*.

»rozweselić się miłością« (1): Przydz/ będziem vzywác miłości aż do záránia/ rozwefelim łię miłością [*collaetemur in amoribus*]. *BudBib Prov 7/18*.

»używać, záży(wa)ć miłości« = *amoribus inebirare PolAnt [szyk zmienny] (2 : 2)*: podz vzywamy miłości [*inebriamur uberibus*; vpiymy łie piérłiami *WujBib*] y tudziełz kochaymy łie w łubieznym obłápiániu *Leop Prov 7/18; BudBib Prov 7/18; KochBr 152; SapEpit [B2]v*.

Wyrażenia: »chciwy k miłości« (1): Abył tego ołlá zwiodłá [...] Iednoź ci w tym nádzieię mam/ Chciwego go k miłości znam. *BierEz Q2v*.

»nierządna miłość« (2): Nie wdaway fie w pijańftwá w nierządne miłości/ Ani w złe towarzystwá chcefzli vśc trudności. *BielKom* C2v; z którymi gdy fy e byli Zydownie nierządną miłością złączyli/ pobudzili byli gniew Boży frogi ná fy e *OrzQuin* Ov.

α. Nierzqd (2): Florá w Rzymie będąc/ wielkie pieniądze z miłości zebráá/ ktore [...] ku póspolitey rzeczy dáá/ s tey przyczyny Rzymiáne zbudowáli iey kościół w Rzymie y boginią vczynili *BielKron* 24v.

Zwrot: »używać miłości [z kim]« (1): którą [wieżę] iedną niewiáftá vrodziwa [...] twym nakładem zbudowáá/ zá ty fkárby ktore zebráá vżywáiąc miłości z póspolitym człowikiem *BielKron* 270v.

4. Gorące pragnienie posiadania lub nieutracenia czego; zabieganie o coś; przywiązanie do czegoś; upodobanie w czym; caritas Vulg; amor Modrz (69): gdyż tedy iedno tym troiem/ myflá/ widzeniem/ á fluchem vzyć cudności mozem/ á miłość iest požądanie piękności/ toć bez pochyby miłość ná myfli/ ná fluchu/ á ná widzeniu záwdy przeftawa/ á inych fmyflów wżytkich do vżycia cudności nie potrzebnie. *GórnDworz* Ll; á iż fie cznię być niegodnym/ ábych o fwiętych tháiemnicach miłości rofpráwiał *GórnDworz* L18v; Moželz być przyiemnieyfa miłość/ milfzy płomień/ nád then kthory fie z widzenia naywylzley piękności rodzi? *GórnDworz* Mm5, B4, Bb7v, L1, L13v, L18 (13); Miłość iest włafny bieg bycia náłzego *SzarzRyt* A2v.

miłość czego (37): *MiechGlab* *2; Iftátze może pán Bog ferce ludzkie odwrocic od miłości bogáftw/ a zapalic ié taką miłością rzeczy bofkich/ że maiętności im nic niezawadzą/ ale owlzem będą pomocné ku cnocie *MurzNT* 93v; *KromRozm* II 12; *GroicPorz* ii2; *RejZwierz* 34v *marg*; *KwiatKsiąż* Bv; *Prot* D2; *RejAp* 174v; Owa miłość cznoty/ toć to iest naytwárdfzy munfztuk/ białyngłowam. Siá takich iest/ kthore wolályby gárło dáć/ niż namniey náłzczyrbić poczciwości *GórnDworz* Aa3, Bb4v, L12v, Mm4, Mm5; *WujJud* 35; Záiíte oćiec pijánicá niedokaże tego/ áby miał w fynu trzeżwości miłość [*amorem sobrietatis*] wzbudzić *ModrzBaz* 11v; Bo pychá/ á co iest inłzego/ iedno (iáko *Augustin* nápiáá) włafney ále płochey zacności miłość [*perversae excellentiae amor*]? *ModrzBaz* 56, 17v, 56, 137; Oćiec zápomniawfzy iey powołánia/ miłością potomftwá z niey y wnuczát vwiedziony/ zá mąż iá obiecał. *SkarŻyw* 13, 133; *CzechEp* 407; *ArtKanc* O14v; *KmitaPsal* A13v; iuzem odrzuciá Miłość swiátlá/ która więc ludzióm bywa miá. *ZawJest* 44; *Phil* I4; *GórnTroas* 5, 19; Dwie bowiém fá rzeczy/ które ochotnégo ná woynie żołniérzá czynią: miłość wolności/ á nádzieiá/ że mu żaden w domu iego rofkázowác nie będzie. *OrzJan* 45, 16; Abowiem korzeń wżego złego iest chćiwość (*marg*) miłość pieniędzy. G. [*pecuniae cupiditas PolAnt*] (-): ktorych niektorzy prágnąc/ pobładzili od wiary *WujNT* 1.*Tim* 6/10, s. 784, 818, 2.*Thess* 2/10; *WysKaz* 12; *KlonWor* 42; *SzarzRyt* A2v.

miłość ku czemu (4): *KwiatKsiąż* B2; *Philosophia*, *amor sapientiae*, Miłość/ chćiwość ku mądrości. *Mącz* 297d, 387b; *WysKaz* 6.

miłość przeciw czemu (1): że fię wam tá ziemiá/ przez którą tylko przeiáchác maćie/ niepodoba/ by fnadz miłością przeciw niey zábáwieni/ do oney prawdziwey niepofspieszálibyście fię. *WysKaz* 11.

miłość czyja [zawsze: swoja] (2): Boć się też ludzie náydniá/ ktorzy komu z miłości/ ále wždy dla zápláty fluzá/ do ktorey miłość fwá obracáią. *KuczKat* 400; dla tego żeby nie kładli miłości fwoiey w tych rzeczách przemiiájących/ ále wżyfłkie żądze fwoie do niebá przenořili. *WysKaz* 11.

W przeciwstawieniu: »miłość... chciwość napełnienia żądy cielesnych, nienawiść« (2): *GroicPorz* g4v; *Lecz iż człowiek [...] nie iedno oczymá/ ále y inemi śmyłty używác požáda [pięknosci ciała]: nie miłość thego przyczyná iest/ ále oná chciwość napełnienia żądy cielesnych/ czym ze żwirzety nápoły ludzie máią GórnDworz* L1.

Tłumaczenie etymologii greckiego słowa φιλοσοφία (1): a Philosophia (to iest miłość mądrości) dla tego iest wolna/ yłz iey nauka wolne ludzie cyni. *KwiatKsiąż* H3.

Tłumaczenie etymologii greckiego imienia Χρυσερότης (1): Lamathus łotr wierntny przyśzedł [...] Do zdawná opátrznego męża Chryserotá: Ták go miełczanie zwáli/ dla miłości złotá. *KlonWor* 42.

Przysłowie: bo tamo bywaią oczy gdzie miłóltz/ gdzie śkáró/ tam łerce. *OpecŻyw* 158.

Zwroty: »miłość pobudzac, wzbudzić« [szyk zmienny] (1 : 1): ktore [dobro] gdy by mogło być oczyma widziane/ dziwná by [...] ku łobie miłość pobudzało. *KwiatKsiąż* B2; *ModrzBaz* 11v.

»zapalić [kogo a. czyje serce], zapalić się, zapalon miłością« (2 : 1 : 2): *MurzNT* 93v; gdy kto dla chwały bywa pobudzon/ y miłócią wyborney ćci bywa zapalon. *KwiatKsiąż* Bv; gdzie potym dużá zápaliwży łie miłócią pięknosci Bożey/ z Anyoły łie zbráci *GórnDworz* Mm5; *WujJud* 35; *ModrzBaz* 137.

Wyrażenia: »marna, nietrwała miłość« (1 : 1): *SkarŻyw* 133; O nietrwałey miłości rzeczy światá tego. *SzarzRyt* A2v.

»nieporządna miłość« (1): Wy gniewem y nienawiścią przeciw Kościołowi Rzymłkiemu y iednemu Pálterzowi/ á nieporządna miłócią łwych wymyłłow iesteście zápaleni. *WujJud* 35.

»prawdziwa, sprawiedliwa miłość« (1 : 1): *GórnDworz* L12v; Páná Bogá tedy profzę/ áby nas zápalil łpráwiedliwą miłócią cnoty [iusto virtutis amore] *ModrzBaz* 137.

»miłócią zdjęty [= zjęty]« (1): Czemuz tego niemoże w nas boiaźń Boża łpráwić/ co w nich boiaźń śmierci czyni? Oni śmiertelnego żywotá miłócią z dyęci[!]/ inych rzeczy łzkody zá nic łobie nie wáżą. *WysKaz* 12.

Szeregi: »afekt i miłość« (1): álbo przynamniey máiac ie [bogactwa]/ bez przykádania áffektu y miłóci ku nim/ będąc gotowym opuścić ie gdzie y kiedykolwiek/ wola zakonu Bożego będzie potrzebę vkázowála *WysKaz* 6.

»chuc i miłość« [szyk 2 : 1] (3): Insitus menti amor cognitionis, Z przyrodzenia nam yełt przidána miłóć y chuc ku vmieyętnosci. *Mqcz* 387b; *Prot* D2. Cf »z chuci i z miłóci«.

»pożądliwość i miłość« (1): y odwodzi ode włzego grzechu [...] od požądliwosci y miłóci światá; y od przyśiąg. *WujNT* 784.

»żądza a (i) miłóć« (2): Y chciałem rad na on czas vczinić według rady twey M. iedno żądza á miłóć náuki tą mie zalię kn Krakowu zawiodła. *MiechGlab* *2; *KromRożm II* 12.

Wyrażenie przyimkowe: »z miłóci« [w tym: czego (6)] (7): *Diar* 68; Naprzod áby złoczyńcow nie karał áni dręczył z nienawiłci/ ále tylko z miłóci łpráwiedliwosci. *GroicPorz* g4v; *RejWiz* A4; *RejAp* 174v; *RejZwierc* 55; Naprzod/ iż to zá co się wźiął X.K. nie dobrze się wźiął: bo nie dla chwały Bożey: áni z miłóci prawdy/ ále dla pomłty *CzechEp* 324.

~ Szereg: »z chuci i z miłości« (1): wielką ięft rozność bawić fię świeckimi rzeczami z chuci y z miłości ku nim/ á bawić fię imi z famego poślufzeństwá dla Bogá y kościoła y fług Chryftufowych. *SkarŻyw* 335. ~

5. *Zupelne oddanie się czemuś, zamiłowanie do czego; żarliwość, gorliwość w pełnieniu czegoś; pobożność; zelus Vulg, PolAnt; aemulatio Vulg; amor Modrz; studium Calep* (40) :

miłość czego (6): Bo miłość domu twego kąfa mię [zelus domus tuae comedit me Vulg Ps 68/10] *TarDuch* A6 [przekład tego samego tekstu: *BibRadz, KuczbKat, BudBib*]; *BibRadz* Ps 68/10; *KuczbKat* 280; *RejPosRozpr* c4; *BudBib* Ps 68/9 [10]; Pobndká do miłości męki Páníkiew/ y infzych dobrodźieyftw iego/ z vtwierdzeniem nádzieiey/ S. Auguftyná. *LatHar* 278.

miłość do czego (2): *Calep* 1012a; Vproś nam mądrość/ pokorę/ miłość vprzeymą do ludzkiew zbáwienney fłużby *SkarKaz* 581b.

miłość ku czemu (14): *LubPs* A3, A5, aa6v marg, cc; *BudBibKaw* A3v; *ModrzBaz* 55v; miłość ku zbáwieniu ludzkiewu/ y on vrząd zpoślufzeństwá wzięty [...] wielki pożytek kościołowi Bożemu/ y duřzom ludzkim vczyńilo. *SkarŻyw* 543, 183, 482, 581; *SkarKaz* 120a; *SkarKazSej* 668a, 669a. Cf »mieć miłość [ku czemu]«.

Zwroty: »mieć miłość [ku czemu]« (1): Co fie tknie zápalczywey miłości/ ktorą miał żywąc według zakonu/ ku zakonnemu nabożeńftwu *CzechRozm* 208.

»miłość [w kim] zapalać; miłością zapalony« (1; 1): chybáby byli żelázni álbo kamienni/ tořby nową miłością y pilnością fłuchánia fłowá Bożego/ zápalonemi fie być nie cznlí. *RejPosRozpr* c4; *ModrzBaz* 55v.

Wyrażenia: »chutliwa (a. chętniwa) miłość« [szyk 4 : 1] (5): Prořbá ochuthliwą miłość ku fłowu Bożemu *LubPs* aa6v marg, ccv; Abowiem chutliwa miłość [zelus; zawiřna miłość *WujBib*] domu twego zgryżlá mię á/ zelżywořci tych ktorzy ćiebie hánbią przypádły na mię. *BibRadz* Ps 68/10; *BudBibKaw* A3v. Cf »z chutliwey miłości«.

»gorąca miłość« (3): y wiáre S. przyimuiąc náńkę iego w fercu do domu odnořili/ y gorącą miłością pełnili. *SkarŻyw* 30; *SkarKaz* 120a; Co mowić o Zorobabelu/ y o gorącey iego ku pořpolitemu dobru miłości? *SkarKazSej* 668a.

»uprzejma miłość« [szyk 2 : 1] (3): áby fię ćiebie ze wřzyftkiew siły fwey rozmiłowáli/ á rzeczy tobie przyjemne/ vprzeymą miłością wypełniáli. *LatHar* 631; *SkarKaz* 581b. Cf »z uprzejmą miłością«.

»wielka miłość« (4): Ták wielka w iey fereu, miłość/ ku pozyřkaniu duřz drogo kupionych/ wřzczepiona byłá. *SkarŻyw* 581. Cf »z wielką miłością«.

»zawisna, zapalczywa, zawidliwa miłość« (4 : 3 : 1): fráfunek według fwiátá/ řmierć řpráwuie. [...] y owřzem boiaźń/ y owřzem żądzą/ y owřsem zawiřną miłość [aemulationem; żarliwość *WujBib*] *Leop* 2.Cor 7/11, *Philipp* 3/6; *KuczbKat* 280; *BudBib* Ps 68/9[10]; *CzechRozm* 208. Cf »z zapalczywey, zawisnej miłości«, »z zapalczywą miłością«.

Szeregi: »miłość i chęć« (1): wiáre w nas ztwierdzáło/ á miłość y chęć [amoremque et studium] ku rzeczám Bożem więřfzą wnas zápaláło *ModrzBaz* 55v.

»miłość, (a, i) pilność« [szyk 4 : 3] (7): Iuż nie táka pilność á miłość ku łowu Bożemu *LubPs* A3, A5, cc; *RejPosRozpr* c4; Studium – Pilnołcz y miełocz do vczynieniá meiakiei[!] rzeczi. *Calep* 1012a. Cf »z miłością i pilnością«.

»miłość i żądza« (1): (*koment*) Przyłączyłem lie, [*Ps* 118/31] czufz miłością y wżytką żądzą. (*koment*) Ku świadcztwam [*Ps* 118/31], to ieft ku zakonowi twemu. *WróbŻołt* nn8.

Wyrażenia przyimkowe: »dla miłości [czego]« (1): nielituiąc ku ich potrzebie żadnego nakładu łwego/ y práce łwey czynić/ dla miłości łowá Bożego y rzeczy náłzey połpolitey *BielKron* 213v.

»z miłości« [*w tym: ku czemu* (3), *przeciwko czemu* (1)] (5): Tedy ich Bog/ choćby też nie z gniewu ábo pomfty/ tedy z miłości ku lepszemu dułznemu ich/ doczełnemi plagámi náwiedza. *PowodPr* 27.

~ *Wyrażenia*: »z chutliwej, zapalczywej, zawisnej miłości« (1 : 1 : 1): Heliałz gdy lie żalił z zawifney miłości przeciwko zakonowi [*dum zelat zelum legis*; gdy lie zápał zápaleniem o zakon *WujBib*]/ był wzięth do niebá. *Leop* 1.*Mach* 2/58; *BibRadz Act* 12/3; *CzechRozm* 47.

»ze wszytkiej miłości serca« (1): (*koment*) á będę go [*zakon*] łtrzegł we wżytkim łerczu moim [*Ps* 118/24]. To ieft ze wżytkiej miłości łercza. *WróbŻołt* nn8. ~

»z miłością« (6): ábyłmy przy tey ták cudowney/ á zbáwienney łáłkáwości pełney táiemnicy [*Mszy św*]/ z taką pilnością/ vczciwością/ y miłością trwáli *LatHar* 84.

~ *Wyrażenia*: »z uprzejmą miłością« (1): A nie yeft v mnie plátnyeyłfe żadne rofkazánie/ Iedno ktore z vft twych łwyętych wyłzł miły Pánie/ Gdyż ya z vprzejmą miłością k nim ręce łwe wznofłę *LubPs* bb.

»z wielką miłością« (3): á to z wielką miłością pełnić/ coby było ze zbáwieniem moim *SiebRozmysł* L2, G4v, I4.

»z zapalczywą miłością« (1): náwięcey dla tey przyczyny/ że iełtełmy ludem od inych oddzielonym: z zapálczywą miłością/ á nie ledá iáko/ y z wielką pilnością náłładowáćbyłmy mieli łpraw á vczynkow dobrych *RejPosWstaw* 22.

Szereg: »z miłością i pilnością« (2): ábym to z wielką miłością y pilnością pełnić mogłá/ co ieft połtánowiono w świętym kościele chrześciáńskim przez Ducha świętego *SiebRozmysł* G4v, I4. ~

6. fil. Siła naturalna zespalająca organicznie wszystko w jedno (1) :

Szereg: »przyjaźń a miłość« (1): wżytki rzeczi łtworzone z iedney rzeczy połzły [...] Przeto tę iediność niektorzy mędrczy zwali zgodą/ drudzy przijaznią á miłością bowiem oná ták lie złącza: iż łama w łobie żadney częłci áni rozdziału (bez łwego vrazu) nie dopułzcza. *KłosAlg* A2.

7. *Bycie miłym; wdzięk* (3) : Diffusa est gratia in labio tuo, vylyana iest myloszcz w vstach tvoich [*Ps* 44/3; rozláłá lie wdzięczność po wárgách tvoich *WujBib*] *BartBydg* 42; Tedy oná wypędzona [*królewna*] [...] w wielkim vbołthwie y nędzy byłá/ że záwždy przy drodze siedziáłá/ áby iáłmużnę od przechodzących bráłá [...] tedy niektory rycerz przemijáiąc vyźrzawłzy iá zyęł był iey miłością/ y rzekł iey: [...] Chcełzli być mą oblubienicą? *HistRzym* 105; *Amabilitas – Wdzecznołzcz, miełocz.* *Morum comitas, formaeve venustas, ad amorem alliciens. Calep* 62b.

8. Jako składnik tytułu grzecznościowego do ludzi (o ludziach) równych lub wyższych stanem (7625) :

Zestawienia: »Ich M(ił)ość« [*zawsze o wielu osobach; przy tytule w podmiocie orzeczenie zawsze w pl*] [*w tym pełny zapis: Ich Miłość* (33), *Ich Mość* (21); *skrótly: I M* (3); *Ich M* (322), *MM* (4),

Mić (7), Mił(o) (6), Młć (2), Mść (7), Mć (10)] (415): a przymi ié [Nikodema i Józefa] náboźnie/prośfätz pomocy ich miłofci. *OpecŻyw* 154v; ysz v Ce. m. przes poźzła fzwego ych miłofcziam ofznaymycz raczil czaff welfzelya y radofczy szwoiey. *LibLeg* 7/31v, 6/55v, 79v, 7/31v [5 r.], 10/96, 97 (34); *WróbŻoltGlab* A5; ya sznalaskv ych mylofczy panow yednaczwow yako vynny v. m. syą vpokarzam *ZapWar* [1544] nr 2609, 1550 nr 2665 [3 r.]; *HistAlHUNG* A2v; *MurzHist* A4; Aż dnia onegdajszego przyszli są ku nam niektorzy IchM z Rady Koronnej *Diar* 87, 27 [2 r.], 28 [2 r.], 30 [2 r.], 31 [2 r.], 38 (167); *DiarDop* 98 [3 r.], 99 [9 r.], 100 [12 r.], 101 [9 r.], 102 (71); *GroicPorz* g2v; ICH Mćzi Pan Hans Flaming. Pan Henrich Klans. Pan Hans Szoth Rady i Vrzedniezi Dworu Kfiżeczia Je⁸⁰ Mézi Phinlandzkie⁸⁰ *WyprKr* 2, 1v; *SarnUzn* A2; ále iefli ich Miłofć [współtrzymowcy] przeftawiaią ná thym [...] thedy y ia rad przeftawam *GórnDworz* Dd5v, H3v, O, Bb8, Eev; Wfzyfthkiewy Liffłándczkiewy ziemie [...] krotkie á pożyteczne opifanie. Kwoli ich Miłofćią/Krolewskim Commifarszom/ etc. etc. wczynione. *KwiatOpis kt*; *WujJudConf* 80v, 82, 179v, 209; Ná Herb Leliwę Ich miłofći Pánow Sieniáwfkich. *PapPan* V; *ZapMaz II G* 61/160v; *CzechEp* 165; czego wfzytkiego/ ich mość Práłáci/ gorliwi miłofnicy ftolice Rzymfkiewy przyczyną byli. *NiemObr* 20, 20, 21, 74, 83, 89 (10); EPITHALAMIVM NA WESELE ICH M. Páná ie⁸⁰ M. Kryfztofá Rádźiwilá, Xiążęciá na Birzách, y z Dubinek [...] Y Iey M. Xiężny Kátárzyny Oftrowskiéy, Woiewodzanki Kiiowskiéy. *KochEpit kt*, A2; *KlonŻal* A2; chce wtym tak postampic za radą Ichmsciow PP rad Koronnych *ActReg* 78, 21 [2 r.], 30, 32 [2 r.], 33, 39 (19); *GostGospSieb* +4v; com niedawno Ich M. Rycérftwu wfzyfłkiému ná zieżdzie náfzym powiedźiał *OrzJan* 130, 70, 111, 122 [2 r.], 130; *KotakCath* A2 [2 r.]; A Máią Ich M. Kfiądz Arcybifkup z Bifkupy [domini, Archiepiscopus et Episcopus *JanStat* 223]/ Ie⁸⁰ K. M. pokornie prośic *SarnStat* 198; O Obiéraniu ná Tribunał Ich M. PP. Deputatów *SarnStat* 1300, 15 [3 r.], 16 [2 r.], 17 [6 r.], 168, 175 (21); Trzečia y czwarta rzecz Zdánia Syna Koronnego. Ich Mościam PP. Bráciey fwey PP. Polakom *GrabPospR kt*; wedłuk wznánia y rozłádku Ich mości Panow Táxátorow *GrabPospR* M4v, L2v, M2v, M4v, N, Nv (9); *VotSzl* A2, A3, B4 [2 r.], C [2 r.], D (15); *CzahTr* G; Ná Herb Wielmoźnego domu/ Ich Mość Pánow Cernych z Witowic. *PaxLiz ktv*; EPITHALAMIVM NA WESELE Iáśnie Wielmoźnego Pána/ Páná Leoná Sápiehi Kánclerzá naywyźfzego W. X. Lith. [...] Y Oświeconey Kfiężny ná Birzách z Dubinek Pánny Elźbiety Rádźiwilówny Woiewodzanki Wilenfkiewy. Przez mię Ianá Sápiehę [...] Syná y fługe Ich Mści vprzeymie nápiřáne. *SapEpit kt*.

~ *Zestawienia*: »Krolewny Ich Miłofći« (1): Prziczim tefz bil JAn Konieczki Dworzanin Krolewien Ich Mczy *WyprKr* 2.

»Krolowie Ich Miłofć, Ich Miłofć (a. Miłofći) Krolowie« (14 : 2): *LibLeg* 7/31v, 32 [3 r.], 10/113v, 114v, 115; A krolyewye gych miłofcz, lyepyey zawzdy rofzvmeyę ktho fzią na thakye czczy [biskupstwa] godzy *MetrKor* 31/620v, 31/621; *Diar* 73; *DiarDop* 107, 112, 113, 117; *SkarJedn* 382; Co my bęđziem y potomkowie náfzy Ich Mści Krolowie Polfcy/ y Wielcy Kfiążętá Litewfcy/ bęđą powinni czáfy wiecznémi trzymác *SarnStat* 1201.

»Ich Krolewska Miłofć, Ich Krolewskie Miłofći« (1 : 1): yz sye ku thim wfchithkym slowam ktorem przeciwno panu Sborowskiemu przez pana Sandomirfkiego do ich Krolewskich myczy wfkázal znam *MetrKor* 61/223v; abifczye w. m. przy Krolyv ye⁸⁰ mczy Sinv ye⁸⁰ K mczy panv ffwem raczily

lzye otho ftaracz abi thi rzeczi [...] bili thak opatrzone y karane yakobi paniŃthwa ych KrolyewŃkyey Mczi trvdnoŃczy y nyebesŃpeczenŃthwa nyemyely *LibLeg* 11/135.

»Książęta Ich Miłości, Ich Mość Książęta« (2 : 1): *ZapWar* 1522 nr 2285; Do Xiążąt ich Miłości. *MqczLub nlb* 13; Ich mosci też Xiążąt Prufkiego y Kurlánfkiego proŃić/ áby też ráytárŃkiemi poczty z łálki Ńwey ná pomoc przybyli *GrabPospR* M4v.

Iron. (7): *RejWiz* 175, 175v; s kthorego [*Chama*] Ńie potym ci fláchetni pánowie Turczy á Táthárowie rozrodzili/ á iáko ich miłości łálki wzywamy y po dziŃŃ/ to iuż wŃzyŃcy wiemy. *RejZwierc* 62v [*idem WerGoŃc* 257]; WSztyki práwá zwikłáli Ńnádź żadne w cáłości/Nie zoŃtáło/ zá Ńpráwá rzádná ich miłości [rzádzácych] *RejZwierc* 248v, 183v, 242v; *WerGoŃc* 257. ~

»Jego (a. Jeho) M(i)łość« [*tylko w odniesieniu do jednego mężczyzny; jeśli tytuł jest w podmiocie, to orzeczenie zawsze w m sg*] [*w tym: pełny zapis: Jego Miłość (343), Jego Mość (20), jegomość (2); skroty: J M (1002), Mśc (7); Je M (9), Mśc (1); Jego M (1167), Mił(o) (44), Mił(ś)ć (3), Mśc (64), Mć (370)*] [*szyk 3029 : 3*] (3032): *MetrKor* 34/265, 268, 38/501 [2 r.], 46/65v, 117v; *March¹Wiet* Av [2 r.]; [*JeŃsus*] vkázál Ńie Marié Magdalénie [...] A ona nie znaiątz miłóŃci iego mnimaiątz go bytz ogrodnikiem odpowiedziała *OpecŻyw* 166, 8v, 16v, 28, 33, [34] (11); Za to proŃŃy ye^{go} M. valŃey IáŃŃnoŃczy abiwolno y swobodno bilo poŃlom pana náŃche^{go} przez Zyemye vaschey wielkŃey k m. kŃyefŃwa vŃelkie^{go} LitewŃkie^{go} *LibLeg* 11/60; abifŃmi prziyáŃzn y przimyerze kthore sye^{go} mcziam mami wedlye przifŃzyegy y flowa náŃchego kro. zachowaly. *LibLeg* 11/174, 6/55v, 114v [2 r.], 115 [2 r.], 119, 160 (83); *FalZioł* +2; *ZapWar* 1537 nr 2494, 1546 nr 2582, nr 2619, nr 2620, 1550 nr 2665; *WróbŻółtGlab* A5; Inicio vkradl Stephanovi Brathu Ńwemv ye^{go} M^{czy} kŃzyądza Bifkupa poznánŃskiego pywmycznemu polkopy pyenyedzi *LibMal* 1548/139; Vkradl theŃch drugie 10 groŃchi Marczinovi krawczikovi wkofŃzczielczu gdi tham Je^{go} Mcz [*wojewoda sieradzki*] bill *LibMal* 1554/192, 1543/70v, 72v [2 r.] 1544/87v, 1545/99v, 149v (15); *LudWieŃ* A4v [2 r.]; *SeklKat* A3, V2; Przythym day pan Bog W. M. Ńpołem z małżonkiem iego miłóŃciá s dobre^{go} zdrowia y wŃze^{go} ŃzczęŃcia pomnożenim ná dlúgie czáŃy záchował *HistAlHUng* A4, A2v; *Diar* 52 [2 r.], 63, 74; *DiarDop* 115; *GliczKsiąż* L6v [2 r.]; *KrowObr* A2; *RejWiz* 14, 44, 48, 59; *WyprKr* lv [3 r.], 2; *OrzRozm* A2v, A4v; *SarnUzn* A2v [3 r.]; *SienLek* a3; *GórnDworz* B6 [2 r.], B8v, C3, C3v [3 r.], C4v (45); *GrzepGeom* A4 źp, K4v [4 r.], L; *HistRzym* 22v, 86v; *BiałKat kt*; *HistLan* A4v; *RejZwierc* 268v; *KochList nlb* 3, nlb 4; *BudBib* B; *BudBibKaw* A3; Ńlúżáç niekŃórym zacnym Pánóm/ á ná ten czás iuż od niemáłégo czálu Iego MiłóŃci pánu Woiewodźie KrakowŃk: *Strum* A2v; prziyáł prawdziwe á ifŃotne ciáło PáńŃkie zwielkim nabożeńŃtwem z ręku iegomoŃci Xiędzá FránczyŃcá CraŃińŃkiego Bifkupa Craco: *BiałKat* M4v; *BudNT przedm* a2; *PaprPan* Cc2; *KarnNap kt, ktv*, C2; *ModrzBaz kt* [2 r.]; *ModrzBazBud* ¶6v; *ModrzBazStryj* ¶2v; *SkarJedn ktv*, A4, 350; *KochOdpr kt*, A2; *Oczko* A2, A2v źp; *KochPs* 2; *ZapKoŃcier* 1579/I, 1580/4, 7v, 8 [3 r.], 9 (69); *StryjKron* 288; *CzechEp kt*, *2, *2v, *3 [2 r.], *3v (327); *CzechEpPORz* *2, *2v *3 [6 r.], *3 źp, *3v (13); Przykład Moyżelzow/ nieŃlúŃznie X. Arcyb. do czáŃow Nowego teŃtámentu przyciágå[.]; y znáć iże Ie^{go} MoŃć/ nie częłto y z nie wvazenim w piŃmá Nowego przymierza wgláda *NiemObr* 83, 67, 89; *KochEpit kt*, A2; *KochFr* 77; *KochSz* A2; *ReszHoz* 114; *ReszList* 144, 174 [2 r.], 187 [2 r.], 188, 191; *PudłFr* 33, 60, 61; *KmitaPsal kt*; *KochPropKKoch*

3; *KochWrJan* 17; *ZawJeft* 3; *ActReg* 8, 14, 40, 42 [2 r.], 49 (100); Do Ie⁸⁰ Mości Páná oycá fie W. M. wroczę/ który łyłfzę mawiał *GostGospSieb* +3, +2, +4v; *KochCzJan* A2, A2v; ktorzy prze ludzkość á dobre záchowanie Ie⁸⁰ Miło: Páná brátá W. M. tegoż włyzytkiego co iá życzyć/ y zá Miło: Páná Bogá prośić będą *GrabowSet* A2v, A2 [4 r.], A2v [4 r.], A3 [6 r.], Y; *KochFrag* 3 [2 r.], 28, 30; *OrzJan* 111; *OstrEpit kt*, Av; *KolakCath* A2 [2 r.], C2v [2 r.]; *KolakSzczęśl* Av, A2; Iego Mości memu ofobliwie Miłościwemu Pánu Pánu STANISLAWOWI SIERAKOWSKIEMU z Bogufláwic *RybGęśli* A2; *JanNKar* A, A2 [2 r.], A3 [2 r.], D3v [2 r.], D4 (14); *JanNKarGórn* D4 [2 r.]; *SarnStat* 17, 168 [3 r.], 197, 198, 228 (28); *WitostLut kt*; *VotSzl* C [7 r.], D2, E3 [2 r.], E4v; *CiekPotr*)(2; *CzahTr* A2v [2 r.]; SWEMV M. PANV Y BRATV, IE⁸⁰ M. PA^{nu} STANISLAWOWI GARWASKIEMV, Stáročie Gołtynskiému, etcę. etcę. *GostCast* 3; *KlonFlis* A2; *SkorWinsz* A2v; Wielmożnemu Pánu Iego Mości Pánu Andrzeiowi Krotófkiewu Woiewodźicowi Inowłocławkiemu/ Pánu á dziedzicowi w Lobzenicy rć. rć. memu závłze Mościwemu Pánu. *RybWit* [A]v, [A2]v [2 r.]; *SzarzRytJSzarz nlb* 2 [2 r.]; *SzarzRytLeśn ktv*; [A thedy zawyżazaly oczy panv Iezufzowy [...] y dawaly czyęfzke polyczky yego myłoyfzchy *RozmyślDomin* 104].

~ *Zestawienia*: »Arcyksiążę Jego Miłość« (22): *ActReg* 13 [2 r.], 14, 49 [5 r.], 50, 57 (20); Nuż Arcyksiążę Ie⁸⁰ M. Ferdinánd [...] królestwu nieprzyłączył Czelką ziemię *OrzJan* 63; *SarnStat* 153.

»Jego Arcyksiążęca Miłość« (1): ktoreby były bez obelzenia osoby I. Arcy. M. należące do całosci Korony tey *ActReg* 75.

»Jego Boska Miłość« = o Bogu [w tym: *Jego Święta Boska Miłość* (1)] [szyk zmienny] (4): Y nałmiéwali fie niéktorzy z iego bołkie milołci [Pana Jezusa]/ wiedzątz iją byla vmarla ona dziewka *OpecŻyw* 45, 49, 82; Zá co ia iego świętey Bołkiey miłości/ acz niedofoytoynie/ dáię cześ y chwałę/ A W. K. M. iáko iego ziemłkiemu namiáłtkowi [...] závłze dzięki czynię. *BibRadz* *2.

»Cesarz Jego (a. Jeho) Miłość« [w tym: *pełny zapis*: Ces(arz) Jego Miłość (4); *skróty*: C J M (1), C Jego M (4), C(e) Jego Mć (5), Ces Jego M (6), Ces J M (3), Cesa Jego M (1), Cesarz J M (5), Cesarz Jego M (66), Cesarz Jego Mć (28)] [szyk 115 : 8] (123): bandzyełf zandal słyfzenya kv powiedzenyv pozfelfthwa y rofkazanya nałfego, ktore od nałf Czefzarzowý yego milołczy ponyełfzyesz *LibLeg* 7/31; Przithem bandziełf Ceffarza yego Milołczy Tvreczskiego profzil *LibLeg* 7/103v, 7/8v [2 r.], 9v [3 r.], 10, 32, 34 (109); *MetrKor* 46/117v [2 r.], 118 [4 r.]; *ActReg* 75, 122, 143 [2 r.]; Iakóž iednák o wierze y chęci gotowéy Céfárzá Ie⁸⁰ M. Piątego/ namniéy wálzá kró: M może niewątpić *OrzJan* 126, 127, 130, 131.

»Jego Cesarska Miłość« [w tym: *pełny zapis*: Jego Cesarska Miłość (2); *skróty*: Jego Cesarska M (2), Mć (5), Mśc (1); Jego Cesar Mć (1), Jego Ces M (9), Mi (1), Mć (1); Jego C Mć (3), Ce M (1), Ce Mć (3); Jego C M (32); J Cesarska M (1); J C M (3)] [szyk 65 : 1] (66): przyezdzal do v. k. m. wpołfelftwye wkrziwdach poddanich yego Czeffarfkiew M. *LibLeg* 11/106v; poddanem nałfchem pogranycznem bili czinyone fkodi [...] kthorichełfzmi połlom nałfchem przypomynacz nygdi przedyeo Cze. mczam nyerofkazowaly. *LibLeg* 11/173v, 7/32, 33, 34, 35, 35v (60); *BielKron* 332 [4 r.]; około vspokoienia Kr. IM y Korony tey z Cesarzem IM y Panstwy I^o. Cesarskiey msci także osobą ydomem Areyx. IM y inszych powinnyh *ActReg* 75, 159.

»Hospodar Jego Miłość« [zawsze ze skrotem IM] [szyk 3 : 1] (4): Gdzie y. M. hoŝpodar thwoy yvsz fkaral gardli ti wŝiczky ktorzi czynily gwalth kierdeyowy *LibLeg* 10/154v; *ActReg* 121 [3 r.].

»Jego Hospodarska Miłość« (1): Hoŝpodar moy Ilyafch voyewoda y panowye rada yego hoŝpodarŝkyey mczi themv ŝyze barzo dzywvya *LibLeg* 11/167v.

»Krol (a. Korol) Jego (a. Jeho) M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Krol (a. Kro) Jego Miłość (115), Krol Jego Mość (5); skroty: K J M (220), Mć (2); Jego M K (1); K Jego M (27), Mć (4); Kr Jego M (70), Mść (5); Kro J M (4), Jego M (16), Jego Mć (2); Krol J M (125), J Mść (5), Jego M (460), Jego Mił (5), Jego Miło (8), Jego Mść (19), Jego Mć (57)] [szyk 1126 : 24] (1150): PAn nassz krol yego Milofcz Polŝki etc. poŝlal naŝz kv t. m. *LibLeg* 7/10v, 3/33v, 4/26 [2 r.], 6/55 [2 r.], 55v [3 r.], 114v (331); *March*¹ *Wiet* Av; sprawgyacz recz pospolytha przed krolem yego mylosczy [.] *ZapWar* 1534 nr 2371, 1528 nr 2457 [3 r.], 1531 nr 2434 [2 r.], 1534 nr 2371, 1535 nr 2413 [2 r.], 1536 nr 2492 (16); gdi poddani Krolya yegomiloŝci do Moldawŝki zyemye, abo theŝz zmoldawŝkyei do Krolewŝkyey zyemye spozwi chodzą *MetrKor* 40/822, 31/621, 34/265 [4 r.], 268, 288 [5 r.], 288v (72); *KlerWes* A2v; *WróbŹoŝtGlab* A3, A5; *ComCrac* 14; *ConPiotr* 33v; *LudWieŝ* A2, A4v [2 r.]; Waczlaw syn Jana szwytaŝskiego spragy kthori myaŝchka na maley stronye a krolievi je^o m^{cz}i czefŝkiemv nadfluguye *LibMal* 1545/99, 1548/144v, 145, 147v; *Diar* 20, 19 [3 r.], 20 [2 r.], 22, 24, 25 (109); *DiarDop* 111 [3 r.], 112 [5 r.], 113 [7 r.], 114 [5 r.], 115 [2 r.] (30); Przetho tákemu ich łupieŝtwu Krol Iego Mił. ŝlawney pámieŝci Sygmunt tego Imienia pierwŝy/ vŝtáwá ŝwoiá raczył zábieŝeć *GroicPorz* e4v, i2 [2 r.], i4, cc; *OrzList* i2; *UstPraw* I2, K2v [2 r.], K3v; *WyprKr* 50, 126; *OrzQuin* Yv, Aa [2 r.]; iŝ Komornik z liŝty od Krolá I. M. przyjechał *GórnDworz* C3v, kt, B6, B7, B8, H3v (22); *BiaŝKat* a2; *KwiatOpis* A3v, Bv [3 r.], B2, B2v [2 r.], B4v (14); *WujJud* B4, 3, 3v [3 r.], 15v [2 r.], 17 [2 r.] (18); *KochList* nlb 1, 2, 4; Andrzej Táránowŝki Sekretarz K. I. M. *PapPrPan* M4v, D4v, M2; *ZapMaz* IIG 61/159; *SkarJedn* 382; *KochOdpr* kt; Woyćiech Ocko K. I. M. Medyk. *Oczko* B, A2 [2 r.]; *SkarŹyw* A2v [2 r.]; *ZapKoŝcier* 1581/22v, 23, 23v, 24, 25 (17); *StryjKron* kt, 288; *CzechEp* 11, 54, 55, 57, 90 (8); *ReszPrz* 68, 74, 107, 111; iŝ Krol I. M. Pan náŝz vmyŝlił W. M. mego Mćiwego Páná ná Pánŝtwie Krákwŝkim poŝládźić *ReszList* 188, 142, 188; zá ktorá ŝzeŝć niedŝiel nie ieŝt to moŝna rzech choćiayby Krol Iego Moŝć nic inego nie czynił [...] iedno ŝáđŝił/ ŝeby wŝyŝtkie *cauŝi* odŝáđŝić mógl *GórnRozm* C3v, E2; *PapPrUp* K2; longa oratione chciál Krola IMŝci deuincere *ActReg* 171, 15, 16 [4 r.], 17 [3 r.], 18 [2 r.], 19 (240); *GostGospSieb* +2; *GrabowSet* kt, A3, A4, M, M2; *KochAp* 13; *OrzJan* 51 [2 r.], 61, 62, 70, 72 (8); *OŝtrEpit* kt, ktv; *RybGęŝli* A2, A3v; iŝ Doŝtoienŝtwá y vrŝedy ŝiemŝkié przez Królá Iego M. [per *Maiestatem regiam JanStat* 299] tylko obywaŝelóm Ziem/ óŝiádŝym/ godnym máiá byđŝ dawáné. *SarnStat* 73, *4 ŝp, *5, *7v [2 r.], *8v [2 r.], 11 (158); áŝby pierwey przed Krolem Ie^o Moŝciá/ álboŝ y przed kim inŝzym od Krolá Ie^o Moŝci poŝtánowionem/ okazał ieŝliŝ vmie to co yego rycerŝkiemu ŝtanowi naleŝy *GrabPospR* K3, K2v [5 r.], K3, K4, L [5 r.], Lv (19); *PowodPr* 47; *VotSzl* A2, B3v, Cv, C2, C3v (19); *GosŝCast* 7; *SkarKazSej* 694b.

»Jego (a. Jeho) Krolewska (a. Krolowska, a. Kralowska) M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Jego Krolewska (a. Krole, a. Kro, a. K) Miłość (77), Jego Krolewska (a. K) Mość (4); skroty: J K M (109), Je(go) K M (155), Miło (3), Miłć (1), Mć (38); Je(go) Kr M (2), Mił (1), Mść (2); Jego Kro M (105), Mi (1), Mć (100); Jego Krol M (2), Miło (1); Jego Krole(w) M (8); Jego Krolewska M (35), Mć

(38), Mśc (2) [w tym: *Jego Wielką K(rolewska) M(iłość) (1)*] (684): *MetrKor* 31/621 [7 r.], 622 [2 r.], 34/265 [2 r.], 268 [3 r.], 37/2 (55); *ListRzeż w.* 55; y powiaday ye⁸⁰ vyelkies k. m. abi temv Turcziniv nie wierzil *LibLeg* 11/58v, 4/26 [5 r.], 26v, 6/55 [3 r.], 158v, 159 (393); *ZapWar* 1535 nr 2413, 1536 nr 2491, nr 2492 [7 r.], 1545 nr 2646 [3 r.], 1548 nr 2669, 1550 nr 2665; *ConPiotr* 30, 31v [4 r.], 32 [2 r.], 33, 33v (16); *MurzNTSekl* A2 [2 r.]; *Diar* 22 [5 r.], 23 [5 r.], 24 [12 r.], 26, 29 (79); *DiarDop* 110 [2 r.], 112 [2 r.], 113, 117, 119; *MrowPieś kt*; *GliczKsiąż Lv* [2 r.]; *GroicPorz* f4v, bb3; *KrowObr* A2, B3; *UstPraw* K2; *WyprKr* 1, 1v [2 r.], 2 [2 r.], 22, 46; *OrzQuin* I4v, Lv, O, P2v; *GórnDworz kt*; Ku Orłowi iego K. Miło. *RejPos kt*; iżeby iego Krolewka M. tego gwałtowniká práwá Bożego y Ludzkiego/ á rozlewęc niewinney krwie Chrześciańkiesy/ mógł potłumić. *KwiatOpis* B; Tho miáfto y Zamek/ I. K. M. Polfkiemu przes iednoftáine Krzyzackie podanie práwnie przysłucha. *KwiatOpis* B2v, A2, B, Bv, B2v [2 r.], B3 (16); *RejZwierc* Bbb3v; *WujJud* 16v, b3v *żp*; *BialKaz* N; *StryjWjaz kt*; *Oczko* A2; *KochPs* [217] [3 r.]; *ZapKościar* 1582/28v, 31, 32, 33v; *CzechEp* 12, 55 [2 r.], 136, 224; Co iáko X. K. czyni/ líft do Iego Krolewkiesy Mości/ piány świádczy/ w ktorým częfto iednęż piońkę powtarzaiąc/ Iego Krolewká Mość nápomina *NiemObr* 19, 6; *KochFr* 135 [3 r.]; *ActReg* 47, 48, 49, 64, 156 (7); *GrochKal* 2; *GórnTroas* [3]; *OrzJan* 63; *KołakSzczęśl* A2; *SarnStat* 10, 97, 198 [3 r.], 312, 450 (40); *ZapMaz II G* 97/90; *KlonKr kt*; *SkarKaz* 2v *żp*; *VotSzl* E2; *CiekPotr ktv*.

»Książę Jego Miłość« [w tym: *pełny zapis*: Książę Jego Miłość (3); *skrót*: X I M (3), J M Ks (1); Książę J M (1); Książę Je(go) M (6); Książę Jego Mć (5)] [*szyk* 15 : 4] (19): Alye nas ídrugiesy ítrony lyfth xiazecya yego Myłóczy malzonka t. m. salfmvcyel *LibLeg* 8/132v [2 r.], 8/133v; *MurzHist* A4; *WyprKr* 1v, 2 [2 r.], 50v; *KwiatOpis* A3; *SkarJedn* A6; *ActReg* 42, 45, 46, 125, 181 [2 r.]; *WysKaz*)? (3; to będzie ná woléy Miłtrzowkiesy: iefli zechce przyśiádz ná té gránice/ álbo też przypuścić Ie⁸⁰ M. Książę [*dominum Ducem JanStat* 882] do przyśięgi *SarnStat* 1109, 1110.

»Jego Książęca Miłość (i) Pan« [w tym: *pełny zapis*: Jego Książęca Miłość (1); *skrót*: J X M (1); Jego K (a. X) M (3), Jego X Mć (1); Jego Książęca M (1), Mił (1); *dodatkowo z imieniem i nazwiskiem* (6)] (8): *KwiatKsiąż* Q3v; *BudBibKaw* A2v [2 r.]; W Wilnie/ z Drukárni Ie⁸⁰ Książężęcay[!] Miłósci Pá. Mikołaiá Chryfztophá Rádziwiłá Márzfálká W. Kxię Lit. etc. *SkarJedn kt*; *KochJez kt*, A2; *WysKaz kt*, 1.

»Kurfirfirst, Elektor Jego Miłość« [*zawsze ze skrót*: J M] (2 : 1): piszę iakom się od prawil u Kurfirfirsta IM Brandeburskie⁸⁰ *ActReg* 180, 181, 184.

»Jego Najaśniejsza Miłość, Najaśniejsza Jego Miłość« [w tym *skrót*: I. N. M. (1), N. Jego M. (1)] (3 : 1): częgo [*przyjaźni*] iego najaśnieyfza miłóść [*sułtan*] íerdecznie winfzuie *BielKron* 332, 332 [3 r.].

»Jego Święta (a. Naświętsza) Miłość« = o Bogu [w tym *skrót*: jego s. m. (1)] (63): Pán mily Iezus [...] gdy ta nowina przyífla ku iego fwięte miłóci/ plakál rzewno íwégo rycerza [*Jana Chrzciela*] *OpecŻyw* 48v, 2, 14, 15, 30v, 33v {21}; *PatKaz II* 81; *RejPs* 125; *LibLeg* 11/43; *SeklKat* X; *MurzNT Sekl* A2; Aby Pan Bog Duchem fwiętým íwoim raczył ófwiecić vmył moy/ áby fie przodkiem iego fwiętey miłóci/ á potým y tobie wdzyęcnie á wiecznie podobáło. *LubPs* A6, Xv; *BibRadz* *6; *SarnUzn* A3v; *LeovPrzep* b3, B4; *RejPos* 132, [154] [2 r.]; *KwiatOpis* A2v; *SkarŻyw* A2v; *NiemObr* 6; *GrabowSet* A3v; O ráczyłz fię do iego naświętfzýy miłóci przyczynić zá mną *SiebRozmyśl* G2v, G3, G3v, G4, G4v, H (23); *VotSzl* Fv.

Iron. (14): Wydzy [Kupiec] iż fię iuz Czart śmieie Ieft onim dobrej nadzieie. Gdy zcedl wtakiey omilnołczy Niewatpy wiego miłołczy. *RejKup* c3v; *RejWiz* 5v; Kruczyfko chce záłpiewać/ vpuści Chomieká/ A Lis go pochwyćiwłzy [...] Skoczył prętko do lálá/ Kruczek fię obaczył/ Iż zdrádzon iego miłość/ kiedy śpiewać raczył. *RejZwierc* 116; Gdy kto tho czyni co iż zle ieft baczył/ Tu iego miłość mądrze śzálec raczył. *RejZwierc* 215; Będzyec fię łgarz zdał by Anyoł fwiátłóści/ Lecż z dyabłem rowno łtan iego miłości. *RejZwierc* 217; Dobrego y fwiát y Bog záwždy baczył/ Iego miłość zły ze złemi być raczył. *RejZwierc* 222; TAtárzyn infzym łtanom inż ni w czyni nie rowien/ Bo bárzo iego miłość ná wżem płu podobien. *RejZwierc* 242v, 29v, 75, 89v, 164v, 218v, 228; W tym kot bury po drodze chodząc dla żywności/ Pátrząc po obu łtronách dołtał iegomości [skowronka]. *CzahTr* K4v. ~

»Jej M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Jej Miłość (54), Jej Mość (1); skróty: J M (19); Jej M (146), Miło (4), Mć (66), Mść (9)] (200): Abi yey mczi wthey czczy y powadze myely yako na łtan yey mczi przifthoy *LibLeg* 11/187v, 4/26, 7/35v, 103v, 114 [5 r.], 114v [8 r.] (98): Na to iey miłofcij [Pannie Marii] odpowiedz wefele. O z radością náfwiećfá panno gołpodze náłfa s twą wołą poydę ij twé fwięte miłofci nieopulfczę/ ij fynáczka twé⁸⁰/ zbawiciela mégo *OpecŻyw* 29, 10v [2 r.], 13v, 14v, 26v, 32 (15); *PatKaz I* 3; przeth począczyem tey myley pany y narodzenyem byly figury y proroczthwa o yey myłofczy przyłczy *PatKaz II* 59, 21v, 48v, 52, 56v, 59 (13); yż ten żołtarz naprzod był wyłożon na żądanie iey miłofci matki/ wielmożney theż dobrej pamięci paniey Katharzyny na ten czas Woiewodzinye Pożnańskiey *WróbŻołtGlab* A2, A2; *MetrKor* 61/223v; *LibMal* 1547/133; *KochZuz kt*; *BielKron* 320v; [Łukasz] kazał [...] przed oną [...] wielką a łławną Pánią/ przed I. M. Pánią Zophią/ z Sprawy Odrowążówną/ Káłztellanką ná ten czas Woynicką *OrzQuin* Y2; *GórnDworz* D6v; *KochFr* 122; Zacney á Pobożney Pániey Iey Mści Pániey Doroćie Kádłubfkiey z Iedleńfká. etc. Pániey á dobrodzieyce Iwey/ T. W. łłuzby życzliwe záleca. *WisznTr* 3, 2; *BielSjem* 15; *ActReg* 160, 161 [2 r.], 162; *ZapKościer* 1588/82v [2 r.]; *GrabowSet* A2, Mv; *OstrEpit kt*; Do Iey Mści. Pánny Zophiey Kxiężny Słuckiey/ Kxiążęćią Ierzego Corki *KołakCath* Cv, C4; *SkorWinsz kt*, A2, A2v; żeś fię W. M. znowu [...] do máiętności fwey náwróćić/ y domn ták zacnego y dzielności ofobliwey Iey Mość Pánią Małżonkę fwą klenot wielki w dwor fwoy oyczyłty łcześnie w przyprawódzić raczył *RybWit* [A]v, C2.

~ *Zestawienia*: »Krolewna Jej Miłość« [w tym: skróty: K Jej Mć (19), Krolewna Jej M (1), Mć (6)] (26): Wiprawa Krolewni Jei Mczi Catarzini Polskiei. *WyprKr* 1, 2v, 15, 46, 48, 50 (25); Ze VKrolewny Iey Mi Luterskie kazanie y Saskie Ceremonie bywaią *ActReg* 169.

»Krolowa (a. Krolewa, a. Kralewa) Jej Miłość« [w tym: pełny zapis: Krolowa Jej Miłość (4); skróty: K J M (1), Jej M (2); Kro J M (1), Jej M (6), Jej Mć (2); Krolowa J M (7), J Mść (1), Jej M (43), Jej Mć (15), Jej Mść (1)] [szyk 82 : 1] (83): Ze kroyewa iey myłofcz malzonka iego K. M. wielky piathek o czternałtey godzinye/ czerą na wfchitkich czlonczech zdrowa porodnicz ieft raczila. *LibLeg* 4/26, 7/10, 35v, 100, 10/64v [2 r.], 114 (50); *MetrKor* 57/116v, 59/275, 61/223 [2 r.], 223v [2 r.]; *LibMal* 1543/68, 1548/139v; *Diar* 72; *GórnDworz* O5v, R5; Odpráwá Posłow Greckich. Iana Kochanowskiego. Podána ná Theátrum przed Krolem Iego/ Mścą y Krolową Iey Mścą/ w Iázdowie nád Wárszawą. *KochOdpr kt*; *ReszPrz* 107; *ActReg* 171, 172; *OrzJan* 128; *SarnStat* 25, 26 [3 r.], 97, 105 [2 r.], 367 (16); *KlonKr kt*.

»Jej Krolewska Miłość« [w tym skróty: Jej K M (4), Kr M (1), Kro M (5); Jej Krolewska M (1), Miło (1), Mśc (!) (13): *LibLeg* 11/188; *BiałKaz* M3v; *ActReg* 45; *SarnStat* 26, 105 [6 r.], 1147; Do czego pomogą mu [synowi króla] przykłady W. K. M. y Iey Krolewskiej Miło: szczęśliwey matki iego *SkarKaz*)(4,)(4v.

»Jej Książęca Miłość« (1): Iásnie Oświeconey Księżnie Iey X. M. Pániey Pániey Zofiey z Mielcá/ Księżnie Słuckiey. etc. etc. Pániey mey miłościwey. *WysKaz*)? (2.

»Ksieni Jej Miłość« (1): Ia kom ya nyewczal loczydz [lege: łodzie] vprzywosza warschewszkyego nawyslye anym them vszkodzył xyenyey yemylosczy *ZapWar* 1508 nr 2039.

»Księżna Jej Miłość« [w tym skróty: J M Księżna (1); Księżna Jej M (6), Mć (4) [szyk 7 : 4] (11): *LibLeg* 11/156v; SPisanie Dworu, i slug wsitkich, ktorzi s księżną Jei Mczią do Philandiei z Wilna iachali *WyprKr* 122, 113v, 126, 127; *SkarJedn* A6; *KochEpit kt*, A2; *KołąkCath* B4v, C2v, C4.

»Jej Święta Miłość« [o Matce Bożej] (5): vcz że fie też ij ty w ten dzień tak wefoly/ tzcitz ijmię Marié k iéy fwięte miłości/ wolaiątz *OpecŻyw* 186, 25, [27], 182v; *PatKaz* II 21.

Personifikacje (4): *BielKom* E5v; Szalona Íprawá podobna ku złości/ Práwie rodzona fioftrá iey miłości. *RejZwierc* 214v; Vkáż ktho tego nie vzył z lekkością/ Kto fie pobrátał ze lżą iey miłością. *RejZwierc* 216, 223. ~

»Krolewska Miłość« [w tym: pełny zapis: Krolewska Miłość (2); skróty: K M (3), Kro Mc (1)] (6): Były Vyfzlany Comyfzarze kv vczynenyv spraviedliwofczi myędzy Crolewskiej miłofci poddanemy a myędzy yego milosczy poddanemy *LibLeg* 6/114v, 11/78, 163v; *Diar* 76; Ták Sámuel Zborowlki cały w poczćiwości/ Wywołan ieft/ z Dekretu Krolewskiej Miłości. *StryjWjaz* C4; *ActReg* 33.

»Nawielebniejsza Miłość« (1): miley nam słuchác gdy kto mowi do iáлноści/ zacności/ wielmożności/ świętobliwości/ wielebności/ do máieftatu/ śláchetności/ vrodzoności/ y nawielebnieyfzey miłości nálfzey [cum quis alloquitur celsitudinem, excellentiam, praestantiam, magnificentiam, reverentiam, maiestatem, sanctitatem, nobilitatem, generositatem, egregietatem et reverendissimam dominationem nostram]. *ModrzBaz* 59v.

»Sw(oj)a Miłość« (3): kthorzi gdi bi nyemyely wolno yezdycz pozyemy w. m. obrazyło bi fzye them przemyerze kthore yem K. m. S Czefarzem ye^{go} mczią Tvreczkyem y s. m. ma. *LibLeg* 11/153v.

~ *Zestawienia*: »Swoja Krolewska Miłość« (1): abifz nálfch nyewipvfčzył zláfky swoyey Kro. mczi. *LibLeg* 11/183v.

»Sw(oj)a Pańska Miłość« (1): ACzechmy zwykli bywác ochotni Wálfzności/ Co ieft pewnie wiadome fwey Páńfkiey miłości. *PaxLiz* E2. ~

»Tw(oj)a Miłość« [w tym: pełny zapis: Twa Miłość (98); T M (44), Twa Mć (32)] [szyk 166 : 8] (174): *BierEz* R3; O fynu móy námileyfły/ ij gdzie ies/ tzo fie dzieie s twa miłością? *OpecŻyw* 33, 18v, 36, 38, 121v, 157v; *ForCnRWiet* Av [2 r.], B4 [5 r.]; *GlabGad* A3v [2 r.]; Tamżem ia dobrze pobacził wielką fklonność miłofci twey ku ludziom vczonym *MiechGlab* *2, *2 [3 r.], *2v; Oífwieczona kxiežno Czorko nálfza myla. Dano nam lyfth t. m. *LibLeg* 8/132v, 7/10v [5 r.], 11 [5 r.], 8/132v [7 r.], 133 [5 r.], 133v [8 r.], 11/165v; *LudWieś* A2 [4 r.]; Acz ci nie ia ludzieć mowią/

izęz twa miłocz dzywaczka *RejJóz* C6v; *KromRozm II* p4; *SeklPieś* 19v; rzekł Strángwiley: Witay krolu wielki [...] Rad bych twey miłóci nowiny lepże powiedział niż tyto. *HistRzym* 21v; ieden sługa Apollonow rzekł: Kxiążę fláchetne/ pytam twey miłóci/ mógł libych [!] w they ziemi iną nogę [...] kupić *HistRzym* 22v; on kupiec przyłzedłszy ku Cefárzowi pozdrowił go rzekąc: Zdrow bądź Domicyanie Cefárzu nieprzemożony: Iam przyłzedł ku thwey miłóci *HistRzym* 57v; przyłzła ku Euftáchiuszowi Hetmánowi y poczęła go prośić rzekąc: Pánie miły/ profzę twey miłóci kaz mię z sobą wziąć *HistRzym* 131v, 21v, 22v, 23 [2 r.], 23v, 24 (25); *RejZwierc* 39, 246; (*nał*) Do Pána Mikołaiá Wolfkięgo. (-) Nie źle mię twoiá miłóć w kárty podgoliá. *PudlFr* 34; *RybWit* Cv [2 r.], C2.

~ *Zestawienia*: »Tw(oj)a Boska Miłóć« [*do Boga*] (2): *OpecŻyw* [162]v; Profzę twey Boskiej miłóci (o nałódłszy Iezu) wielce prágnąc ábyś to raczył vczynić *LatHar* 45.

»Tw(oj)a Krolewska Miłóć« [*do króla*] [*w tym: skróty*: Twoja Kro Mć (30), Twoja Krolewska Mć (2)] (32): Bo Hołpodar moy Ilyalch Woyewoda chce dzyerzacz mye łtwoyam Kro. mczyam. *LibLeg* 11/168, 11/165v, 166 [2 r.], 167v [5 r.], 168 [9 r.], 168v [11 r.], 169 [3 r.].

»Tw(oj)a Pańska Miłóć« (4): Gdiż wyłokolć cznot twey panłkey miłóci [*podkomorzego wieluńskiego*] więłższego by rołławienia potrzebowała *MiechGlab ktv*, *2, *2v, *3.

»Tw(oj)a Święta (a. (Prze)naświętsza) Miłóć« [*do Boga lub Matki Boskiej*] (45): *PowUrb* +v; O z radołciá náfwięłłá panno gołpodze náłła s twą wołą poydę ij twé fwięte miłóci nieopulłczę *OpecŻyw* 30, 23, 71, 78v, 86v, 88 (10); *PatKaz II* 19v; *RejJóz* A5; prolim cie miły panie [...] zebyłmy to czynili czoby było ku chwale twey fwiętey miłóci/ a ku náłzemu dułżnemu zbawieniu *SeklKat* D2, D2 [3 r.]; *LubPs* E, H3v, P3, bb2 [2 r.], bb6v; *RejWiz* 108, 165v; *RejPos* 315; *KwiatOpis* [C2]v; *ArtKanc* N8v; potym nogi okrutnie przybili/ y włzytkie łtawy y żyły porwáli/ iż káždy łtaw twéy náświęłłzýy miłóci mógł byđż zliczón *SiebRozmyśl* D3v; O Náświęłłza dżiewico/ błogołławiona porodżicielko páná náłżęgo Iezulá Kryłtułá/ przypominam twéy náświęłłzýy miłóci ono twoie wielkie wefele *SiebRozmyśl* G2, C2, C3, I2, I2v, 13 (17). ~

»Wasza M(ił)óć« [*w tym: pełny zapis*: Wasza (a. W.) Miłóć (64); Wasza Moć (*w zestawieniu*: Wasza Krolewska Moć) (1); *skróty*: W M (3117), Mił(o) (1), Młć (1), Mść (4), Mć (39); Wasza M (395), Mć (71)] (3695): A thak wałchich M. yego krolewłka myłocz ządacz y vpominacz raczy, zebyłczyełzyą wałcha myłocz, wthey Electy łzwey. zwolyą yego K. M. łzyą sgodzyły. *MetrKor* 31/621, 31/620v, 621 [4 r.]; Mili panowie łędźie/ iá lie przed wałzą miłóciá żałuię/ oto na Sżkodę *ForCnR* D4, C [3 r.], D4, Ev [2 r.]; Miłóciwy Krolyv v m yełth rozvmny y mozeczye the^{mu} porozumyecz jako my nalepocy moglo bicz *LibLeg* 6/191v; Drugie tesz v m. prosche m. kroliv abi v m raczil vczinicz jako pan chrzesczyansky jako nas przyaczil y sałlyad blyłkj *LibLeg* 11/47v; Kyedi w. m. [*wojewoda wałski*] kv yego Kro. mczi połla połlyełch abo lyłth *LibLeg* 11/152; ze hołpodar moy chce zwałcham mczą dobri pokoy y przyaczyalłthwo *LibLeg* 11/162v, 6/190 [2 r.], 191 [2 r.], 191v [6 r.], 192 [5 r.], 10/62v (162); sktorych przyczyn prosza myły panovye aby mya V. M. raczyły oddesłacz nalaskavy rośałth krolya iego myłoczy *ZapWar* 1528 nr 2457; Panye myły myklaschv czarnomsky ya sznalaskv ych myłoczy panow yednaczow jako vynny v. m. syą vpokarzam y malzoncz v. m. *ZapWar* [1544] nr 2609, 1528 nr 2457 [5 r.], [1544] nr 2609 [3 r.], 1553 nr 2685 [3 r.]; *FalZioł* 2v; *BielŻyw nlb* 2, 3 [3 r.], 4 [2 r.], 5 [2 r.]; *WróbŻołtGlab* A5;

Tham przistapywłchi thenze wirzschowłki rzekl myli panye day mv V. M. pokoy *LibMal* 1545/102v, 1545/102v [2 r.]; RAdbych miła Gromado miłofciam wafzym dawno odpisał [!] [...] Czo przijąć miłość wafza za łzczodrak odemnie raczycie. *LudWieś ktv, ktv* [3 r.]; *RejJóz* H6v; *SeklKat* A2v [3 r.], A3 [4 r.]; Wielkie ifcie y ważne przyczyny Wielmożna a Miłofciwa pani przywiodły mię [*Helene Unglerowq*] ktemu/ abych tę hiftorią [...] W. M. [*Annie Tęczynskiej*] przywłałczyła *HistAlHUNG* A2, A2 [2 r.], A2v, A3 [3 r.], A4 [3 r.]; Posłowie ku Senatorom. Miłofciwi Panowie! Rozumiemy to o WM jako o zacnych senatorzech *Diar* 32, 24, 25, 26 [5 r.], 27, 28 (105); I WM naszych Miłofciwych Panow a Rad Koronnych prosiemy, abyście staranie swe pilnio w tym uczynić raczyli *DiarDop* 114, 110 [5 r.], 111 [10 r.], 112 [7 r.], 113, 114 [10 r.] (99); A tak łalkawy mnie Pánie Olefznicki, możefz mi wáfzá M. wierzyć/ iż wáfzá M. niemafz áni fobie/ áni Domowi fwemu/ przyázliwšzego nád mię człowieká *OrzList* d2, d [6 r.], dv [2 r.], d2 [6 r.], d2v, d4v (69); *LeszczRzecz* A4v [2 r.]; *RejFig* Cc5v; *RejZwierz* A4; *OrzRozm* A2v [2 r.], A3v [6 r.], A4 [5 r.], A4v [3 r.]; *BielKron* 334v, 457v, 476; Vale [...] Miey fie dobrze/ Bóg zegnay/ czołem też my mowiemy/ Day W. M. zdrów był. *Mącz* 474a, 123c, 157c, 379b, 428c; *SienLek* a2v; Pánie Krifki ku W. M. ia mowię *GórnDworz* B8v; A o tym Czo w. m. rozumiefz pánie Myfzkwłki (Rzekł p. Boiánow.) *GórnDworz* L3; Iefzczęš mi fie w. m. thym nie zgániłá/ bo to/ żeš w. m. ftára/ przywiedzie mie kthemu/ że w. m. Anyołom równá/ czynić będę *GórnDworz* Q5v; Iáko gdy iednego w wielkich przezyfkach fkazano/ począł plákác/ á fyn do niego rzekl/ Czemu w. m. pláczeńš *GórnDworz* R6v, B8v [4 r.], C [3 r.], C2 [7 r.], C2v [5 r.], C3 [5 r.] (689); *GrzepGeom* B3 [3 r.], B3v [8 r.]; A ziemiánká ftoiác powiedziálá: Więc my thez choctay drobniefzemi perełkami miłofciwa páni/ ále przedfię w thenze wzor co y W. M. *RejZwierz* 59v, 90 [3 r.], 240 [3 r.]; Moy łalkawy panie Fogelweder [...] służby fwe wlaszę V m. zalecam. *KochList nlb* 1, nlb 1 [4 r.], 2 [4 r.], 3 [4 r.]; *MycPrz* II D2 [2 r.]; *Strum* A2v, A4v [2 r.], B [6 r.], Bv, Q3, R4; *BiałKaz* H2, I3v, L, M4v [2 r.]; *BudNT przedm* a2v [3 r.], a3 [7 r.], a5 [3 r.], a5v [7 r.], a6 [3 r.], a6v [3 r.]; *SkarJedn* 118; *KochOdpr* A2 [7 r.], A2v [4 r.]; *Oczko* A2, A2v [3 r.], A3, A3v, A4 (14); *SkarŻyw* 319; *CzechEp* *2, *2v, *3 [4 r.], *3v [2 r.], *4 (14); *CzechEpPORz* *2 [4 r.], *2v [10 r.], *3v, *4, *4v [9 r.] (65); *KlonŻal* A2v; *ReszList* 142 [5 r.], 143 [3 r.], 144, 153 [4 r.], 154 (31); *WerGośc* 204 [4 r.], 205 [6 r.], 251 [2 r.], 252 [6 r.], 253; *WerKaz* 267 [5 r.], 277 [3 r.]; *PudłFr* 63; *KochPropKKoch* 4; *KochWr* 18 [2 r.]; *PaprUp* A2, A2v; *ActReg* 12 [2 r.], 13 [8 r.], 14 [8 r.], 27, 28 (525); *GostGospSieb* +2, +3, +4, +4v [10 r.]; *GórnTroas* 5 [5 r.]; tę kilká kart piím Ianá Kochánowłkiego do rąk W. M. połyłam [...] áby v W. M. była pámięc onęgo towárzyftwá Wuiá W. M. z pánem Kochánowłkim: częšciá též ábyš W. M. był mym M. Pánem do końcá. *KochCzJan* A3, A2v [4 r.], A3 [3 r.]; W. M. moiey Mćziwey Pánny [*starofcianki ošwięcimskiej*] powolny y wšzego dobrego žyczliwy fługá Sebálftyan Grábovveicki. *GrabowSet* M, A2, A2v [5 r.], A3 [9 r.]; *KochAp* 7 [2 r.]; *KochFrag* 49 [7 r.], 50 [4 r.]; *KochFragJan* 3 [6 r.], 4 [10 r.]; *OrzJan* 5, 6 [2 r.], 7 [2 r.], 8, 12 (53); *KołakCath* A2, A2v [2 r.]; *KołakSzczęšl* A2v [6 r.]; Vfam náwet miłofciwéy obietnicy W. M. [*żupników krakowskich*] žešcie W. M. mieli bydž záfwe moimi M. Pány. *JanNKar* B2, A2v, A4 [2 r.], A4v [5 r.], B [4 r.], Bv [3 r.], B2; *JanNKarGórn* D4 [3 r.]; *JanNKarOrz* F3v; té księgi o Vrzędzie Márfołkowłkim [!] W. M. Pánu fwému M. iáko Márfołkowi Wielkiému ofiáruię. Nic niewáfpiac, že W. M. przyftęp Pan móy M. temu przedšiewžięciú moiému będžiefz raczył vczynić *SarnStat* 306, *7, 228 [6 r.], 306 [5

r.], 314, 330 [5 r.] (55); *ZapMaz II G* 97/89v; *VotSzl* A2 [3 r.], A2v [12 r.], A3 [4 r.]; Profzę tedy iefzczę ábyś mnie W. M. moy Mćiwy Pan do Miłościwey łalki łwey [przyjąć raczył] *CzahTr* A3v, A2 [5 r.], A2v [4 r.], A3v, [2 r.], A4 [5 r.]; *GosłCast* 3 [2 r.], 4, 5, 7 [7 r.], 8; *KlonFlis* Bv [10 r.]; *RybWit* Av [8 r.], [A2] [5 r.]; *SzarzRytJSzarz nlb* 2v [3 r.].

~ *Zestawienia*: »Wasza Boska Miłość« [do króla Persów] (1): dla tego wáfzey boskiey miłóci [deitati] *vestrae*; Waszego bosthpha *HistAl* 1510/183] pokornie profimy/ áby ná pámięć przywiodłzy nálfzę fłufbę raczylibyfcie nam dopomoc *HistAl* E6.

»Wasza Miłość Cesarz« (1): Bo yełly by thego Wáfza M. C. nye opatrzył Thedy by Krol ye⁸⁰ M pan moy mvfzyal bronycz zyemye y lvdzy fźwoych od voyowanya Tatarfkie⁸⁰ *LibLeg* 7/9.

»Wasza (Wielka a. Najaśniejsza) Cesarska (a. Casarska) Miłość« [w tym: pełny zapis: Wasza Cesarska (a. C, a. Ce) Miłość (10); skróty: W C M (88), Mć (1); W Ce M(4), Mi (1); W Ces M (1); W Cesarska Mć (3); Wasza C M (28), Ce M (5), Cesarska M (2), Cesarska Mć (1)] [szyk 143 : 1] (144): *LibLeg* 7/8 [2 r.], 8v [7 r.], 9 [8 r.], 9v [3 r.], 31 (134); To I. N. M [cesarz turecki] czyni dla tego/ áby wáfzá Naiáśnieyfza C. M. [cesarz rzymski] tym źrzetelniey y pewniey obáczyć raczył/ the fźczera/ pewną/ źyczliwą przyiaźń *BielKron* 332, 332 [5 r.], [332²], [332³]v, 394v; rácz Wáfzá Miłość Celárfka wftáć/ iufz obiád będfzie nie długo. *WerGość* 245.

»Wasza Miłość Krol (miłościwy)« (3): Milosziwy Krolyv, Czo movyl pyotr Marfchalek [...] abyszye vyerzily V. M. K. yff są słowa pana náfzego y rady panow yego *LibLeg* 6/192, 10/124, 11/78v.

»Wasza (Wielka) Krolewska Miłość« [tym: pełny zapis: Wasza Krolewska (a. K) Miłość (13), Wasza Krolewska Mość (1); skróty: W K M (753), Mść (3), Mć (7); W Kr M (9); W Kro M (5), Mć (4); W Krolewska Mć (1); Wasza K M (84), Mć (13); Wasza Kr M (5); Wasza Kro M (194), Mć (41); Wasza Krol(ew) M (15); Wasza Kro(lewsk) Mć (1); Wasza Krolewska M (5), Mć (10)] [szyk 1162 : 3] (1165): Iego krolywłka myłófcz pan moy myłófczywy Wáfchey krolywłkyey myłófczy then tho Lífth pofłaczy iefł raczil *LibLeg* 4/26; Yescze proffym v m. k. M. Krolv yako swego przyacziela y sałfyada blyskie⁸⁰ *LibLeg* 11/48; Opowydami y wfpomynami wáfchey wielkiey k. m. *LibLeg* 11/54v; Nayálfznyeýfchi myłófczywi Krolyv wáfchey Kro. mczl oznaymvye. *LibLeg* 11/153v, 4/26 [6 r.], 26v, 6/192, 9/49v [4 r.], 50v [3 r.] (331); *MetrKor* 61/224, 62/171v; *SeklWyzn ktv*, 3v [2 r.], 4 [3 r.], 4v [6 r.], a4v, g4 [2 r.]; Włáfnie mi fie ífcie zdało [...] Naiáfnieyfza a miłófcłwa Krolowa thy ksiáski W K M przipiáć *RejJóz* A2; Wáfza krolewska miłófc [faraon] w krotcze to ogládałz Ze fie nicz nie omyliłz na tym czo požádałz *RejJóz* K7, A2 [2 r.], A2v [4 r.]; wierzymy W K M swemu M P a Krolowi naszemu polskiemu, iż się tym obraźać nie będfiesz raczył *Diar* 89, 20 [3 r.], 21 [13 r.], 22 [4 r.], 24, 25 [2 r.] (216); *DiarDop* 98 [2 r.], 99 [3 r.], 104 [5 r.], 105 [8 r.], 106 [4 r.] (43); Naiáfnieýfzego Máieftatu W. K. M Zycźliwy fłufzebniç/ pofłufzny poddány/ y wierna Rádá/ Mikołay Rádźiwił etcet. *BibRadz* *3, *2 [13 r.], *2v [17 r.], *3 [11 r.]; *BielKron* 443v [2 r.]; *OrzQuin* N4v; *SarnUzn* A2v, A3 [5 r.], A3v; *GórnDworz* A2 [3 r.], A2v [6 r.], A3 [6 r.], P8, Q6v [2 r.]; *RejPos* A3 [2 r.], A3v [3 r.]; *WujJud* A5, A6v [3 r.], A7 [4 r.], A7v, A8 (28); *WujJudConf* 3 [2 r.] 4 [2 r.], 6, 8, 10 (23); Naydfiełz tu Wáfzá K. M. czym fie vćiełzyć będfiełz mogłá/ y w inych wśzytkich przypadkách trofklowych y wtym ośieroceniu á boiaźni niebefpiefczeńftwá/ wktorey Krol Ie⁸⁰ M. małżonek W. K. M. zołtáwił

SkarŻyw A2v; á podocześnieym kroleŃtwie áby Pan Bog dał Wałzem Kro. M. vczefnictwo wiecznego *SkarŻyw* A2v, A2v [8 r.]; że mię taki pozew potykáć nie miał/ człowieká vćciwego/ y Senatorá Wałzey Krolewłkiey Mości *GórnRozm* H4v; *Paprup* K3v [2 r.]; List Pana Marszałka Koronnego do Krola Ie⁶⁰ Msci Naiiasnieyszy Młcwcy Krolu Proszę vnizenie W K M M M Pana zebys się W K M tym obrazac nieraczył do mnie *ActReg* 115, 30 [5 r.], 31 [4 r.], 33 [2 r.], 56 [3 r.], 57 [5 r.] (98); *OrzJan* 3 [5 r.], 4 [3 r.], 72 [2 r.], 73 [4 r.], 74 [5 r.] (240); *SarnStat* *3 [4 r.], *3v [5 r.], *4, *4v [3 r.], 1266; NAIásnieyłza Miłościwa Królowa/ znáiąc po włzytkié fwe czáfy wielką á Miłościwą łáfkę W. K. M. przeciw łobie *SiebRozmyśl* A; A zátym iuz naniżłzé słuźby moie w miłościwą łáfkę W. K. M. [*Anny, królowej polskiej*] zálecaiać pilnie próżę/ áby mię z niéy W. K. M. opułczáć nie raczyłá. *SiebRozmyśl* A2, A [4 r.], Av [12 r.], A2]9 r.]; *PowodPr* 2 [3 r.], 3 [4 r.]; W. K. M. mego Miłó: Pána. Naniżłzy y pokorny Káplán y słuğá X. Piotr Skárga *SkarKaz*)(4v,)(3v [9 r.],)(4 [6 r.],)(4v [3 r.].

»Wasza Ksiáżęca Miłóć« [*w tym: pełny zapis: W(asma) K(siążęca) Miłóć (3); skróty: W (a. Wa) K (a. X) M (17); Wasza Ksiáżęca (a. K, a. X, a. Kx) M (45) (65):* Tę tedy pracá moię á chuc ktorá W. K. Miłóćciam/ Miłóćiwe Kłiáżęta przywłázczaam/ ráczcie zá wdzięczne ná ten czás przyiać. *GliczKsiąż* A4v, A4 [3 r.], A4v; *BudBibKaw* A2v [6 r.], A3 [7 r.], A3v [8 r.], A4 [2 r.]; Z czego wáłzá Kxiáżęca Miłóć wielce Panu Bogu dziękowáć/ y to iemu bárzo chwalić [...] winien ieltes. *SkarJedn* A6v, A4v, A5 [5 r.], A5v [3 r.], A6 [2 r.], A6v [5 r.], A7 [4 r.]; *WysKaz*)([2 r.],)(3v [5 r.]; *SarnStat* 168 [6 r.], 863 [3 r.].

»Wasza Najaśniejsza (a. Jasna) Miłóć« (2): *LibLeg* 11/44v; iże wáłzá Cefárfka Miłóć/ z częłtych połelłtw/ ktorzy tho wáłzey naiálnieyłzey miłóći przypomináią iuz sie tak przyiaźn iego naiálnieyłzey miłóći przyięłá y mnoży sie *BielKron* 332.

»Wasza Pańska Miłóć« [*w tym: pełny zapis: Wasza Pańska Miłóć (5); skróty: Wasza P(ańska) M (6); W P M (18) (32):* Miłóćciwy krolyv daym vyedzenye wałzey panyskyey M *LibLeg* 6/190, 6/191v [3 r.]; Bo iako na fwiecie będącey włzelkiey czći y chwały słuźney V P M. życzył y žádał *WróbŻółtGlab* A3v, A2, A2v, A3 [2 r.], A3v [4 r.], A4 (13); W. P. M. Powolny poddány słuğá. Lázarz Andryłowic Impreffor. *SienLekAndr* a4, a2v [7 r.], a3v [5 r.]; Powiedział Woyt [...] Tákci sie twey miłóći widzi iż wieś wielką [...] Ale moželz temu wáłzá Páńfka miłóć wierzáć iż v nas dziś trzye fiedzą ná iednym łanie. *RejZwierc* 39; *StryjWjaz* A2v.

»Wasza Wielka Miłóć« (1): A mnie theż w tych poczćie mieć y záchowáć [*racz*]/ ktorzy rádži w. W. wiernie y wiecznie słužá/ y z obrony fye w. W. wefelá [...] W. W. Mił. Nieznáiomý á naniżłzy słuźebnik Bártłomiey Grohicki *GroicPorz* B2. ~

9. *n-prop* (2) : Synowie pieklá: Miłóć/ Praca/ Boiazn/ Zdráda/ Wrzod/ Sen/ Charon/ Zazdroć/ Vpor/ Vbołstwo/ Nędzá/ Głod/ Skárgá/ Stároć/ Cien/ Smierć *BielKron* 23; áby nas Zophiey świętey/ y corek iey/ Wiáry/ Náđzieiey y Miłóći/ męczenniezek y pánienek twoich/ załługi w przypadkách y pokułách náłzych ráutowáły *LatHar* 461.

*** *Bez wystarczajácego kontekstu* (6) : *Mącz* 7d, 427b; thrzebá ábych sie trofzkę z rzeczą rozwiódł/ iżbym obiálnil to łowo miłóć/ co zacž ielł/ á w czym zależy to błogóśławieństwo/ ktore ci co miłuiá mieć mogá. *GórnDworz* Kk8v; On lieb. Bez miłóći. *Expers amoris. Calag* 372b; *WujNT* Xxxxx2v; *JanNKarKoch* F3.

*** *Dubia* (2) : abi dobrowolnye przeyachaly przez sz zyemye wałchey Krolyewłkyey mczi mi y tham y sam. *LibLeg* 11/154; Páłac vczyńił łobie krol Solomon [...] śrzodek iego náslány miłością od corek Ierufzalimłkich [*succensum (marg) stratum (-) amore a filiabus (marg) propter filias (-) Ierusalaim PolAnt*; nástał miłością dla córek Ierezolimłkich *WujBib*]. *BudBib Cant* 3/10. [*SarnStat* 573 cf **MAŁOŚĆ** 4.]

Synonimy: **1.** braterstwo, chęć, chuć, kochanie, ludzkość, łaska, powolność, skłonność, upodobanie, uprzejmość, zachowanie, zgoda, żądza, życzliwość, życzość; **2.** dobroć, dobrodziejstwo, kochanie, lutość, łaska, łaskawość, miłosierdzie, przychylność, żądza, życzliwość; **3.** afekt, chciwość, chęć, chuć, kochanie, łaska, namiętność, ochota, pożądanie, pożądliwość, skłonność, upodobanie, uprzejmość, żądanie, żądliwość, żądza; **α.** gamractwo; **4.** afekt, chuć, pożądliwość, żądza; **5.** chęć, chuć, pilność, zapalczywość, żarliwość, żądza; **7.** wdzięczność.

Cf **MIŁOĆ**, **NIEMIŁOŚĆ**, **WASZMOŚĆ**

JB, MB